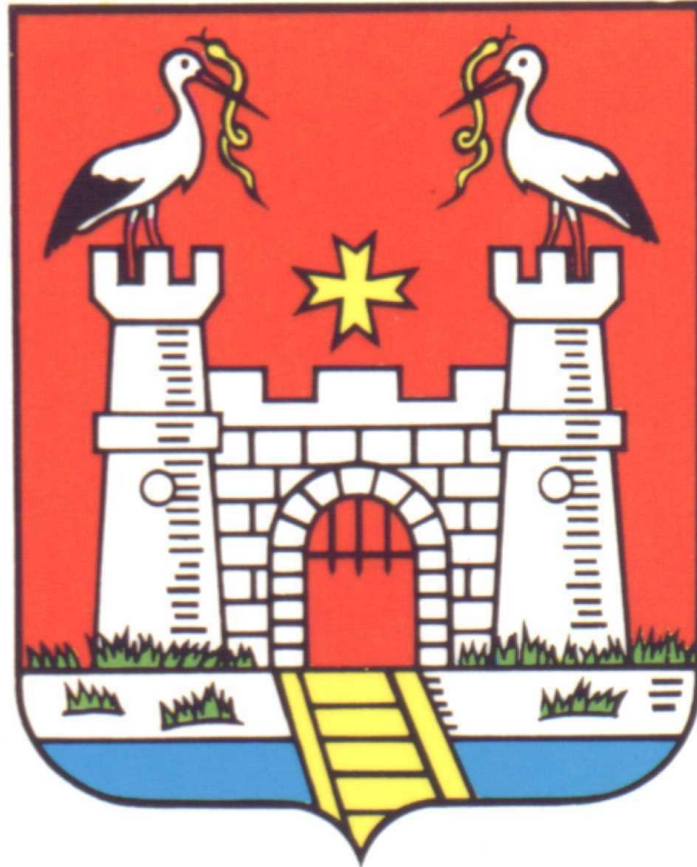

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Kalocsa Város Önkormányzata

HEP 2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Helyi Esélyegyenlőségi Program céljai.....	8
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	9
1. Jogszabályi háttér bemutatása	9
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	13
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	21
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	53
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	77
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	87
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	100
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	109
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	110
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	111
10. A HEP IT részletei	111
1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	111
2. Jövőképünk.....	113
3. Megvalósítás.....	123
4. Elfogadás módja és dátuma.....	127

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, (Ebktv.) és a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelettel, valamint a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40 § (1) bekezdés 28. pontja alapján kibocsátott 2021. július 1-től hatályos a Belügyminisztérium által elkészített „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentummal összhangban Kalocsa Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjában (HEP) rögzíti az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében szükséges feladatait. Az önkormányzat az Ebktv. 31. § (2). bekezdése alapján e programmal összehangolja az esélyegyenlőséget érintő más dokumentumait,¹ és a HEP elkészítésébe bevonja partnereit, különösen a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóit.

A település bemutatása

Kalocsa a Duna-Tisza köze legrégebbi városa, Bács-Kiskun megye nyugati részén, Budapesttől 120, Szegedről 100 km-re, Kecskeméttől 80 km-re fekszik, a Duna partján. A város 2023. január 1-i lakónépessége 15.162 fő, az elvándorlások, a születés és elhalálozás kedvezőtlen hatására, a lélekszám lassan csökken. Kalocsa várost a megyei és országos átlagnál magasabb mértékű természetes fogyás jellemzi, az öregedési index 2000. óta folyamatosan növekedett.

Már a neolitikumban lakott terület volt, Kalocsán az első letelepedők az időszámítás kezdete táján a kelták voltak. Ettől az időtől kezdve folyamatosan lakott a mai város. Szent István király az első között alapította meg Kalocsán a püspökséget, amelynek élére a koronát hozó Asztrik apátot állította. Néhány évvel később érseki ranggal ruházta fel a várost.

A török 1529-ben foglalta el Kalocsát, ettől kezdve várában török helyőrség állomásozik, másfél évszázadon keresztül. A török uralom 1686. októberében ért véget. Kalocsa érseke 1687-ben tért vissza székvárosába.

1872-ben a közigazgatási reform nagyközséggé minősítette Kalocsát, városi rangját 1927-ben kapta vissza. Az újkor érsekeinek köszönhetően nemcsak visszanyerte a város és az érsekség a középkori rangját, a romokból regionális kulturális központtá, a XIX. század végére iskolavárossá fejlesztették.

Kalocsa barokk városközpontjával (Érseki Kastély, Főszékesegyház), művészi épületeivel, egyházi gyűjteményeivel (Érseki Kincstár, Prokop gyűjtemény) élményt nyújt a látogatóknak. Világszerte ismert a fűszerpaprika termesztése és nemesítése, népművészete (kalocsai hímzés, falpingálás, porcelánfestés, néptánc mozaik).

Vonzáskörzetéhez tartozik Solt és Dusnok, valamint a Duna és a Duna-Tisza közötti hátság további 17 települése. A Kalocsai kistérség a megye középső sávjában, a Duna és a Duna-völgyi főcsatorna közötti területen helyezkedik el. A Kalocsai kistérség a 311/2007. (XI.17.) Kormányrendelet alapján kedvezményezett hátrányos helyzetű térség.

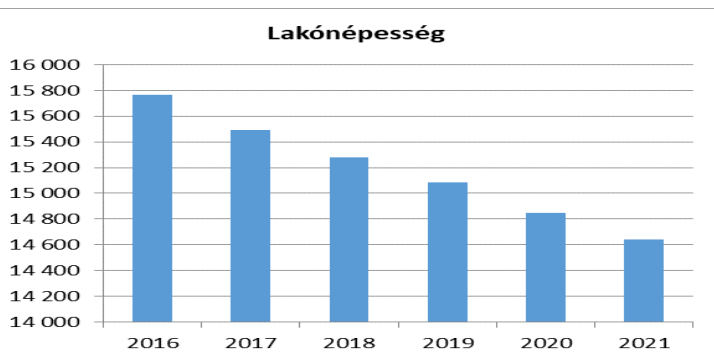
¹ Különösen ide tartozik a Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció.

Járási székhely, a Kalocsai járás közigazgatási területébe 20 település tartozik. Közigazgatási, kereskedelmi és közlekedési központ, oktatási, kulturális és egészségügyi ellátás terén mintegy 70.000 ember igényeit elégíti ki.

A településre jellemző demográfiai adatokat az alábbi táblázatok és diagramok szemléltetik.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2016	15 765	bázis év
2017	15 490	98,26%
2018	15 280	98,64%
2019	15 085	98,72%
2020	14 847	98,42%
2021	14 640	98,61%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti adatok alapján a lakosságszám folyamatos csökkenése figyelhető meg.

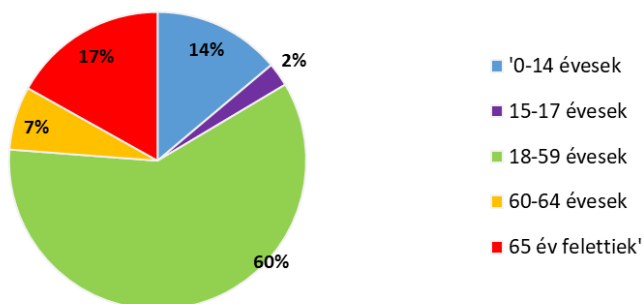
A település demográfiai jellemzésének fontos része az állandó népesség korcsoportok és nemek szerinti megoszlása is. Ezt szemlélteti a következő táblázat.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)

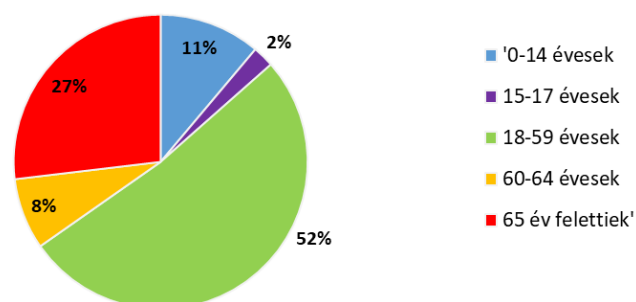
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	7 494	8 423	15917	47,08%	52,92%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			386	2,43%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 040	939	1979	6,53%	5,90%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	193	198	391	1,21%	1,24%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	4 477	4 362	8839	28,13%	27,40%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	518	660	1178	3,25%	4,15%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	1 266	2 264	3530	7,95%	14,22%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

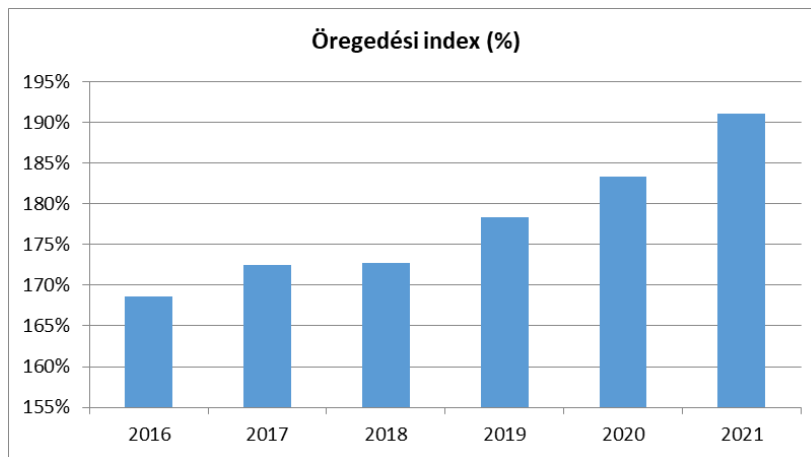
Állandó népesség - nők életkori megoszlása

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	3 356	1 991	168,56%
2017	3 396	1 969	172,47%
2018	3 435	1 988	172,79%
2019	3 530	1 979	178,37%
2020	3 572	1 948	183,37%
2021	3 601	1 885	191,03%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alatti gyermekre hány 65 éven felüli személy jut. Ez az index a város vonatkozásában 100 felett van, tehát az idősek vannak többen a településen. Az elmúlt években folyamatosan romlott a népesség korösszetétele.

A képet tovább árnyalja, hogy az utóbbi években egyre több fiatal hagyja el a várost, munkalehetőség, valamint kedvezőbb megélhetési feltételek reményében. Az elmúlt két évtizedben nőtt az inaktívak aránya, mind országos, mind települési szinten. Az inaktívak aránya a városban magasabb az országosnál, ez főleg a 60 éven felüliek aránya miatt van.

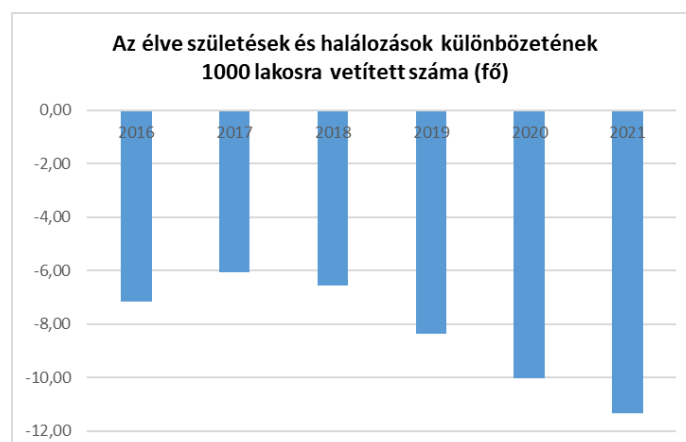
4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-4,60
2017	-10,94
2018	-7,60
2019	-5,99
2020	-9,02
2021	-5,15

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-7,18
2017	-6,08
2018	-6,56
2019	-8,36
2020	-10,02
2021	-11,33

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti táblázatok mutatják a lakosság természetes fogyását, az élve születések és halálozások arányait, melynek köszönhető a folyamatos csökkenés.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja:

Kalocsa Város Önkormányzata a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja különösen a HEP részét alkotó helyzetelemzés (HEP HE) és az intézkedési terv (HEP IT)² által:

- diszkriminációmentességet,³
- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,⁴
- a közösségi közlekedéshez, és közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,⁵
- a szegregációmentességet, különösen a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.⁶

A Helyi Esélyegyenlőségi Programok, HEP-ek célja különösen az önkormányzási képesség terén a helyi jogalkotási folyamat eredményesebbé tétele, s ehhez kapcsolódóan a partnerség erősítése, továbbá az önkormányzat által ellátott igazgatási szolgáltatások megszervezésének finomhangolása, a társadalmi kohézió erősítése, a fejlesztési forrásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, valamint a tervezési eszköztár bővítése. A kialakult gyakorlattal ellentétben – mely gyakran öt célcsoportot említ – a cél elsősorban hat célcsoport, a mélyszegénységben élők, romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők esélyeinek javítását célozza minden településen. Valójában számolni kell a tanyán élő, és több hátránnyal egyidejűleg érintett célcsoport tagjaival is. Összességében elmondható, hogy a védelemnek és az esélyek biztosításának a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek helyzetének javítását nagyobb intenzitással kell szolgálnia, mint másokét. A HEP-ek nem mellékesen létrehozhatnak egy a minisztérium számára hasznosítható értékelési rendszert az egyes HEP-ek összehasonlíthatósága által, különösen akkor, ha az önkormányzatok a HEP-ek tartalmi kereteit nem változtatják meg. A HEP alkalmas és lehetőséget teremt helyi együttműködések generálására, és elősegíthetik az önkormányzatok közötti megállapodások megkötését is. A HEP-ek kimondott célja az MNTFS és más felzárkóztató programok érvényre juttatása statisztikai adatok és a mentorok személyes támogatása által is.

A HEP helyzetelemző részének céljai:

„Annak érdekében, hogy az érintett célcsoportok (tartósan rászoruló - romák, gyerekek, idősek, nők, fogyatékossgal élők) helyzetének változása és problémáik kezelése érdekében tett intézkedések országos szinten is nyomon követhetők legyenek, a programokat a települési önkormányzatok egységes elvek mentén kell, hogy elkészítsék.”⁷

Elsődleges cél figyelembe venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.⁸ E mellett fontos a célcsoportokba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférés alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További cél meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak.

² 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (1) bek.

³ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. ab) pont.

⁴ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 5 § (1) bek. e) pont.

⁵ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. bb) pont.

⁶ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. b), ba), ca) pont.

⁷ MAGYAR NEMZETI TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSI STRATÉGIA (MNTFS) II. TARTÓSAN RÁSZORULÓK – SZEGÉNY CSALÁDBAN ÉLŐ GYERMEKEK –ROMÁK (2011–2020) Frissített változat. p. 119.

⁸ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (4) bek.

A HEP IT céljai:

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza. Cél a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.⁹ További cél meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozható meg annak az együttműködési rendszernek a felállítása, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége:

A HEP-ek nem csupán a nemzeti felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.¹⁰ A felzárkózás-politika helyi szintű lábaként 2013-tól kialakult a HEP-ek elkészítésének új rendszere. Célja, hogy a településeken élő, esélyteremtés szempontjából támogatásra szoruló társadalmi csoportok – különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, fogyatékkal élő személyek, nők és az idősek – helyzete és életminősége javuljon.¹¹

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Magyarország nemzetközi és szupranacionális jogból származó kötelezettségeire, és a nemzeti hagyományokra való tekintettel, az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdítása nemzeti feladat. Az Alaptörvény különösen a II. cikk, és a XV. cikk (4) pontjára való tekintettel „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.” A HEP elkészítésének kötelezettségét az Ebktv. 31. § (1) bekezdése tartalmazza. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendelete,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete tartalmazza.¹² A HEP alkalmazása során figyelemmel kell lenni más, az esélyegyenlőséget érintő jogszabályra is, különösen:
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (Njt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)

⁹ Alaptörvény XV. cikk. (4) bek., 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (3-4) bek.

¹⁰ Alaptörvény XXV. cikk.

¹¹ MNTFS 2030. p. 166.

¹² Vö. Jat.24. § (1) bek.

- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

1.2.1 Kalocsa Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2015. (II. 27.) számú rendelete az egyes szociális ellátásokról

A rendelet célja

1. §

- (1) E rendelet célja, hogy megállapítsa az önkormányzat által a helyi sajátosságoknak megfelelő, a szociális rászorultságtól függő egyes szociális támogatások formáit, az eljárási és jogosultsági szabályokat, továbbá azok igénybevételének és érvényesítésének módját, feltételeit és garanciáit.
- (2) A szociális gondoskodás biztosítása érdekében az önkormányzat, valamint annak szervei együttműködnek a településen lévő egészségügyi-, nevelési-, oktatási intézményekkel, gyámhatósággal, családvédelemmel foglalkozó intézményekkel és a civil szervezetekkel. A tudomásukra jutott, gondoskodást igénylő problémák megoldását kötelesek kezdeményezni.

A rendelet hatálya

2. §

- (1) A rendelet hatálya kiterjed Kalocsa város közigazgatási területén:
  - a) lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező magyar állampolgárokra,
  - b) a település közigazgatási területén élő bevándorolt és letelepedett személyekre,
  - c) a hontalanokra,
  - d) a magyar hatóság által menekültként vagy oltalmazottként elismert, a település közigazgatási területén élő személyekre,
  - e) az 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 6.§-ában meghatározott hajléktalan személyekre.
- (2) A rendelet hatálya az Szt. 7.§-ának (1) bekezdésében meghatározott ellátások tekintetében az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően kiterjed az Európai Szociális Kartát megerősítő országoknak a Magyarország területén jogszerűen tartózkodó állampolgáraira.
- (3) A rendelet hatálya kiterjed az Szt. 3. § (3) bekezdés a) pontjában meghatározott személyekre.

3. §

E rendelet szabályozza Kalocsa városában a képviselő-testület hatáskörébe tartozó szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások egyes formáit, igénybevételük feltételeit, az egyes támogatások mértékét, a szociális ellátásokra való jogosultság megszűnési módjait.

4. §

A szociális feladat-és hatáskörök gyakorlását a Kalocsa Város Önkormányzata Képviselő-testületének Szervei Szervezeti és Működési Szabályzata, valamint e rendelet rögzíti.

5. §

(1) Kalocsa Város Önkormányzata Képviselő-testülete (a továbbiakban: Képviselő-testület) szociális rászorultság esetén a jogosult számára pénzbeli vagy természetben ellátásként

- a) rendkívüli települési támogatást,
- b) lakásfenntartási támogatást,
- c) gyógyszer-támogatást,
- d) tüzelőtámogatást, karácsonyi-, húsvéti juttatást,
- e) temetési költségekhez nyújtott támogatást,
- f) szociális kölcsön támogatást,
- g) rendkívüli szociális támogatást

állapít meg.

(2) Életkor alapján, a karácsonyi- és húsvéti ünnepeket megelőzően eseti önkormányzati támogatás nyújtható.

6. §

A Képviselő-testület e rendeletében szabályozza

- a) a köztemetés eljárási szabályait,
- b) a közfoglalkoztatással kapcsolatos feladatok szabályait.

1.2.2 Kalocsa Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2016. (II. 12.) számú rendelete az egyes személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokról

A rendelet célja

1. §

(1) E rendelet célja, hogy megállapítsa az önkormányzat által, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.), valamint a végrehajtásukra kiadott jogszabályok alapján, a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátások formáit, azok igénybevételének módját, az ellátás megszűnésének és megszüntetésének eseteit, az ellátásokért fizetendő térítési díj fizetésének szabályait, a jogosultak érdekvédelmét, a fenntartó feladatát és jogkörét, valamint a helyi szociálpolitikai kerekasztal működését, a helyi sajátosságok figyelembe vételével.

(2) Az egyes személyes gondoskodás biztosítása érdekében az önkormányzat, valamint annak szervei, együttműködnek a településen működő egészségügyi-, nevelési-, köznevelési intézményekkel, gyámhatósággal, a család- és gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekkel és a civil szervezetekkel. A tudomásukra jutott, gondoskodást igénylő problémák megoldását kötelesek kezdeményezni.

A rendelet hatálya

2. §

(1) A rendelet hatálya kiterjed a kalocsai lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező, az Szt. 3.§ (1)-(3) bekezdésében, az Szt. 7. § (1) bekezdésében, valamint a Gyvt. 4. § (1), (3) bekezdésében meghatározott személyekre.

(2) E rendelet szabályozza Kalocsa Város Önkormányzata által biztosított személyes szociális és gyermekjóléti ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, a kérelem benyújtásának módját és helyét, az ellátások megszűnésének és megszüntetésének eseteit és módját, az ellátásokért fizetendő térítési díjak szabályait, és az azokhoz kapcsolódó méltányossági szabályokat, a tartós bentlakásos intézményekben gondozottak érdekvédelmét, valamint, a helyi szociálpolitikai kerekasztal működésének szabályait.

Kalocsa Város Önkormányzata által biztosított szociális szolgáltatások ellátási formái

6. §

(1) A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

(2) Szociális alapszolgáltatások formái:

- a) étkeztetés
- b) házi segítségnyújtás
- c) családsegítés
- d) tanyagondnoki szolgáltatás
- e) nappali ellátások
  - ea) időskorúak nappali intézménye
  - eb) értelmi fogyatékosok nappali intézménye
  - ec) pszichiátriai betegek ellátása
  - ed) szenvedélybetegek ellátása
  - ee) hajléktalan személyek ellátása

(3) Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátás az ápolást, gondozást nyújtó idősök otthona

1.2.3 Kalocsa Város Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2006. (VI. 22.) számú rendelete a lakások és helyiségek bérletéről

A bérbeadás módja

5. §

(1) Önkormányzati lakás bérbeadása történhet:

- a.) szociális helyzet alapján, ezen belül az erre a célra létesített, vagy szerzett, a képviselő-testület által kijelölt lakások esetén:
  - aa) fiatal házaspár első lakáshoz jutása céljából
- b.) üzleti alapon:
  - ba) költségelven,
  - bb) piaci feltételekkel,
- c.) közérdekű feladat megoldására,
- d.) szolgálati jelleggel,
- e.) azzal a feltétellel, hogy a bérlő teszi rendeltetésszerű használatra alkalmassá és látja el a komfortfokozatának megfelelő lakásberendezésekkel
- f.) műterem céljára, az erre a célra létesített vagy szerzett lakások esetén a Bérbeadó előzetes döntése alapján. A bérbe adott lakást csak lakás céljára szabad hasznosítani, ill. használni.
- g.) elhelyezési kötelezettség teljesítése okán.

2. Stratégiai környezet bemutatása

Az esélyteremtés terén a nemzetközi, a szupranacionális, és a nemzeti célkitűzések egybeeshetnek. Nemzetközi¹³ célkitűzések:

1. Nincs szegénység
2. Nincs éhség
3. Jó egészség és jó közérzet
4. Minőségi oktatás
5. Nemek közötti egyenlőség
6. Tiszta víz és higiénia
7. Megfizethető és tiszta energia
8. Tisztességes munka és gazdasági növekedés
9. Ipar, innováció és infrastruktúra
10. Csökkentett egyenlőtlenség
11. Fenntartható városok és közösségek
12. Felelősségteljes fogyasztás és termelés
13. Klíma akció
14. Élet a víz alatt
15. Élet a szárazföldön
16. Béke, igazságosság és erős intézmények
17. Partnerség a célokért

Szupranacionális¹⁴ célkitűzések:

A Területi Agenda figyelembe veszi a közelmúltbeli szakpolitikai kereteket és menetrendeket.¹⁵ Európa egységességének megőrzéséhez elengedhetetlen, hogy hidat képezzünk az eltérő jövedelmű, oktatási háttérű, kultúrájú, vallású, valamint különböző hagyományokkal rendelkező emberek között. Elő kell segítenünk a civil társadalom tagjai közötti együttműködést, és fokoznunk kell a szolidaritásukat a szegregáció csökkentése, valamint a társadalmi befogadás előmozdítása érdekében, a sokszínűséget pedig az általános jóllét szolgálatába kell állítanunk.

Nemzeti célkitűzések:

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát (1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.), majd 2014-ben a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t (1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.) 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), illetve a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 végrehajtásának a 2021–2024. évekre szóló kormányzati intézkedési terve (Kormány 1619/2021. (IX. 3.) Korm. határozata) amely a következő évekre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait:

¹³ Forrás: Az Egyesült Nemzetek Szervezetének (2017) határozata, amelyet a Közgyűlés 2017 július 6-án fogadott el, a Statisztikai Bizottságnak a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrenddel kapcsolatos munkája (A/RES/71/313).

¹⁴ Forrás : Területi Agenda 2030.

¹⁵ Forrás : Területi Agenda 2030 : Idetartozik többek között az Egyesült Nemzetek Szervezetének a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje és a fenntartható fejlődési célok (2015), a Párizsi Megállapodás (2015), az Egyesült Nemzetek Szervezetének Új városfejlesztési menetrendje (2016), az Európai Bizottság „Fenntartható Európa 2030-ra” című vitaanyaga (2019), a 2021–2027- es időszakra szóló, jövőbeli uniós kohéziós politikára irányuló javaslat (2018), az Európai Unió városfejlesztési agendája (2016), az Új Lipcsei Charta (2020), a Jobb életminőség a vidéki területeken című Cork 2.0 nyilatkozat (2016), az OECD város- és vidékpolitikára vonatkozó elvei (2019), az európai zöld megállapodás és az ahhoz kapcsolódó Fenntartható Európa beruházási terv és méltányos átállási mechanizmus (2020), az uniós helyreállítási program (2020), valamint az Európai Unió Tanácsa releváns következtetései.

- I. Születés és gyermekkor
- II. Köznevelési, szakképzési, felsőoktatási rendszer – óvodától egyetemig
- III. Ifjúsági ügyek, gyermekvállalás, családalapítás, életmód
- IV. Foglalkoztatás, munkavállalás, felnőttképzés, szociális gazdaság
- V. Területi egyenlőtlenségek, településfejlesztés – lakhatási és energiaszegénység – környezettudatosság, környezetvédelem
- VI. Testi-lelki egészség, egészségügyi ellátás
- VII. Roma identitás, közösségépítés, szemléletformálás, jogérvényesítés
- VIII. A Stratégia megvalósításának intézményrendszere, hazai és Kárpát-medencei partnerség
- IX. A stratégia nyomon követése, monitoring

Társadalmi felzárkóztatást az MNTFS-en kívül, különösen az alábbi nemzeti stratégiák, programok tartalmaznak:

1. „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
2. Nemzeti Tehetség Program (2008-2028)
3. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2022-2026)
4. Új Roma Stratégia (2019-2030)
5. „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) ¹⁶
6. Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)
7. Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)

1. „Legyen jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

2. Nemzeti Tehetség Program (2008-2028)

126/2008. (XII. 4.) OGY határozat a Nemzeti Tehetség Program elfogadásáról, a Nemzeti Tehetség Program finanszírozásának elveiről, valamint a Nemzeti Tehetségügyi Koordinációs Fórum létrehozásának és működésének elveiről:

Magyarország gazdasági kibontakozása a tudás- és képességigényes ágazatok fejlesztésével valósulhat meg. Ezen ágazatok fejlődése szempontjából kulcsfontosságú, hogy az adott tudás- és képességtartalomban kiemelkedő teljesítményre képes fiatalok, a tehetségek felszínre kerülnek-e, tehetségük kibontakozhat-e, hasznosulhat-e, a tehetségek pályájukon kellő és folyamatos segítséget kapnak-e és - mindezek következtében - képes lesz-e az ország megtartani a legkiválóbb tehetségeit. A tehetségek megtalálása és folyamatos fejlesztése a tehetséges fiatal számára mással nem pótolható kitörési, érvényesülési esélyt jelent. A tehetségek ma már egy adott ország versenyképességét meghatározó kulcstényezővé léptek elő. Ebből is következően a tehetségek megtalálása nem csak a tehetségek és családjuk magánügye, hanem nemzeti ügy, hiszen a tehetség hasznosulása a közvetlen haszon mellett a legversenyképesebb termelés kifejlesztésével és idevonzásával is a teljes nemzetnek többletlehetőségeket teremt. Így a tehetségek segítésének nemzeti programja gazdasági, esélyjavító és társadalomépítési program is.

¹⁶ Forrás: „Az 1685/2020. (X. 22.) Korm. határozat rendelkezik az Európai Unió számára készített, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) akcióterv elfogadásáról.

A tehetségsegítés komplex formái szervesen illeszkednek a köz- és felsőoktatás megújítását célzó törekvésekhez, a kompetencia alapú, az egyének tanulási sajátosságait is figyelembe vevő oktatás elterjesztéséhez. A tehetségek segítése és fejlesztése az életpálya helyes irányba terelését, az életpálya sikerességének segítését, az innováció és kreativitás ösztönzését és elterjedését, a gazdasági növekedést, a magasabb versenyképességet, az esélyegyenlőtlenségek csökkentését, a magasabb társadalmi mobilitást, a hátrányos helyzet leküzdését és a kistérségek, valamint az egész társadalom kohézióját egyaránt szolgálják. A Nemzeti Tehetség Programnak a foglalkoztatási stratégiában példa- és értékteremtő szerepe van, a magyar gazdaság fejlődésében pedig kitörési pont lehet.

A tehetségek segítése nem áll meg a határoknál. A határon túli magyarság tehetségsegítők hagyományainak megismerése, hasznosítása, a határon túli kezdeményezésekkel való folyamatos együttműködés a tehetségsegítést ilyen értelemben nemzeti ügyé is teszi.

A tehetségek segítésében eddig elért, és a Nemzeti Tehetség Program megvalósítása során várható további eredmények nemcsak Magyarország, hanem az Európai Unió egésze számára is kiemelkedően értékes, más országokban is adaptálható tapasztalatot jelenthetnek, amelynek terjesztése hozzájárul az ország nemzetközi elismertségének növekedéséhez.

3. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2022-2026)

Az Országgyűlés 62/2022. (XII. 9.) OGY határozata a 2026-ig szóló 5. Nemzeti Környezetvédelmi Programot. A program stratégiai és horizontális céljai: 1. Az emberi egészség és az életminőség környezeti feltételeinek javítása, a környezetterhelés hatásainak csökkentése. 2. Természeti értékek és erőforrások védelme, helyreállítása, fenntartható használata. 3. Az erőforrás-takarékosság és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése és körforgásos működésének erősítése. 4. A környezetbiztonság javítása. 5. A társadalom környezettudatosságának növelése. 6. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási képesség erősítése.

Környezeti nevelés és oktatás keretében szükséges különböző környezeti nevelési és oktatási programok megerősítése. Köznevelési intézményekben a környezeti nevelés, és a fenntartható életmódra nevelés részét képezi a nevelési-oktatási feladatoknak. Kereteit elsősorban az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a Nemzeti Aaptanterv jelentik, valamint az erre épülő kerettantervek ajánlásai. A környezeti nevelés egészintézményes kiválósági hálózata a Magyarországi Zöld Óvodák Hálózata, valamint a Magyarországi Ökoiskola Hálózat. Jelenleg hazánkban minden negyedik gyermek Zöld Óvodába és minden harmadik tanuló ökoiskolába járhat. A felsőoktatásban tovább gyarapodtak a környezet- és természetvédelmi tárgyú graduális, posztgraduális és PhD programok. A környezeti nevelés és oktatás a személyes példaadással párosuló ismeretátadáson keresztül, a képzés pedig a fenntarthatóságra neveléssel, az ehhez szükséges tudás átadásával ösztönzi a környezettudatos szemlélet alakulását annak érdekében, hogy az egyén képes legyen döntéseiben és életvitelében is alkalmazni, viselkedése szerves részévé tenni az elsajátított ismeretanyagot.

4. Új Roma Stratégia (2019–2030) (A stratégia csak a határozatban megjelölt településeket érinti)

A Kormány 1426/2019. (VII. 26.) Korm. határozata az Új Roma Stratégiával (2019–2030) összefüggő feladatok meghatározásáról című dokumentumban a) megállapítja, hogy az általa megtárgyalt Új Roma Stratégia (2019–2030) című dokumentum (a továbbiakban: Stratégia) intézkedési tervek és intézkedések kidolgozásának alapjául szolgálhat; b) felhívja a miniszterelnöki biztos kinevezéséről szóló 3/2019. (IV. 18.) ME utasítással kinevezett miniszterelnöki biztost (a továbbiakban: miniszterelnöki biztos) és a belügyminisztert, hogy a Stratégia tervezetét egészítsék ki a 2021–2027-es európai uniós tervezési ciklus forrásfelhasználásának feltételeiről szóló elemekkel. Felelős: miniszterelnöki biztos belügyminiszter Határidő: a feltételek ismertetévé válását követő 90. nap 2. A Kormány a) egyetért azzal, hogy a Magyar Máltai Szeretetszolgálat a „Felzárkózó települések” programjában kijelölt 30 település mellett Csörög, Monor és

Nagybárcány településeken fejlesztési programot indítson, valamint felhívja a belügyminisztert, hogy a miniszterelnöki biztos együttműködésével és az érintett miniszterek bevonásával gondoskodjon e három településnek a „Felzárkózó települések” programjába történő bevonásáról a következő fejlesztési feladatok megvalósításával: aa) Csörög településen közösségi tér kialakítása, komplex szociális szolgáltatások nyújtása, a kora gyermekkori szolgáltatások kiszélesítése, valamint a gyermekjóléti alapellátások fejlesztése, ab) Monor Tabán városrészében felújítás alá eső házak, illetve a közfürdő állapotának felmérése, az ingatlanok tulajdonjogi helyzetének rendezése, lakások vásárlása, a településrész képének, lakhatási viszonyainak javítására infrastrukturális beruházások kivitelezése, ac) Nagybárcány településen komplex szociális szolgáltatások nyújtása, a kora gyermekkori szolgáltatások fejlesztése, a közösségfejlesztést célzó infrastrukturális fejlesztés és programok indítása; Felelős: belügyminiszter miniszterelnöki biztos érintett miniszterek Határidő: azonnal b) felhívja a belügyminisztert, hogy tegyen javaslatot a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozat 1. pontjában meghatározott települési körből a bevonásra javasolt következő 30 településre.

5. „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)¹⁷

1. Az Akcióterv a családi élet és munkavállalás összehangolásának további támogatását tűzi ki célul, amelyet a következő konkrét intézkedésekkel javasolt elérni:

- a) A női-férfi munkamegosztás elősegítése
- b) A nők „láthatatlan”, „fizetetlen” munkájának fokozott elismerése
- c) A munka és családi élet összehangolása a nők és férfiak között a gyermekgondozási szabadság tekintetében
- d) A gondozási feladatokban való állami és munkaadói segítségnyújtás munkahelyi, vállalati bölcsődék és óvodák számának növelésével figyelembe véve a meglévő óvodák kapacitását;
- e) Szemléletmód formálás az oktatásban
- f) Szemléletmód formálás a vállalati magatartásban az 1201/2015. (IV. 9.) Korm. határozatban foglalt a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó Cselekvési Terv aktualizálása a vállalatok felelős magatartásának erősítése érdekében;
- g) Család-és gyermekbarát környezet kialakítása

2. A nők részvételének segítése azokon a területeken, ahol az jelenleg alacsony.

3. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági, egészségi és szociális védelmének megteremtése.

6. Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023–2034)

A 81/2009. (X. 2.) OGY határozat az Idősügyi Nemzeti Stratégiáról című dokumentum az aktuális gazdasági-társadalmi környezethez viszonyulva határozza meg az idősügyi stratégia célkitűzéseire szükséges kormányzati beavatkozási feladatokat. Az életkor meghosszabbodásával a népesség egyre nagyobb arányát alkotó idős generáció mind erőteljesebb társadalmi hasznosságának előmozdítása fontos feladat, megkerülhetetlenül fontos cél. Az idősekről való gondolkodás felöleli a jogbiztonság, kommunikáció, nyilvánosság, képzés, élethosszig tartó tanulás, egészségügy, rehabilitáció, mentális egészség, szociális ellátások, nyugdíjügy, foglalkoztatás, kultúra-közművelődés, sport-rekreáció, strukturált szabadidő-eltöltés, esélyegyenlőség, társadalmi kirekesztődés megelőzése, életútmodell, önkéntesség, generációk közötti együttműködés területeit és kapcsolódási pontjait.

¹⁷ Forrás: „Az 1685/2020. (X. 22.) Korm. határozat rendelkezik az Európai Unió számára készített, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) akcióterv elfogadásáról.

A stratégia prioritásai:

1. Esélyegyenlőség, pozitív reakciók az idősödés és a hosszabbéletűség Társadalompolitikai kihívásaira, fellépés az ageizmus ellen.

A Stratégiában megfogalmazottak rámutatnak arra, hogy fokozni kell az érintettek bevonását és az e céllal történő együttműködések fejlesztését a különböző szektorok (kormányzati, nonprofit, for-profit, informális közösségek), a különböző szakpolitikák és különböző szolgáltató partnerek között. A társadalmi szemlélet változtatása azért is szükséges, hogy csökkenjen az időséssel szembeni negatív sztereotípiák térnyerése.

2. Társadalmi részvétel és bevonódás, közösségi megbecsültség.

A Stratégia lényege egy társadalmi szemléletváltás elfogadtatása és érvényre juttatása, mely szerint az idősödésről való gondolkodásban lényeges a meglévő képességek megőrzése, szunnyadó készségek előhívása.

3. Élethosszig tartó fejlődés, törekvés az életöröm, az autonómia megőrzésére és az önmegvalósításra.

Az idős emberek számára képzésekkel is biztosítani kell az önellátás és az életminőségük megőrzésével kapcsolatos ismereteket. Meg kell teremteni a feltételeit az élethosszig tartó tanulásnak, az önsegítés lehetőségeinek és az önkéntesség szélesebb körű kiépítésének, a generációk közötti együttműködés lehetőségeinek bővítését is.

4. Biztonság és megfelelő életminőség, a betegségek kockázatának alacsonyan tartása, az emberi méltóság megőrzése és a funkcionális önállóság elősegítése.

Az idős emberről a maga emberi teljességében kell gondolkodni. A figyelmet az emberi élet kiteljesedésére kell fordítani és nem szabad kizárólag a szociális és egészségügyi vonatkozásokra leszűkíteni. A Stratégia alapvető irányelve és az időspolitikai fejlesztés egyik célja, hogy az idős emberek jól-léte szempontjából a személyre szabott szolgáltatások széles köre álljon rendelkezésre, figyelembe véve azt, hogy az idős emberek személyeknek egyénenként eltérő társadalmi és kulturális szükségleteik vannak. Az idős embereknek úgy kell hozzáférniük a különféle szolgáltatásokhoz, hogy azok leginkább igazodjanak a saját szükségleteikhez (a „se többet, se kevesebbet, mint amire éppen szükség van” elv érvényesítése). Az idős emberek számára minőségi szempontok alapján is ismereteket kell nyújtani a szolgáltatások biztonságáról, megbízhatóságáról, hozzáférhetőségéről és felhasználóbarát voltukról.

5. Aktivitását és függetlenségét, társadalmi presztízsét megőrző idősödő és idős ember.

Az Időügyi Nemzeti Stratégiában megfogalmazott időspolitikai jövőkép, a célok elérését szolgáló fejlesztendő területek számbavétele mind megelőző (pro-aktív), mind a jelenlegi helyzetre választ adó (reaktív) megközelítéseket tartalmaznak. A Stratégiában foglaltak megvalósítása a társadalom valamennyi csoportját érinti – a fiataloktól a nagyon idősökig. A Stratégiában megfogalmazott időspolitika megvalósítása lehetővé teszi az idős emberek önbecsülésének növelését, méltóságának megőrzését, valamint a társadalom többi korcsoportja részéről az időséssel szembeni tisztelet növelését.

7. Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

Az Országgyűlés 15/2015. (IV.7.) sz. határozatával fogadta el az Országos Fogytékosságügyi Programról szóló határozatát, melyben felkéri a Kormányt, hogy jogalkotó és végrehajtó tevékenységében érvényesítse a Programban elfogadott elveket, feladatokat és célkitűzéseket, dolgozzon ki Intézkedési Tervet, számoljon be a célkitűzések megvalósulásáról az Országgyűlésnek.

Az Országgyűlés felkéri a kormányzati és civil szervezeteket, hogy egyenek meg mindent a Programban megfogalmazott célok megvalósításáért, a tömegtájékoztató szervek vezetőit és munkatársait, hogy vállaljanak részt a Program megismertetésében, a fogyatékos személyeket arra, hogy közösségi, helyi, kistérségi, megyei, regionális és országos szinten vállaljanak aktív és kezdeményező szerepet saját jogaik biztosításában, vegyenek részt a sorsukat érintő kérdésekben. Felkéri továbbá a felelős minisztert, hogy a programot tegye közzé az általa vezetett minisztérium honlapján felolvasó szoftverekkel használható elektronikus formában, magyar jelnyelven és könnyen érthető formátumban, továbbá a látássérültek érdekképviselőjét ellátó országos szervezeten keresztül Braille-formátumban.

2.1 Kapcsolódás stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

2.1.1 Kalocsa Város Önkormányzata Szociális Szolgáltatástervezési koncepciójának célja:

- a településen a szociális szolgáltatásoknak egy olyan rendszere jöjjön létre, amely minőségi és egyben differenciált, ahol a szolgáltatások középpontjában az egyén áll,
- a megelőzés, a kirekesztés kockázatainak elkerülése,
- a legelesettebbek segítségének középpontba helyezése, a fogyatékossgal élő, a sajátos beilleszkedési nehézségekkel küzdő emberek integrációja,
- elérhető, esélyteremtőbb és összehangolt közszolgáltatások biztosítása (pl.: akadálymentesítés),
- a legveszélyeztetettebbek csoportok segítése, a helyi szociális segélyezési rendszer korszerűsítése, ösztönzőbb és célzottabb segélyezés,
- a lakhatás biztonságának növelése, a hajléktalanság megelőzése,
- a rászorulóknak saját lakókörzetükbe való ellátásának biztosítása, ennek érdekében az alapellátási formák biztonságos működésének megteremtése, szükség esetén fejlesztése.

2.1.2 Kalocsa Város Gazdasági programja 2020 – 2024.

5 év fejlesztési irányait meghatározó Kalocsa Város Gazdasági Program 2020. április 28-án került elfogadásra. A gazdasági program általános és hosszú távú céljául tűzte ki a vállalkozásfejlesztést, befektetés-ösztönzést, a helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztését, a gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztést, élhető város megteremtését, infrastrukturális fejlesztéseket. Kiemelt szerepet kap a térségi szolgáltató-központ szerep fejlesztése, az agrár-kereskedelmi központ szerep megerősítése, könnyűipari fejlesztések, az idegenforgalom fejlesztése. Fontos a lakosság életminőségének mind magasabb színvonalú megteremtése.

A város Gazdasági programját Kalocsa Város Polgármestere 41/2020. (IV. 28.) határozatával fogadta el.

2.1.3 Haynald Városfejlesztési Terv Kalocsa megújulásának programja 2011 – 2025.

A turisztikai szektor a lehetőségeihez képest leginkább kihasználatlan ágazat a gazdaságban. Beavatkozási területként került megjelölésre a 2011-2025 időszakra vonatkozó Haynald Városfejlesztési Terv. A program egy 15 évre szóló cselekvési tervet jelent, amelynek végcélja, akcióprogramokon keresztül (zöldgazdaság-fejlesztés, turizmus-fejlesztés, gazdaságfejlesztés és innováció, infrastruktúra-fejlesztés, intézmények fejlesztése, humánerőforrás fejlesztés), hogy Kalocsa város, a lakóinak otthonát és megélhetését biztosító, vendégeinek maradandó élményt nyújtó, a változó környezethez alkalmazkodó, 1000 éves múltjához méltóan sikeres várossá váljon.

A Haynald Városfejlesztési Tervet a Képviselő-testület 16/2012. (I. 19.) határozatával fogadta el.

2.1.4 Zöld Kapu Program

A Program egy olyan, 15 évre szóló cselekvési tervet jelent, mely ezen idő eltelte alatt függetleníti a várost mind az energiaellátás szempontjából, mind az élelmiszerellátást tekintve. A Program három alappilléren nyugszik, úgy, mint a zöldgazdaság-politikai intézményrendszer, a zöld tudásbázis intézményrendszer, valamint a zöldgazdaság beruházási intézményrendszer.

A zöldgazdaság-politikai intézményrendszer olyan cselekvési területeket fog össze, mint a pályázati koordinációs csoport létrehozása és működtetése, zöldgazdaság-fejlesztési környezetvédelmi pénzügyi alap létrehozása, területgazdálkodás, zöld közbeszerzési rendszer működtetése, közterület, környezetfelügyelet megszervezése, zöld adópolitika kialakítása, alapfokú oktatási programok, egészség megőrzési program összeállítása és megvalósítása, kapcsolódó jogszabályalkotás, vízbázisvédelmi program kialakítása.

A zöld tudásbázis intézményrendszerének kialakítására különös hangsúlyt kívánunk fektetni, tekintettel arra, hogy problémáink megoldásának kulcsát leginkább a tudatformálásban, ismeretterjesztésben, nevelésben látjuk. Ezen a területen az általános lakossági tudatformáló kampányokon túl, a szakképzés, valamint szakmai szövetségek kialakítása jelent prioritást programunkban. Meg szeretnénk honosítani a lakossági energia megtakarítási számla intézményét, továbbá ki szeretnénk alakítani a klímaváltozás társadalmi alkalmazkodási programunkat, valamint a Zöld Infótechnológiai adatbázis üzemeltetést.

A zöldgazdasági beruházási intézményrendszer keretén belül kívánjuk intézményeink üzemeltetését energetikai szempontból hatékonyabbá tenni, energiatermelési centrumokat kialakítani, az ökoturizmust fellendíteni, zöld munkahelyeket teremteni, a közlekedést környezetbaráttá, ha úgy tetszik fenntarthatóvá tenni, továbbá a helyi élelmiszer-termelést és értékesítést ösztönözni és támogatni.

2.1.5 Kalocsa Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) 2008-tól, Kalocsa Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS) 2015-től határozza meg a középtávú fejlesztési célokat és azok települési, városrészi célterületeit. A középtávú célok egyik pillérét a hosszú távú törekvések, másik pillérét a jelenlegi helyzet aktualizált elemzése adták.

Kalocsa Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának módosítását Kalocsa Város Polgármestere 2021. május 18-án 197/2021. határozatával fogadta el.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program, jelentős mértékben támaszkodik az Integrált Településfejlesztési Stratégiában szereplő adatokra, megállapításokra.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Kalocsa, mint a Kalocsai Járás székhelye figyelemmel kíséri a járáshoz tartozó településeken az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenységeket. Szervezetei, intézményei révén támogatja a környező települések esélyegyenlőségi törekvéseit.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, valamint a Klebelsberg Intézményfenntartó Központról (a továbbiakban: KLIK) szóló 202/2012. (VII.27.) Kormányrendelet meghatározta a köznevelési rendszerben elfoglalt helyét és a köznevelés fejlesztés tervezését, az intézmények fenntartását és működését.

A Bajai Tankerületi Központ illetékességi területe Bajai, Bácsalmási és a Kalocsai járás, illetékességi köre a területén működő állami fenntartású általános iskolák, a művészeti iskolák és középiskolák (kivéve a szakiskolák, szakközépiskolák és kollégiumok) fenntartása, illetve amennyiben az önkormányzat a működtetést is átadta az államnak, akkor működtetése.

2.2.1 Térségi egészségügyi feladat ellátás

A közel 200 éve alapított kalocsai kórház a városi önkormányzat tulajdonában álló, bővített alapszakmák, aktív és krónikus fekvő- és járó beteg szakellátást nyújtó intézmény, melynek 2012. május 1-től tulajdonosa a Magyar Állam, az irányító funkciót a GYEMSZI látja el. A Bács-Kiskun Megyei Kórházzal történő integráció keretében, a beruházás kapcsán diagnosztikai műszerek kerültek beszerzésre. Pályázati támogatásból megújult a sürgősségi osztály, a szakrendelők jelentős része.

Területi ellátási kötelezettsége az alapszakmák (belgyógyászat, sebészet, szülészeti-nőgyógyászat), továbbá az ideggyógyászat és a pszichiátria esetében 72 ezer lakos, míg a tüdőgyógyászat, rehabilitációs és a krónikus ellátások esetében kiterjedtebb, egyes tüdőbetegségek (tbc) tekintetében meghaladja a 300 ezer főt. Az ellátási struktúra illeszkedik a szükségletekhez, az alapszakmák mátrix-ba szervezettek. Az évi mintegy 300 ezer járó-beteg gyógyítása, gondozása a szakrendeléseken történik.

A kórház épületállománya a rekonstrukcióknak köszönhetően nagyrészt felújított, a központi technológiai tömb és a központi főépület intenzív osztállyal, műtőkkel, szülészobákkal fogadja a betegeket.

Az integrációs program keretében a sürgősségi ellátás és a digitális radiológia infrastruktúrájának korszerűsítésével, a központi betegfogadó és kiszolgáló terek kialakításával, az informatika területén is jelentős fejlesztés valósult meg a kalocsai Szent Kereszt Kórházban. A műszerállomány folyamatosan megújuló, valamennyi minimumfeltételt kielégíti.

A komputertomográf (CT) szolgálja a beutalási körzetben élő betegek egészségét.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok,¹⁸ kutatások áttekintése, adatai kimutatása

Rendelkezésre álló adatok:

- Népszámlálásra vonatkozó adatok,
- Központi Statisztikai Hivatal adatai,
- Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai,
- Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR),
- Bajai Tankerületi Központ adatai,

---

¹⁸ Különösen a közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terv, és a szakképzési intézkedési terv.

- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kalocsai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának adatai,
- Kalocsa Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS),
- Kalocsa Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS)
- Kalocsa Város Önkormányzatának Gazdasági Programja,
- Esélyegyenlőség szempontjából releváns önkormányzati rendeletek,
- Kalocsa Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatási Koncepciója,

Adat hiányok:

- jövedelmi és vagyoni helyzetre vonatkozó adatok,
- aktuális foglalkoztatási, munkanélküliségi adatok, Kalocsa városra vonatkozóan
- romák számára, korcsoportjára, aktivitására vonatkozó adatok,
- munkahelyi zaklatásra vonatkozó adatok,
- munkáltatók esélyegyenlőségi célcsoportra vonatkozó adatai

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Az emberi méltóság minden egyén, és társadalmi csoport tekintetében egyenlő, korlátozhatatlan, visszavonhatatlan, megkérdőjelezhetetlen. Nem megengedhető „A roma kisebbséggel szemben megfogalmazott olyan véleményesítő kijelentés, amely figyelmen kívül hagyja a mindenkit egyenlően megillető emberi méltóság értékét.”¹⁹ A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége abban az esetben fedi egymást, ha a roma személy egyúttal a mélyszegény célcsoportba tartozik. A romák és mélyszegények egy célcsoportban való említése a HEP-ben a munkahelyteremtéssel foglalkoztatással, oktatással és képzéssel, egészségügyi és szociális szolgáltatásokkal, szegregátummal, helyi közélettel kapcsolatban indokolt lehet.

Fontos, hogy a jogalkotó több irányból kívánja a nemzetiségi lakosság esélyeit növelni. Egyrészt, az Njt. 81 § (1) bek. által meghatározott nemzetiségi jogok, „különösen a kollektív nyelvhasználat, hagyományápolás és kultúra, a helyi sajtó, az esélyegyenlőség, társadalmi felzárkózás és a szociális ellátás kérdéskörében a nemzetiségi lakosságot e minőségében érintő helyi önkormányzati határozatot a képviselő-testület csak az e lakosságot képviselő települési nemzetiségi önkormányzat, ennek hiányában az országos nemzetiségi önkormányzat egyetértésével hozhatja meg.” Az Njt. 81 § (1a) bek. alapján, a nemzetiségi önkormányzat részére az (1) bekezdésben biztosított egyetértési joggal kapcsolatban, a nyilatkozat megtételére - jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában - harminc nap áll rendelkezésre. A határidő - bármely érdekeltnek a másik félhez intézett nyilatkozata alapján - egy alkalommal további tizenöt nappal meghosszabbodik. A határidő jogvesztő. Másrészt, az Njt. 115. § d) pontja alapján a helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata „d) a képviselt közösség érdekképviselésével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különös tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.”²⁰

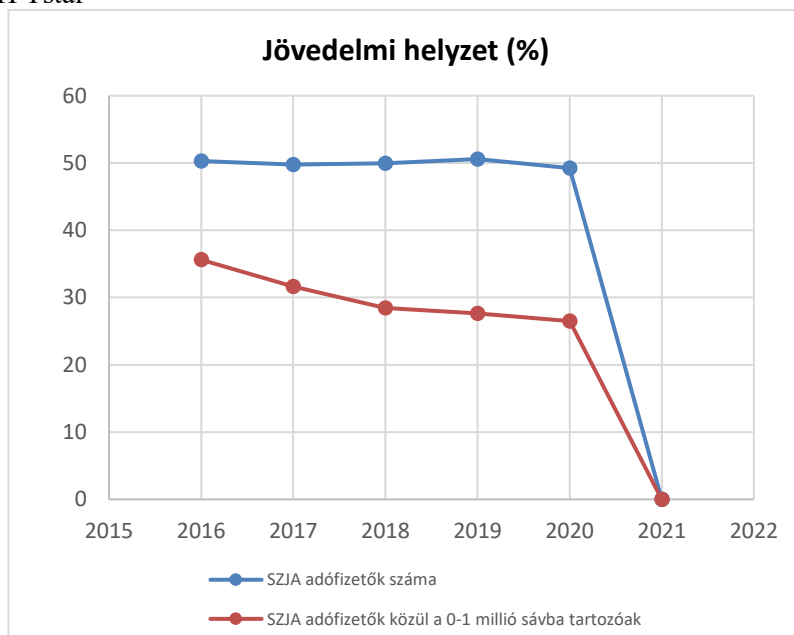
¹⁹ Bővebben lásd : 828/2011. (VI. 22.) számú médiatanácsai határozat kivonata.

²⁰ 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól (Njt.)

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	50,29	35,62
2017	49,78	31,63
2018	49,94	28,45
2019	50,58	27,65
2020	49,23	26,49
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftl.) és a Möt-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

Az önkormányzat és intézményei engedélyezett létszáma az utóbbi években erőteljesen lecsökkent, míg 2012. évben a költségvetési létszámkeret 1 438 fő volt, addig jelenleg 279 fő. 2023. év elején 52 fő a Polgármesteri Hivatalban, 92 fő a Szociális központban, 82 fő az óvodákban és bölcsődében, 10 fő a Viski Károly Múzeumban és a Közétkeztetési Intézménynél 41 fő dolgozott.

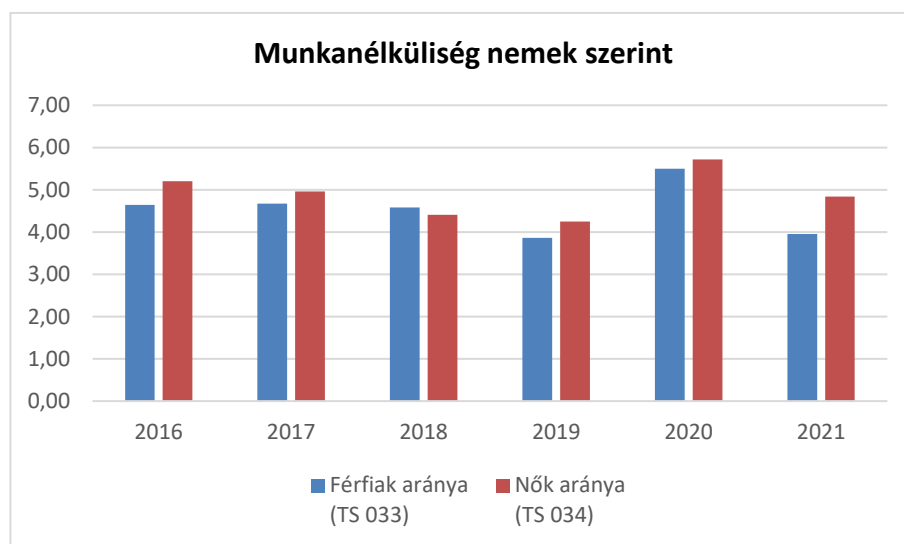
Kimutatás, az intézmények 2023. évi dolgozói létszámáról

Intézmény	Munkaköri csoport megnevezése	Dolgozók száma
Kalocsai Polgármesteri Hivatal		
	ügyintéző/adminisztratív dolgozók	49
	fizikai dolgozók	3
Kalocsa Város Óvodája és Bölcsődéje		
	nevelési/egyéb adminisztratív dolgozók	80
	fizikai dolgozók	2
Szociális Központ		
	szociális tevékenységet végzők	87
	egyéb adminisztratív dolgozók	5
Viski Károly Múzeum		
	restaurátor/egyéb fizikai dolgozó	1
	kulturális/egyéb adminisztratív tevékenységet végzők.	9
Kalocsai Közétkeztetési Intézmény		
	szolgáltató tevékenységet végzők	33
	egyéb adminisztratív dolgozók	8
Mindösszesen:		279 fő

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	4,64	5,20	4,92%
2017	4,67	4,96	4,82%
2018	4,58	4,41	4,50%
2019	3,86	4,25	4,06%
2020	5,50	5,72	5,61%
2021	3,95	4,84	4,40%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Nyilvántartott álláskeresők: a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ) nyilvántartásában lévő álláskereső, az a személy, aki a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, öregségi nyugdíjra nem jogosult, rehabilitációs járadékban nem részesül, az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő jogviszony kivételével munkaviszonyban nem áll, egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és elhelyezkedése érdekében az állami szervvel együttműködik, és akit az állami foglalkoztatási szerv álláskeresőként nyilvántart.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	549	527	480	422	570	435
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	36,00	34,00	29,00	21,00	35,00	21,00
	%	6,56%	6,45%	6,04%	4,98%	6,14%	4,83%
21-25 év (TS 038)	Fő	89,00	72,00	61,00	52,00	76,00	34,00
	%	16,21%	13,66%	12,71%	12,32%	13,33%	7,82%
26-30 év (TS 039)	Fő	56,00	44,00	54,00	47,00	63,00	44,00
	%	10,20%	8,35%	11,25%	11,14%	11,05%	10,11%
31-35 év (TS 040)	Fő	58,00	49,00	50,00	43,00	49,00	38,00
	%	10,56%	9,30%	10,42%	10,19%	8,60%	8,74%
36-40 év (TS 041)	Fő	50,00	50,00	35,00	41,00	54,00	45,00
	%	9,11%	9,49%	7,29%	9,72%	9,47%	10,34%
41-45 év (TS 042)	Fő	62,00	69,00	53,00	43,00	58,00	46,00
	%	11,29%	13,09%	11,04%	10,19%	10,18%	10,57%
46-50 év (TS 043)	Fő	52,00	57,00	42,00	45,00	45,00	34,00
	%	9,47%	10,82%	8,75%	10,66%	7,89%	7,82%
51-55 év (TS 044)	Fő	47,00	55,00	43,00	30,00	55,00	37,00
	%	8,56%	10,44%	8,96%	7,11%	9,65%	8,51%
56-60 év (TS 045)	Fő	58,00	52,00	45,00	43,00	59,00	45,00
	%	10,56%	9,87%	9,38%	10,19%	10,35%	10,34%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	41,00	45,00	68,00	57,00	76,00	91,00
	%	7,47%	8,54%	14,17%	13,51%	13,33%	20,92%

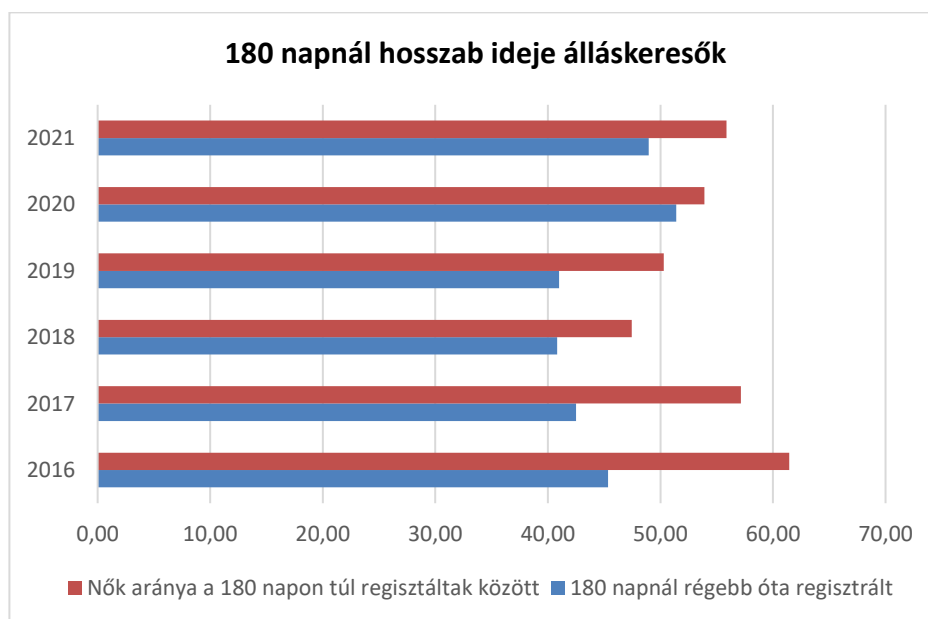
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2016	45,36	61,45
2017	42,50	57,14
2018	40,83	47,45
2019	41,00	50,29
2020	51,40	53,92
2021	48,97	55,87

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküliség egyik legfontosabb, a mélyszegénység kialakulását rendkívüli módon befolyásoló dimenziója az, hogy milyen hosszú időre kerül ki valaki a munkaerő-piacról. Ezt az adatot szemlélteti a feni diagramm.

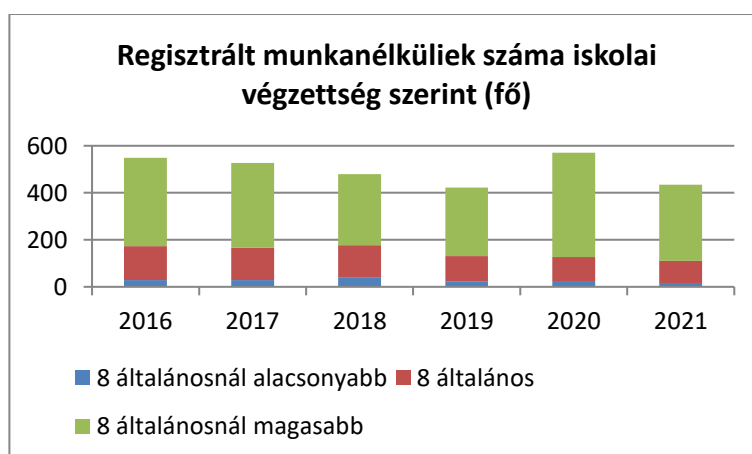
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A városban a munkahelyek rendszerváltáskori megszűnését nem követte jelentősebb munkahelyteremtés. A fennmaradó és átalakuló munkahelyek túlnyomó része kapcsolódott és kapcsolódik jelenleg is a közszeréhez, illetve a szolgáltatási szektorhoz. A legnagyobb létszámot felölölő munkáltatónak számít Kalocsa Város Önkormányzata, a Kalocsai Járási Hivatal, mely szervezetek közfeladatokat ellátó intézményeik által biztosítanak munkalehetőséget a város, és a térség aktív korú lakossága jelentős részének. Jelentős foglalkoztatónak számít még a Kalocsai

Parkgondozó és Közszolgáltató Nonprofit Kft., a Fegyház és Börtön, a Gyermekotthon, a Kalocsai Járás Bíróság, az Ügyészség, továbbá a versenyszférába tartozó 3-4 vállalat. Említésre méltó aktív korút foglalkoztat még a katolikus egyház által üzemeltetett általános iskola és gimnázium. A további munkalehetőségeket a multinacionális cégek, valamint a helyi kisvállalkozások, családi gazdaságok biztosítják. Az utóbbi évtizedben tovább folytatódott a munkalehetőségek csökkenése. Az agrárgazdaság, mint a kistérség településeinek egyik legfontosabb, olykor egyetlen gazdasági bázisa is folyamatosan átalakult. A szövetkezetek helyett a családi gazdálkodás kezdett meghonosodni. E tendenciák következtében a kistérség települései is erőteljesen Kalocsa városra lettek utalva. Megindult egyfajta elvándorlás is, elsősorban a fiatalabb korosztály esetében, akik a jobb lehetőségek reményében elsősorban a fővárosban valamint külföldön próbálnak munkát vállalni. A helyben maradó munkanélküli réteg az önkormányzatnak fontos feladatot jelent.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	549	29	5,28%	144	26,23%	376	68,49%
2017	527	29	5,50%	137	26,00%	361	68,50%
2018	480	41	8,54%	136	28,33%	303	63,13%
2019	422	22	5,21%	109	25,83%	291	68,96%
2020	570	24	4,21%	103	18,07%	443	77,72%
2021	435	17	3,91%	94	21,61%	324	74,48%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Megállapítható, hogy a munkaerőpiacról történő kiszorulás összefügg a képzettséggel. Ezért nagyon hangsúlyos a felnőttoktatás kiszélesítése, hiszen a munkaerőpiachoz való rugalmas alkalmazkodás csökkenti az egyén tartós kirekesztődésének lehetőségét.

Városunkban is láthatóak ilyen elmozdulások. Ennek ellenére a piacképes szakmák megszerzése érdekében, a képzésnél nagyobb hangsúlyt kell fektetni a szakmunkásképzésre és a szakiskolai képzésre.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás célja a munkavállalók részéről a munkateszt, az aktivitás növelése, az önkormányzatok részéről az értékteremtés, településüzemeltetés és településfejlesztés, a társadalom részéről a tranzitfoglalkoztatás, valamint a szegénységnyhító funkcióban ragadható meg.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	586	409
2017	491	338
2018	339	229
2019	326	165
2020	372	132
2021	216	116

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Kalocsa Városának egyik legnagyobb problémája a munkanélküliség kezelése. Az önkormányzat legfőbb célkitűzése a munkanélküliség kezelésére a munkahelyteremtés beruházás-ösztönzéssel. A munkanélküliek száma azonban meglehetősen nagy ingadozásokat mutat mind az évek viszonylatában, mind pedig éven belül vizsgálva.

Kalocsa hosszú évek óta vesz részt a közmunkaprogramban, csökkentve ez által a munkanélküliséget, növelve a foglalkoztatottságot, és a családok megélhetési lehetőségeit.

A munkanélküliek közfoglalkoztatásában jelentős szerepet tölt be a Kalocsai Vagyonhasznosítási és Könyvvezető Nonprofit Kft., valamint a közfoglalkoztatott személyek irányításával a Kalocsai Polgármesteri Hivatal Városüzemeltetési és Fejlesztési Osztálya.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A város társadalmi és gazdasági problémái közül a legsúlyosabb a munkanélküliség, valamint az új vállalkozások betelepülésének hiánya. A lakónépesség fogyása és a társadalom előregedése egyre növekvő terheket idéz elő a szociális ellátásban. A fiatalok egy része más városban szerez felsőfokú végzettséget, ahonnan a diploma megszerzése után, munkalehetőség hiányában nem tér vissza Kalocsára. Jellemző folyamat a szakképzett fiatalok külföldre vándorlása is, mivel külföldön a szakképzettségük jobban hasznosítható és versenyképes a fizetés mértéke.

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyét elsősorban a gazdasági fellendülés, a munkalehetőségek hiánya akadályozza. Kalocsa város körzetközpont, az önkormányzat és az állam (oktatási intézmények, kórház) intézményein keresztül a legnagyobb foglalkoztató. A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyét a gazdasági fellendüléssel, beruházásokkal, új munkahelyek, vállalkozások létesítésével valamint további közmunkaprogramok megteremtésével lehetne biztosítani.

A hagyományokkal rendelkező mezőgazdasági termelés átalakult, a gépesítés következtében a kézi, munkaigényes terményfeldolgozás visszaszorulóban van, a fűszerpaprika termesztés helyét átvette a gabonatermesztés. Ennek következtében az alacsonyan képzett, kizárólag mezőgazdasághoz értő munkaerő felszabadult és próbál más szektorban elhelyezkedni. Kitörést jelenthet a mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése. A közmunkaprogramok, és más foglalkoztatási programok keretében történnek átképzések.

Kalocsa városa a – Bács-Kiskun megyén belül nagyobb területű és közepes népességű – Kalocsai járás központja. Fekvése a megyében nyugati, a megyeszékhelytől, Kecskeméttől mintegy 80 km-re délnyugatra található a Dunához közel. A város közszolgáltatásai, funkciói, foglalkoztatottsága miatt kiterjedt vonzáskörzettel rendelkezik, de a kistérség északi települései a Duna-hídnak köszönhetően Dunaföldvár vonzáskörzetébe is beletartoznak.

Egy 2015 júniusában hozott kormányhatározat a Tolna és Bács-Kiskun megyét összekötő dunaföldvári és a Szekszárdtól északra megépített híd után egy harmadik építmény megvalósítását tartalmazza. Ennek előkészítésére, vagyis a tervezői munka elvégzésére a központi költségvetés 870 millió forintot biztosított.

Az új hídnak kormányzati és helyi szinten is nagy jövőt szánnak általános gazdaságélénkítő hatásain túl is. A hídnak, illetve a javuló közlekedési lehetőségeknek köszönhetően a Duna kalocsai oldalán élők könnyebben vállalhatnak munkát nem csak az építkezésen, de a működtetésben is. A hídnak köszönhetően akár a tágabb régióból is érkehetnek majd munkások az építkezésre. A tervezett nyomvonal: a dunántúli oldalon az M6 autópályától indulva Dunaszentgyörgyöt délről kerülve

vág neki keleti irányba a Dunának, majd az új hídon át az alföldi oldalt Foktótól északra kerülve éri el, és csatlakozik az 512-es számú főút meglévő szakaszába, amely lehetővé teszi a Kalocsától két kilométerrel északra csatlakozást az 51-es főútba.

Ha a híd és valamennyi rávezető út megépül, az jelentős előrelépés lesz a kerékpárt használók számára is, hiszen a hídon irányhelyes utakat alakítanak ki, ezzel az egész tervezett infrastruktúra kerékpáros barát lesz.

Közlekedés

A helyben dolgozók és tanulók vannak a legnagyobb számban (a táblázatban helyi közlekedőkként szerepelnek), de ehhez hasonlítva számottevőnek mondható a bejárók száma is, mutatva Kalocsa fontos gazdasági és igazgatási szerepét a kistérségen belül.

Kalocsa a napi célpont sok szomszédos kistelepülés lakója számára. Ennél azonban nem nagyobb a vonzáskörzete, a járásközpontba távolabbról nem számottevő az ingázás.

Az eljárók száma számottevően alacsonyabb, és Foktő, Baja – mint Kalocsánál meghatározóbb térségi központ Bács-Kiskun megyében – Harta mellett az olyan relatíve távoli városokba is ingáznak a kalocsaiak, mint Szeged.

A helyi forgalomban a tömegközlekedés részaránya elenyészőnek mondható (sokkal meghatározóbb a személygépkocsi), az eljáróknál és főleg a bejáróknál a tömegközlekedés szerepe nagyon fontos, ezekben az irányokban nem az egyéni közlekedés a meghatározó az ingázásban. Elsősorban a tanulók közlekedése billenti a tömegközlekedés felé a módváltást, mely – Kalocsa esetében az autóbusz – szinte minden irányban a legtöbb utast szállító mód; az eljáróknál a környékbeli kistelepülésekre ugyan a személygépkocsi, de a távolabbi városokba is a közösségi közlekedés a meghatározó közlekedési mód.

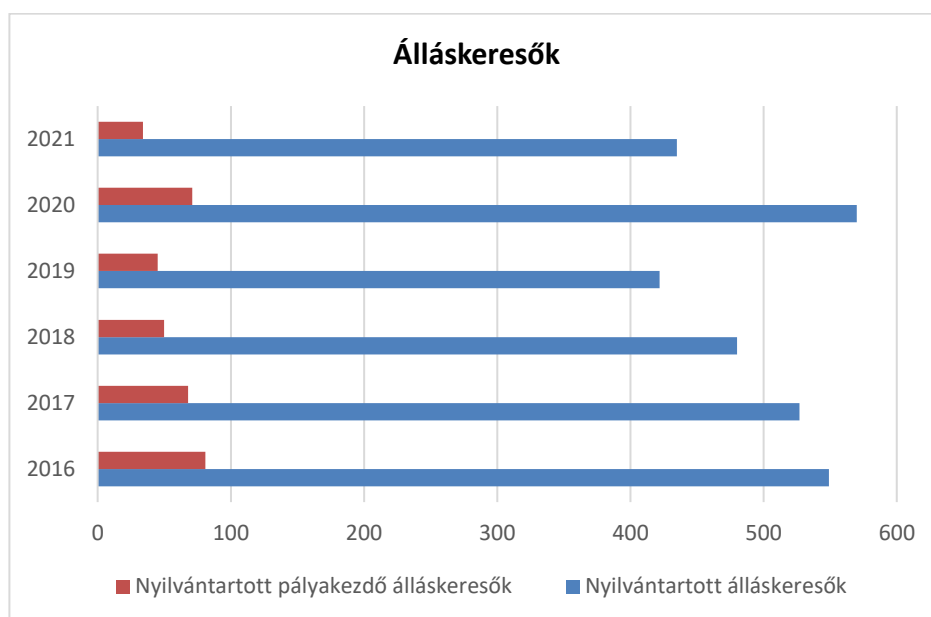
A helyközi autóbusz szolgáltatást túlnyomó többségben a Kunság Volán Zrt. látja el. A város rendelkezik közvetlen járatokkal mind Budapest (napi 17 induló járat, menetidő: 02:20-02:50 óra közötti), mind a megyeszékhely Kecskemét (napi 11 induló járat, menetidő: 01:49-02:40 óra közötti), mind a regionális központ Szeged (napi 6 induló járat, menetidő 02:20-03:00 óra közötti) felé. Közlekednek még járatok Baja, Dunaújváros, Eger és Szekszárd irányába is. A Kalocsai járás minden települése közúthálózaton elérhető. Az autóbusz állomáson, egy átlagos munkanapon mintegy 205 járat indul, vagy halad át.

Kalocsán nincs helyi autóbusz közlekedés, a településen belüli kapcsolatokat is a helyközi járatok biztosítják. Kalocsa helyközi megállóiban jellemzően óránként áthalad helyközi busz, a legfontosabb helyeken.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	549	81
2017	527	68
2018	480	50
2019	422	45
2020	570	71
2021	435	34

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A városban is kedvezőtlen a fiatalok foglalkoztatásának lehetősége. A Kalocsai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya évek óta rendszeresen jár a végzős vagy végzés előtti évben középiskolai diákoknak tájékoztatót tartani. Itt a diákok információkat szerezhetnek a munkaügyi szervezet tevékenységéről, szolgáltatásairól, a munkanélküliségről. Beszélnek az álláskeresés módszereiről, önéletrajzról, minimálbérrel, járulékokról stb. Ha az iskola úgy szeretné, akkor ezt a foglalkoztatási osztály épületében is megtartják, így egy kicsit a helyszínnel is ismerkedhetnek a fiatalok. Erre a célra akár nyílt napot is szerveznek. Ilyen néhány alkalommal került megrendezésre, de nem minden évben. 7-8 osztályosok részére pályaaorientációs foglalkozást tartanak, nem csak kalocsai, hanem környékbeli iskolákba is.

A tanulók részére működtetett támogatási forma a nyári diákmunka. A program célja a fiatalok inaktivitás csökkentése, a korai munkatapasztalat és munkajövedelemszerzés elősegítése.

A program – prevenciós jelleggel – már diákkorban elő kívánja segíteni a fiatalok munkához jutását és ezzel a korai munkatapasztalat mellett a jövedelemszerzés lehetőségét is. A munka révén szerzett korai sikerélmény elősegíti a későbbi munkaszocializációs folyamatot is.

A program továbbá lehetőséget kínál a diákok kötelező szakmai gyakorlatának teljesítésére is.

A munkáltatók, pályakezdő fiatalok alkalmazása esetén különféle bér- és járulékfizetési kedvezményt kapnak. A fiatalok egy része munkahelyet talál a város közintézményeiben vagy átmenetileg a közfoglalkoztatás jelenthet megoldást. Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a városnak mindent meg kell tenni a munkahely teremtés érdekében, hogy a fiatalok megélhetése, családalapítása a városban biztosított legyen.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A településen található ipari park, illetve több, ipari tevékenység gyakorlására kijelölt terület, mely közlekedés tudatos fejlesztése, a tervezett Duna híd megépítése és a paksi atomerőmű közelségéből fakadó lehetőségek kihasználása révén vonzóbbá válhat a magyar és külföldi tőkeerős befektetők számára. A működő vállalkozások tekintélyes része családi kisvállalkozás. Kalocsa városában járási központ révén kimagasló a szolgáltatások nyújtásának szerepe a környező településekhez viszonyítva, ellentétben a mezőgazdasághoz köthető tevékenységekkel. A járás kisebb településein mai napig a mezőgazdaság az elsődleges, azonban a feldolgozóipar hiánya miatt a lokális gazdasági láncok kialakulása egyelőre kezdetleges. A turizmus a település egyik húzóágazata lehet, hiszen országos jelentőségű látnivalók és külföldön is elismert néphagyományi értékek találhatók a településen. Jelenleg a turizmus recesszív fázisban van, a vonzerő növelésére az önkormányzat számos erőfeszítést tesz a lokális kulturális és épített örökségi értékek ápolásával és népszerűsítésével. Kalocsa városára jelenleg az egy napos turizmus jellemző, ami főként a szálláshelyek hiányának tudható be, ezért központi szálláshelyek kialakítása jelentősen hozzájárulhat a vendégéjszakák számának növelésére. *(Forrás: ITS)*

A Bajai Szakképzési Centrum Bács-Kiskun megye déli részén elhelyezkedő, Baja és Kalocsa város öt szakgimnáziumát, szakközépiskoláját fogja össze, illetve önálló tagintézményként a Bajai SZC Radnóti Miklós Kollégiumát. Mind az öt tagintézmény több évtizedes múltra tekint vissza, a szakképzés területén. Arra törekszik, hogy az iskolák hagyományait megőrizték, egyben új innovációkat alakítsanak ki, immár Centrum szinten, illetve az eddig megszerzett tapasztalatot, tudást alkalmazzák a felnőttképzés terén is. Az intézmény típusa: többcélú köznevelési intézmény. Alapfeladatai közé tartozik a kollégiumi ellátás, szakközépiskolai nevelés-oktatása, szakiskolai nevelés-oktatás, Köznevelési Hídprogramok keretében folyó nevelés-oktatás, felnőttoktatás, felnőttképzés, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók iskolai nevelése-oktatása.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A legszegényebb, képzetlen embereknek napjainkban kizárólag a közmunka jelentheti a foglalkoztatás lehetőségét, mely elsősorban időtartama miatt, nem teremt biztos megélhetést számukra.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó adattal nem rendelkezünk. A nemzetiségi hovatartozás, a nem, az életkor, ha nem is kimondottan és, ha nem is bizonyítottan, még mindig jelen van korunk társadalmában, mely ellen természetesen minden lehető eszközzel fel kell lépni.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Erre vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az aktív korúak támogatása, a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az aktív korúak ellátására való jogosultságot a járási hivatal állapítja meg.

A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

a) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy

b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy

c) aki fogyatékosági támogatásban részesül, vagy

d) akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, álláskeresési segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresési támogatás) folyósítási időtartama lejárt, vagy

e) akinek esetében az álláskeresési támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Flt. alapján álláskeresési támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy

f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy

g) akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

Az aktív korúak ellátása tekintetében nem minősül keresőtevékenységnek a közfoglalkoztatás, az egyszerűsített foglalkoztatás, valamint a háztartási munka.

Az aktív korúak ellátására való jogosultság tekintetében akkor nem biztosított a megélhetés, ha a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át és vagyona nincs.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, amennyiben az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás megállapításához szükséges feltételekkel nem rendelkezik. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személy az állami foglalkoztatási szervnél kéri az álláskeresőként történő nyilvántartásba vételét, valamint köteles az állami foglalkoztatási szervvel együttműködni. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személy a jogosultság jogerős megállapításától számított 15 napon belül köteles az állami foglalkoztatási szervet felkeresni.

Nyugdíj előtti álláskeresői segély

A nyugdíj előtti álláskeresői segély (NYES) folyósításának a célja, hogy azok az álláskereső, akik korábban már részesültek álláskeresői járadékban, de annak időtartama elérte a törvényben meghatározott maximális időtartamot, az öregségi nyugdíjra való jogosultságuk időpontjának eléréséig ellátásban részesüljenek, ha addig legfeljebb 5 évük van hátra.

A NYES-re azért van nagy szükség, mert a nyugdíjhoz közel álló álláskereső a munkaerőpiacon rendkívül hátrányos helyzetben vannak, elhelyezkedési esélyeik összehasonlíthatatlanul rosszabbak, mint a fiatalabb álláskeresőké. Az ellátás legalább minimális segítséget nyújt számukra a megélhetéshez, amíg a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatárt be nem töltik. A NYES összege a kérelem benyújtásának időpontjában hatályos kötelező legkisebb munkabér 40 százaléka (2023-ban 92.800 Ft/hó), időtartama pedig addig az időpontig terjed, amikor az álláskereső öregségi nyugdíjra jogosulttá válik.

Kiegészítő szabály, ha a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 26. § (1)–(3) bekezdése szerinti járadékalap az előbbi összegnél alacsonyabb volt, az álláskeresői segély összege a járadékalappal megegyező összeg, vagyis kevesebb lehet, mint a minimálbér 40%-a. A NYES-t csak azok a magánszemélyek vehetik igénybe, akik álláskeresőként regisztrálva vannak a járási hivatal foglalkoztatási osztályán, és az ellátás megállapításához szükséges törvényi feltételekkel rendelkeznek.

A NYES alapján az álláskereső az ellátás folyósításának időtartamára a TB jogszabályok rendelkezései alapján biztosítottá válik, így jogosult az egészségügyi szolgáltatásokra és az ellátás folyósításának időtartamával további szolgálati időt is szerez az öregségi nyugdíjához.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresői száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	549	5,27%	103	18,76%
2017	527	5,20%	118	22,39%
2018	480	4,87%	117	24,38%
2019	422	4,41%	136	32,23%
2020	570	6,11%	144	25,26%
2021	435	4,75%	148	34,02%

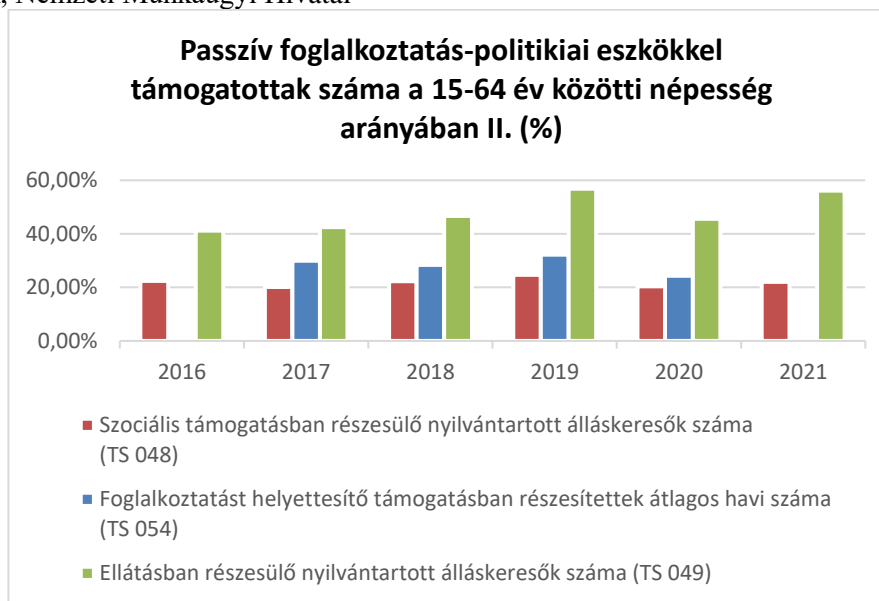
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	123	22,40%	n.a.	-	226	41,17%
2017	106	20,11%	158	29,98%	224	42,50%
2018	107	22,29%	136	28,39%	224	46,67%
2019	104	24,64%	136	32,19%	240	56,87%
2020	116	20,35%	139	24,30%	260	45,61%
2021	96	22,07%	n.a.	-	244	56,09%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	20
2018	24
2019	23
2020	22
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás. A jogosultság 2015. március 1. napjától alanyi jogon, normatív módon állapítható meg. A közgyógyellátási jogosultság a járási hivatal hatáskörébe került. A települési önkormányzatok 2015. március 1. napjától települési támogatásként megállapítható gyógyszer-támogatást állapíthatnak meg. Kalocsa Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az egyes szociális ellátásokról szóló 4/2015. (II.27.) önkormányzati rendelete szerint állapít meg a jogosultak részére gyógyszer-támogatást.

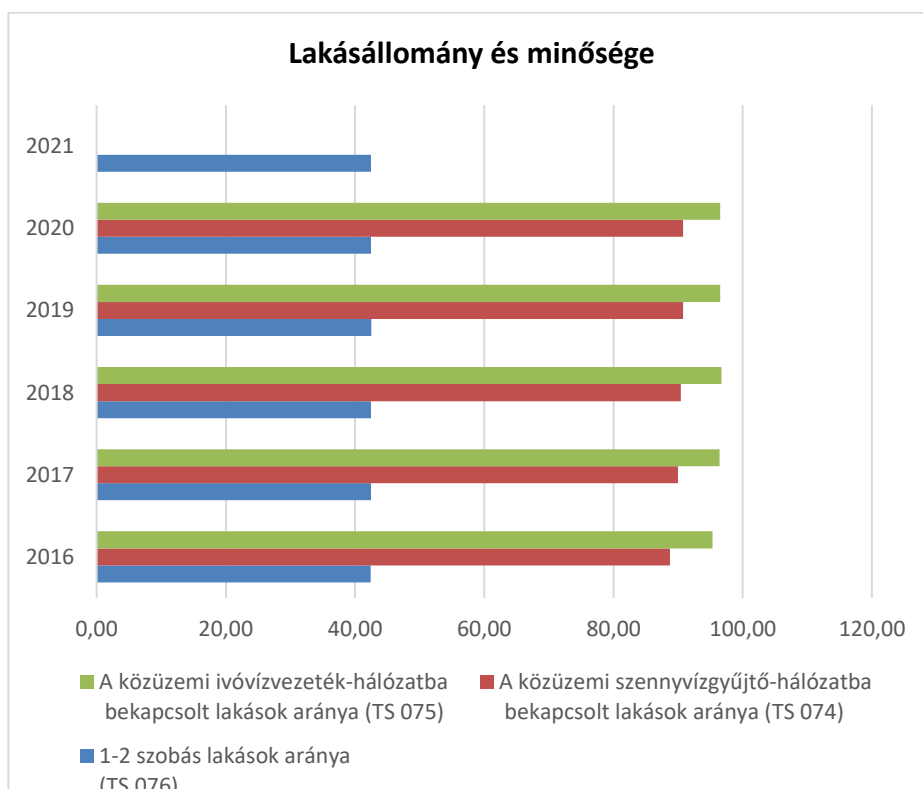
A közgyógyellátásban részesülők számának évenkénti emelkedése jól mutatja a gyógyszerárak emelkedését. Az idős emberek, egészségi állapotuk fenntartásához, jövedelmük jelentős részét költik gyógyszerekre, mely kiadásaik enyhítéséhez jelentős mértékben hozzájárul a közgyógyellátási jogosultság igénybevételenek lehetősége.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Ebben a fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	7797	4	0,51	42,43	88,76	95,34
2017	7804	11	1,41	42,47	89,99	96,41
2018	7804	6	0,77	42,44	90,44	96,72
2019	7840	37	4,72	42,49	90,79	96,52
2020	7841	1	0,13	42,48	90,78	96,51
2021	7841	0	0,00	42,48	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

A bérlakás legfontosabb jellemzője, hogy lakhatást biztosít a rászorulóknak, nem tulajdont.

Az önkormányzat lakás és helyiséggazdálkodását a 11/2006. (VI.22) rendelet szabályozza. A bérbeadás feltételei attól függenek, hogy milyen alapon történik a bérbeadás, melyek az alábbiak lehetnek:

- szociális helyzet alapján,
- üzleti alapon,
- közérdekű feladat megoldására,
- szolgálati jelleggel,
- rendeltetésszerű használatra alkalmas állapot kialakításának feltételével, műterem céljára.

A településen a Kalocsai Vagyonhasznosítási és Könyvvezető Nonprofit Kft. kezeli az önkormányzati bérlakásokat. A bérlakások a város különböző részein helyezkednek el (Kertváros, Széchenyi lakótelep, Paksi lakótelep, Belváros, Szőlők köze). Az Önkormányzat tulajdonát képező lakások műszaki állapota leromlott, komfortfokozat emelésre is szükség lenne a felújítás mellett. Fejlesztendő tevékenységként kiemelendő a lakások külön vízárával történő ellátása. A komfortfokozattól és a felhasználás jellegétől függően a lakások négyzetméterenkénti árát, pontos értékét a 11/2006. önkormányzati rendelet szabályozza.

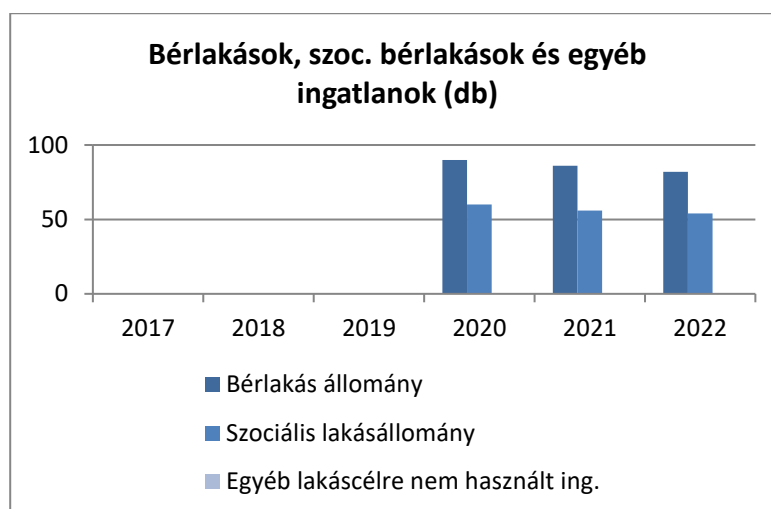
A bérlemények koncentráltan helyezkednek el a városban, főként a várostengelyét alkotó Szent István Király utcában, valamint a Búzapiactéren. A központi elhelyezkedés révén a többségük folyamatosan ki van adva főként helyi vállalkozóknak.

Az éves díj, a bérlemény városi elhelyezkedésétől és használat jellegétől függően.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	95	11	90	6	60	5	0
2021	91	16	86	9	56	6	0
2022	87	14	82	9	54	6	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

b) szociális lakhatás

A szociális lakhatás megnevezés társadalmi felelősségvállalásból fenntartott bérlakást takar, mely olyan személyek számára biztosít megfelelő lakhatási viszonyokat, akik arra rászorultak.

Kalocsa városban, a legrosszabb körülmények között, a Barakkban élő roma családok elhelyezését, a Barakk felszámolásával, az 1990-es évek elején az önkormányzat megoldotta. Sikerült kiüríteni 2014-ben a Vigadó sor 2. szám alatti ingatlant is. Jelenleg a legrosszabb lakhatási körülmények között a Kunszt utcai, Malomszögi, Homokgyőri, Erdei Ferenc utcai lakásokban élő roma és mélyszegénységben élő családok vannak. A lakások némelyike lebontásra illetve kedvező pályázat kiírása esetén felújításra vár.

A hajléktalanság a városban nem jelentős, számuk a téli hónapokban emelkedik, amikor a hideg időjárás miatt (kihűlés), helyzetük veszélyeztetett. A hajléktalanságot nem elsősorban a rossz lakhatási viszonyok determinálják, hanem a sérült mentális állapot, alkohol- és kábítószer függőség.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az egyéb, lakáscélra nem használt ingatlanok száma jelentős változást nem mutat a városban, számuk 90 körüli. A városban az egyéb önkormányzati bérlemények száma 40 db, mely az elmúlt időben csökkent. A bérlemények főként a Szent István király úton, valamint a Búzapiactéren helyezkednek el. Központi elhelyezkedésük révén, a legnagyobb részük folyamatosan ki van adva, főként helyi vállalkozóknak.

d) lakhatást segítő támogatások

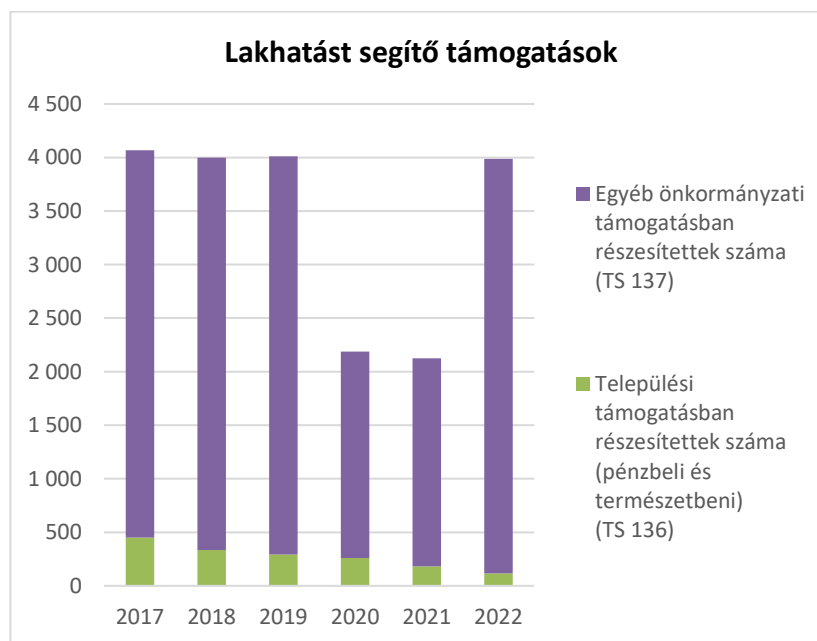
Vonatkozó jogszabály: Szt. 45.§, 4/2015.(II.27.) ö.r.16-20.§

R. 16.§ (1) Az önkormányzat települési támogatást nyújt a szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez, az e rendeletben meghatározott feltételek fennállása esetén.

A kérelmező jövedelmét tekintve jogosult a támogatásra, amennyiben az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át nem haladja meg.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	452	3 616
2018	334	3 666
2019	291	3 719
2020	260	1 928
2021	183	1 941
2022	117	3 871

Forrás: TeIR, KSH Tstar

e) eladósodottság

A munkanélküliség, a gazdasági válság éppen a legszegényebb rétegeket sújtja, melyet az eladósodottság mértéke is jelez. A felhalmozott tartozások kiegyenlítése saját erőből szinte lehetetlen. A megoldás az eladósodottság megakadályozása kell, hogy legyen, elsősorban munkalehetőség biztosításával, lakhatást segítő támogatásokkal, valamint a pénzintézetek által felkínált hiteltörlesztési megoldásokkal (pl. árfolyamgát).

- f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

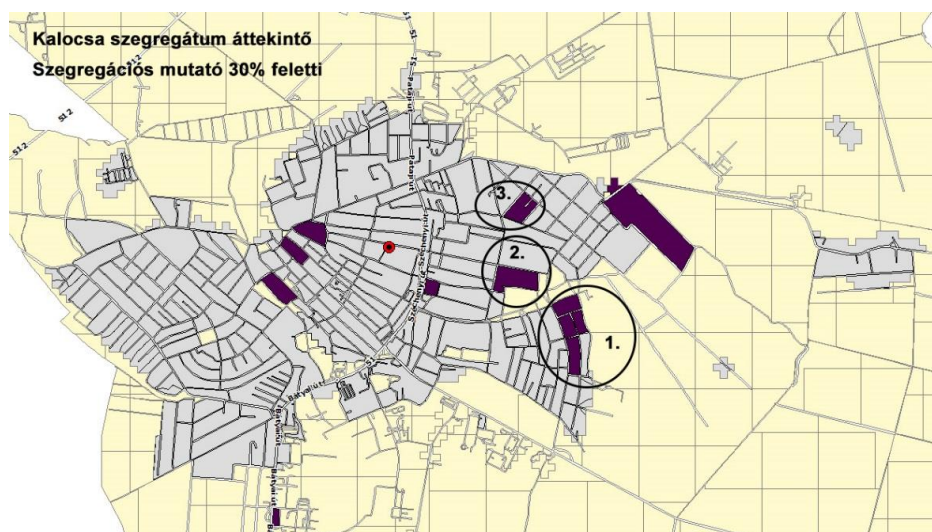
A lakhatásra vonatkozó megállapításaink a fenti pontokban kifejtésre kerültek. Összességében megállapítható, hogy az önkormányzati szociális bérlakások felújításra szorulnak, mely csak pályázati támogatással biztosítható.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület a 314/2012 (XI.8.) Korm. rendelet értelmében szegregációs mutatóval lehatárolt olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges. Lehet önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.

Kalocsán 3 anti-szegregációs terület került azonosításra. Ezen a területen azonosítható legteljesebben az alacsony státuszú lakosság – az aktív korú népességben belül a legfeljebb 8 osztályos iskolai végzettséggel rendelkezők, a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők és a cigány népesség – felülprezentáltsága, a hátrányos helyzetű népesség.

Az érintett területen zömében földszintes, leromlott állagú lakóépületek találhatók.

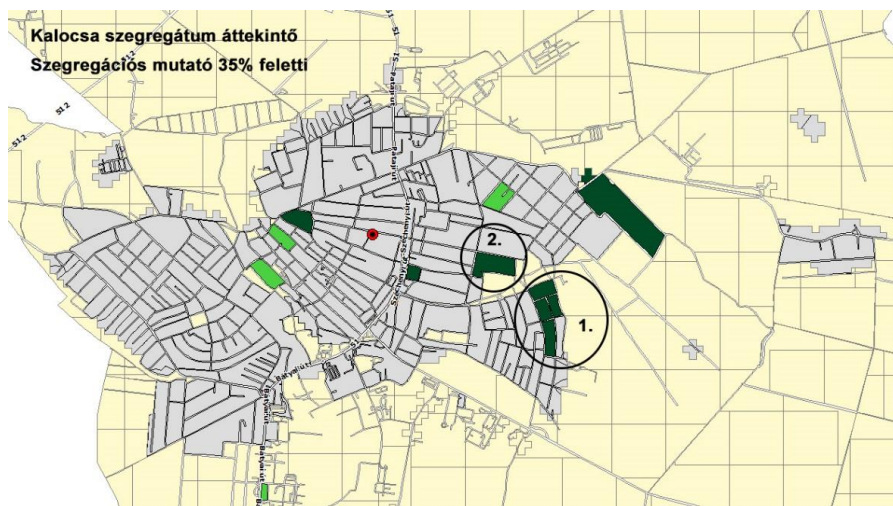

Forrás: ITS

Az ITS városrészekre vonatkozó elemzése kimutatta, hogy melyek a város rosszabb státuszú területei. A városrendezési körzeteken belül meghatározható, hogy melyek azok a kisebb terület egységek, ahol a szegregáció már előrehaladott, illetve ahol a szegregáció elmélyülése veszélyeztet. A 2011 évi KSH népszámlálási adatok alapján a városban a szegregációs területen élők száma meghaladta a 400 főt. Jelenleg megközelítőleg 560 fő él a szegregációs területeken.

A területek kertvárosi-vidéki környezetben, a Kalocsa többi területtől eltérően alacsonyabb beépítettség jellemzi a területeket.

A 30 százalékos szegregációs mutatóval 3 darab szegregátum határolható le a városban, melyek a város keleti részén terülnek el, és kettőnél a mutató 35 % feletti.

Forrás: ITS

A mutató ezt jelöli, hogy a területen mekkora a legfeljebb általános iskolai végzettséggel és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül. Az elemzésnél a lakosság számának meg kell haladnia az 50 főt.

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

1. Szegregátum

(Szőlők köze út - Petőfi Sándor utca - Kertekalja sor - Rózsa köz - Malomszögi utca - Csatorna utca)

A Keleti városrészben található (a Rokkantelep és a Szőlők köze) és állandó lakossága meghaladja a 309 főt, az ideiglenesen itt élők száma eléri a 28 főt. A lakónépesség legnagyobb része (65 százaléka) a 15-59 éves korosztályba tartozik, a legkisebb része pedig 60 éven felüliek korosztályához tartozik (11 %).

Ezen a területen 86 lakás található, ezek 30,2 százaléka alacsony komfortfokozatú, 29,8 százaléka a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások kategóriájába tartozik. Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 14,3 %.

A munkanélküliek aránya igen magas, 46,2 százalékos, a tartós munkanélküliek aránya pedig 26,1%. Mindkét arány jóval magasabb, mint a város egészére jellemző. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 47,9 százalékos, a lakónépességen belüli gazdaságilag nem aktív népesség aránya is igen magas (61,5 %), minden 8 foglalkoztatott közül 7 pedig alacsony presztízsű foglalkoztatási csoporthoz tartozik.

Az itt élő aktív korúak 50,7 százaléka csak általános iskolai végzettséggel rendelkezik.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek (97 fő). A területen minden utcában van vezetékes ivóvíz és szennyvízhálózat és közvilágítás. A területen megoldott a lakossági hulladékszállítás, de sok háztartás nem fizeti ennek díját. Az illegális hulladéklerakások elkerülésére az önkormányzat kénytelen a szemétszállítást önerőből finanszírozni. Az illegális hulladéklerakókon túl egészségügyi kockázatot jelent a belvíz, mivel a terület mélyen fekszik és a vízelvezetés nem mindenhol megoldott.

A terület problémáinak kezelésében Kalocsa Város Önkormányzata és Kalocsa Város Cigány Nemzetiségi Önkormányzata vállal jelentősebb szerepet, előbbi a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, lakossági önkormányzati szolgáltatások biztosításával, térfigyelő kamerák üzemeltetésével és a közmunkaprogram működtetésével, míg ez utóbbi közösségi házat működtet a helyi fiatalok és lakosság összetartásának növelése céljából.

2. Szegregátum

(Hősök útja - Dózsa György utca - Gödrök köze - Vásártér utca - Gödrök köze)

Szintén a Keleti városrészben található a Gödrök köze területén. Állandó lakossága 92 fő. A lakónépesség nagy része itt is a 15-59 éves korosztályba tartozik (58,7 %), és a többi korosztályonkénti megoszlás is hasonlóan alakul az előző szegregátumnál leírtakhoz.

A szegregátumban 33 lakás található, ezek 27,3 százaléka alacsony komfortfokozatú, és 26,7 százaléka komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások kategóriájába esik. Az egyszobás lakások aránya itt a legalacsonyabb a szegregátumokon belül a maga 6,7 százalékos arányával.

A munkanélküliek aránya 32,1 %, ami bár a város átlagánál magasabb, de az előző szegregátumhoz képest kevesebb. A tartós munkanélküliek arányánál (17,9 %) hasonló következtetésekre juthatunk. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 66,7 %.

A lakosság közel fele részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben (46 fő). A területen minden utcában van vezetékes ivóvíz és szennyvízhálózat és közvilágítás. Itt is jellemző az 1. szegregátumban megfigyelt illegális hulladéklerakás, de itt is a lakosság rendelkezésére áll a konténeres lehetőség.

Szintén egészségügyi kockázatot jelent a belvíz veszélye, mivel a terület mélyen fekszik és a vízelvezetés több helyen megoldásra vár, noha a csapadékvíz elvezetésére már történtek beavatkozások (Gödrök köze vízelvezetés).

A területen működő szervezetek megegyeznek az 1. szegregátumban találhatókcal.

3. Szegregátum (szegregációval veszélyeztetett terület)

(Kiss Ernő utca - Hosszú Antal utca - Táncsics Mihály utca - Honvéd utca)"

Az Obsitos köz területén található szegregátum is a Keleti városrészhez tartozik, ez a legkisebb a három közül. Állandó lakosainak száma 71 fő.

A lakosság közel harmada (22 fő) részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. A lakónépesség 53,5 százaléka a 15-59 éves korosztályba tartozik, 26,8 százaléka a 14 éven aluli, a fennmaradó 19,7 % pedig 60 évnél idősebb.

Nem csak a lakónépesség, hanem a lakások száma is itt a legalacsonyabb a szegregátumok közül (24 db). Ezek 20,8 százaléka alacsony komfort fokozatú, míg 17,4 százaléka a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások kategóriájába sorolt. A három szegregátum közül itt a legmagasabb (7,1 %) a felsőfokú végzettségűek aránya a 25 éves és idősebb népesség körében. A munkanélküliségi ráta is itt a legalacsonyabb (10 %).

A területen minden utcában van vezetékes ivóvíz és szennyvízhálózat és közvilágítás. A területen jelentős az illegális hulladéklerakás jelensége.

A területen működő szervezetek megegyeznek az 1. szegregátumban találhatókcal.

Összehasonlítás

A három szegregátumot vizsgálva a legnagyobbban a lakások közel harmada alacsony komfortfokozatú, tehát annak ellenére, hogy a közműveket kiépítették a lakossági felhasználás alacsony. Ezen a területen a legalacsonyabb a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya is, valamint magas a munkanélküliség is. A háztartások közel fele nem rendelkezik keresőképes lakóval az első szegregátumban. Mindhárom területre jellemző, hogy alacsony a 60 év felettiek aránya (12-20 %). A Keleti városrészben és Negyvenszálláson több lakótömbben relatív magas a szegregációs mutató értéke, de jelenleg komoly beavatkozást nem igényelnek.

Közzolgáltatások elérhetősége

Kalocsa kisvárosi léptéke olyan adottság, mely általánosságban városon belül nem jelent elérhetetlen távolságokat. A városközponttól való távolsága a „szegregátumoknak” valóban relatíve a legnagyobb, de az egészségügyi ellátást biztosító kórházhoz a Vajason túli területnél lényegesen közelebb van.

A gyerekek iskolába járása megoldott. A területen helyközi busz halad keresztül és mindkét „szegregátumot” érintve (3 buszmegálló) viszi a gyerekeket az Kalocsai Eperfüdi Sportiskolai Általános Iskolába. A helyközi buszjáratok jelentős része, úgy közlekedik, hogy kis kerülőt téve a Petőfi és Kossuth utcákon mind a közzolgáltatások szempontjából meghatározó Önkormányzatot, mind az egészségügyi ellátást biztosító kórház és rendelő intézetet érinti. Ezen kívül, a tanyagondnoki szolgálat, és a széleskörűen kiépített kerékpárút-hálózat is segíti a közzolgáltatások elérhetőségét.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Kovai szerint „több mint 10 év a különbség a legjobb és a legrosszabb gazdasági helyzetű területeken élők várható élettartama között.”²¹

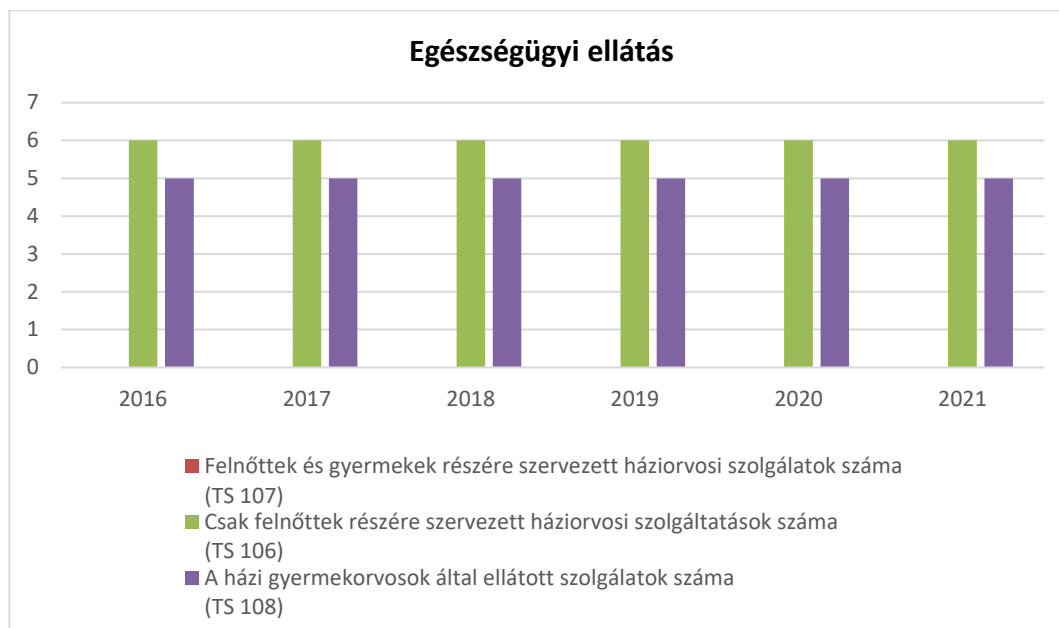
A városban az egészségügyi alapellátást 6 felnőtt és 4 gyermek háziorvos, a fogászati ellátást 7 fogszakorvos biztosítja vállalkozási formában, területi ellátási kötelezettséggel. Területi ellátási kötelezettség nélkül további egy házi gyermekorvos segíti az alapellátást.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	Felnőttek és gyermek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közfogyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	6	5	6	n.a.	n.a.
2017	0	6	5	6	442	57,53
2018	0	6	5	6	377	54,64
2019	0	6	5	6	378	32,98
2020	0	6	5	6	390	29,90
2021	0	6	5	6	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

²¹ KOVAI Cecília: Az etnicitás szerepe az egészségügyenlétlenségek magyarázatában, és a hozzáférés esélyei a magyarországi hátrányos helyzetű csoportoknál Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Budapest, 2017. p. 229.

A szakellátás a Szent Kereszt Kórházban történik járó- és fekvőbeteg ellátás formájában. A kalocsai kórház engedélyezett kapacitásában a tulajdonosváltást és az új struktúra kialakítást követően is jelen vannak az aktív (204 ágy), krónikus és a rehabilitációs ágyak (220 ágy). A kórház ellátási területe, különböző progresszivitási szintekkel a városra, a kistérségre és bizonyos szakmákban a kistérségi-, megyén túli településekre is kiterjed (ezek főleg a krónikus belgyógyászati-, tüdő- és pszichiátriai ellátás).

Az egészségügyi ellátórendszer jelenleg is folyó átalakításával módosulhatnak az ágyszámok, annak szakmankénti összetétele. Jelentős a krónikus- és a pszichiátriai ágyak száma, mely sok esetben az időskorú lakosság, illetve a demens, az értelmileg sérült személyek szociális ellátásában fontos szerepet vállal, a szociális otthoni beutalás gyakran ezekről az osztályokról történik, különösen így van ez, a gondozási szükséglet bevezetését követően.

A kórház jelenléte jelentős mértékben megkönnyíti a szociális otthoni ápoltak egészségügyi ellátását.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az egészség megőrzésében, mind az egyénnek, mind az egészségügyi ellátórendszernek, mind az önkormányzatnak és a kormányzati szervezetnek kiemelkedő feladata van. Kalocsa Város Önkormányzata felelős és elkötelezett a lakosok jó egészségi állapotának megtartásában.

Az egészségi állapotot legmarkánsabban a demográfiai tényezők (kor, nem, iskolai végzettség, foglalkoztatási viszonyok) befolyásolják, de jelentős hatással vannak rá a környezeti (természeti, lakó- és munkahelyi) tényezők, a jövedelmi viszonyok, háztartási kiadások, a lakosság életmódbeli (táplálkozási, egészség-kulturális, szabadidő eltöltési) szokásai, valamint az élvezeti szerek (a dohány, alkohol, drogok) fogyasztásának terjedése.

A prevenciós és népegészségügyi, kora gyermekkorú szűrésekhez való hozzáférés minden érintett személy számára, megkülönböztetés nélkül biztosított. Problémát jelent a napjainkban országosan megfigyelhető kötelező gyermekkorú védőoltásokkal szembeni averzió a szülők részéről. A házi gyermekorvosok és védőnők egészségügyi felvilágosító munkájával az oltási arány javítható.

Ugyancsak a megelőzést szolgálhatja az elhízás, a magas vérnyomás, a cukorbetegség, a daganatos megbetegedések, a csontritkulás időben történő felismerése, az egészséges életmód, életvitel.

Ez ellen hat a munkanélküliség, a szegénység, a mozgásszegény életmód, a helytelen táplálkozás, a stressz. Az emberek életkilátásait mindezek determinálják. Az egészségtudatos magatartás kialakításáért mégis sokat tehet az egyén is (a tünetekkel az orvoshoz fordulás minél korábban történjen meg), a lakosság ismereteinek bővítéséért, pedig az alapellátásban dolgozók, a nevelési- és oktatási intézmények, a média szereplői. Általában pozitív összefüggés mutatható ki az iskolázottság és a prevenció tudatosság között, továbbá a már kialakult betegség esetén az eredményesebb gyógykezelés között.

Az egészségügyi szűrések célja a még fel nem ismert betegségek és a magas kockázattal élők mielőbbi látótérbe kerülése, akiknek nincs diagnózisuk, nincs betegség tudatuk, nincsenek tipikus tüneteik. Az ő megtalálásukkal, bevonásukkal érhető el a legnagyobb egészségnyereség, amennyiben a betegség kialakulása előtt megtalálásra kerülnek és megfelelő életmódváltó programba vonva és életmód-váltás elérésével a betegségük kialakulása kivédhető, illetve a betegségek korai felismerésével a gyógyulás minél teljesebbé tehető.

A szűréseken való megjelenés az egyén egészségmegtartása, egészségmegóvása szempontjából kiemelten fontos!

Magyarországon a rákbetegség különösen súlyos népegészségügyi probléma. A daganatos betegségben elhunytak száma kiemelkedően magas és jelentősen hozzájárul a népességfogyáshoz. A daganatos halálozások csökkentésére - rövid és középtávon - a korai felismerés és korai kezelés a leginkább ígéretes népegészségügyi stratégia; ennek eszköze a lakossági szűrés.

A szűrés egészséges, vagy magukat egészségesnek gondoló személyek vizsgálatát jelenti, amelynek az a célja, hogy egyszerűen elvégezhető, a vizsgált személy számára kellemetlenséget nem okozó, alkalmas módszer segítségével kimutassák a rejtett, tüneteket és panaszokat még nem okozó betegséget. Ha a szűrővizsgálat eredménye negatív, a vizsgált személy megnyugodhat. Ha az eredmény pozitív, a szűrővizsgálat időben előbbre hozza a diagnózist és a kezelést. Az időnyerés nagyobb esélyt ad a súlyosabb következmények elkerülésére, vagy a teljes gyógyulásra, mintha a beteg a tünetek és panaszok megjelenése miatt fordult volna orvoshoz.

A szűrésnek két formája van: alkalmoszerű és szervezett.

Az alkalmoszerű szűrés más célból végzett orvosi vizsgálatához kapcsolódó, például háziorvos által, vagy egyes munkahelyeken kezdeményezett, esetleg a spontán részvételre épülő kampányszerű szűrés. Évtizedek óta meghonosodott a hazai gyakorlatban is. Ennek a gyakorlatnak az a gyengéje, hogy egyesek, akiknek szokásává lett a szűrésre járás, szükségtelen gyakorisággal részesülnek szűrővizsgálatban, míg a lakosság nagyobb, és a tapasztalat szerint rászorultabb hányada sajnos sohasem. A szűréseken való részvétel minden érintett érdeke.

A szervezett szűrés népegészségügyi méretű, azaz nagy lakosságcsoportokra kiterjedő tevékenység. Az alkalmoszerű szűréstől abban különbözik, hogy azt az egészségügyi ellátórendszer kezdeményezi, és adminisztratív eszköz alkalmazásával, a szűrésre rászoruló személyes meghívása és követése útján igyekszik elősegíteni, hogy a veszélyeztetett életkorban lévők minél teljesebb számban vegyenek részt a szűrővizsgálaton. Szervezett, személyes meghíváson alapuló szűrést csak abban az esetben lehet bevezetni, ha annak eredményességére már van tudományos bizonyíték, csökkenti a célbetegségből származó halálozást a népességben.

A Magyarországon jelenleg folyó szervezett emlő- és méhnyak szűrés, valamint a kiterjeszteni kívánt vastagbélszűrés megfelel ezeknek a feltételeknek.

Amennyiben Magyarországon a lakosság legalább 70%-a részt venne az egészségügyi ellátórendszer által felkínált szűrővizsgálatokon, a szervezett szűrés bevezetését követő 5-7 éven belül évente mintegy 1.500-2000 személy időelőtti halálózása elkerülhető lenne. Ez jelentősen hozzájárulna a népesség egészségi állapotának javulásához.

A szűrővizsgálatok lehetősége (magas vérnyomás, elhízás, cukorbetegség, nőgyógyászati, prosztata, gyomor- és bél megbetegedések, szemészeti-, és hallás vizsgálatok, keringési- és mozgásszervi megbetegedések) a városban biztosított. A szűrőprogramokon való részvétel erősítheti a mammográfok, endoscopos, ultrahang és diagnosztikus eszközök, szakemberek elérhető közelsége.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi rehabilitáció keretében, a Szent Kereszt Kórházban a légzőszervi, pszichiátriai, belgyógyászati, kardiológiai rehabilitáció biztosított. A Kalocsai Gyógyfürdő és Uszoda a mozgásszervi megbetegedések rehabilitációjában nyújt segítséget.

Oktatási, nevelési és szociális fejlesztő és rehabilitációs ellátást nyújt még a Nebuló EGYMI valamint a Szociális Központban a nappali és bentlakásos intézmény egységein keresztül. A szociális rehabilitáció magasabb foka valósul meg az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthonában.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetés naponta másfél-kétmillió magyar ember életét befolyásolja. Ezért minőségére, azon belül is a tápanyag tartalom értékekre kiemelt figyelmet fordítanak mind a szolgáltatók, mind az ellenőrzést végző szervek.

A Kalocsai Közétkeztetési Intézmény ellátja az intézményi gyermekétkeztetés feladatait az önkormányzat által fenntartott bölcsődében és óvodában és Kalocsa város közigazgatási területén az állami intézményfenntartó központ, valamint az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által fenntartott nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben elhelyezett gyermekek részére, valamint biztosítja a szociális nappali intézményben ellátott fogyatékos gyermekek ellátása során nyújtott étkezést és szünidei gyermekétkeztetés ellátását.

Az intézmény a közétkeztetésben törekszik az egészséges táplálkozás szempontjainak megtartására és lehetősége szerint, figyelembe veszi az ellátottak közösségének kívánságait is az élelmezés során. Az étrend összeállításánál szem előtt tartják a helyi termelőktől történő vásárlást, a zöldségek, gyümölcsök megfelelő arányát.

A városban a Szociális Központ, a Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió Segítő Szolgálat és a Miasszonyunkról Nevezett Kalocsai Iskolanővérek Szociális Otthona is rendelkezik étkeztetés szociális alapszolgáltatás biztosítására működési engedéllyel.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az iskolai-, szabadidős és versenysport támogatása, a lakosság sportolási lehetőségeinek bővítése, sportrendezvények és programok rendezése része a Gazdasági Programnak és a Haynald Városfejlesztési Tervnek. A sportolás széles választéka biztosított a városban, az ehhez szükséges infrastruktúra, rendelkezésre áll. A sport programokat valamennyi célcsoport igénybe veheti, annak aktív és passzív résztvevője lehet. Különösen népszerű a labdarúgás, a labdajátékok, a karate, a vízi sportok.

A sportban, közösségi együttlétben megtapasztalt szabályok betartása lehet a társadalmilag leszakadt réteg felemelésének egyik eszköze. Kalocsa városa intenzív sportélettel büszkélkedhet. Különösen népszerű a labdarúgás, kézilabda, röplabda, karate, illetve a vízi sportok közül az úszás és az evezés. Emellett sokan foglalkoznak lovassporttal, futással, tájfutással, atlétikával, birkózással. Új egyesület alakulásával a szegényebb gyerekeknek lehetőségük nyílt bokszezéseken részt venni.

A Kalocsai Futball Club mérkőzéseit a Molnár Ferenc Sport- és Szabadidőközpontban rendezik meg, melyen található egy előfüves pálya, egy edzőpálya, valamint több műfüves kispálya. Az önkormányzat egyik legnagyobb költségvonzattal járó terve a városi uszoda energetikai felújítása a fenntartási költségek csökkentése érdekében, továbbá az úszó- és vízilabda versenyekre is alkalmas kültéri sportmedence és élménymedence kialakítása.

A város sport infrastruktúrájának jellemzői:

Intézmény neve	kihasználtság/ látogatottság	beavatkozási szükségletek
Városi Sporttelep	Magas kihasználtság - délelőtti testnevelés órák, - délután edzések és kispályás foci - hétvégén mérkőzések	<i>Tervek:</i> - parkolás fejlesztése, - játszótér kialakítása <i>Problémák:</i> - műfüves pályák karbantartásának magas költsége - objektum magas karbantartási költségei
Méhecskék SE Sporttelep	Teljes kihasználtság - 7 korosztály edz a pályán fiú- lányok óvodás kortól 15 éves korig, hétköznapi folyamatos edzések - hétvégén mérkőzések	<i>Problémák:</i> - karbantartás, pálya gondozása
Csajda Gyógyfürdő és Uszoda	- napszak szerint délelőtti kisebb kihasználtság főként úszásoktatás, - délutáni közel 100%-os kihasználtság - edzések folyamatosan zajlanak	<i>Tervek:</i> - uszoda komplex energetikai felújítása, - kültéri sport és élménymedence építése - saválló fugázás a medencékben (3 medence), - hőszivattyú korszerűsítés (20-25 éves gépészeti berendezés) <i>Problémák:</i> - termál medence és nagymedence tér tetőszerkezeti gondok, - vegyszer-adagolók, vákuum szivattyúk, átemelő szivattyúk, régi gépészeti berendezések - téli nyitva tartás magas költségei
Szőlők köze Szabadidőközpont (Petőfi S. utca)	A kihasználtság egyre nagyobb, prevenációs programsorozatoknak ad helyszínt	<i>Tervek:</i> - kihasználtság növelése, bővítés
EMMI Kalocsai Gyermekotthon (Fiúnevelő sportpálya) - Foktői út	teljes kihasználtság - intézményi gyermekek, időszakosan a város rendelkezésére is bocsátották	- az épületállomány megfelelő, mindennel felszerelt, esetleges problémákat intézményi keretek között megoldják,
Meszes- Kalocsai Evezős és Vízisport Egyesület	teljes kihasználtság - napi edzések (hétvégén is), - nyári szünetben napi 2x edzés	- az épület felújítása, modernizálása megtörtént - szükséges lenne új hangár kiépítése a hajók tárolására

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás, ITS

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Kalocsa Város Önkormányzata, valamint a járási hivatal a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben, valamint Kalocsa Város Önkormányzata Képviselő-testületének az egyes szociális ellátásokról szóló 4/2015.(II.27.) önkormányzati rendeletében valamennyi, pénzbeli- természetbeni ellátás igénybevételére biztosít lehetőséget. A Szt.-ben szabályozott ellátásokon túl, saját költségvetése terhére rendkívüli szociális támogatást, valamint egyéb természetbeni ellátásként nyújtott (tüzelő támogatást, karácsony- és húsvét előtti támogatásokat) állapít meg.

Biztosítottak továbbá a városban a szociális alapellátási és önként vállalt feladatként a szakosított ellátás, melyet az önkormányzat a Szociális Központon keresztül nyújt.

A város személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásának struktúrája:

A Kalocsa Város Önkormányzata Szociális Központ Alapszolgáltatási Központjának célja, hogy a Kalocsa város közigazgatási területén felmerülő szociális igényeket és hiányokat a feladatok megfelelő szervezésével, azokat hatékonyan és magas színvonalon összehangoltan és gazdaságosan lássa el.

Az Alapszolgáltatási Központ a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban Szt.), a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet alapján végzi tevékenységét.

Az Alapszolgáltatási Központ integráltan a Szociális Központ keretein belül működik. Fenntartó Kalocsa Város Önkormányzata. Működését az állami normatíva valamint a szakfeladatokon jelentkező térítési díj bevétel biztosítja.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

Kalocsa városában, hasonlóan az ország más településeihez, egyre nyilvánvalóbbá vált a lakosság körében, de különösen a 12-24 évesek között az egészségkárosító rizikótényezők emelkedése. A fiatalkori dohányzás, alkoholfogyasztás mellett városunkban is megjelent pszichoaktív veszélyként a kábítószeres fogyasztás, annak felmérhetetlen veszélyeivel. A politoxicománia egyre több fiatal életét, álmait teszi tönkre örökre. A különböző devianciák mentális problémák érzékelése,

különösen az iskola egészségügyi ellátás, valamint az iskolai oktató-nevelő munkában követhető végig. Ez indokolta olyan Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) létrehozását, melyben megvalósul a kormányzat, az önkormányzat, az ÁNTSZ, a különböző szakmai és civil szervezetek, a helyi közösségek, az egyházak, a családok és egyének közös erőfeszítésén alapuló együttes cselekvés és problémakezelés lehetősége. A KEF lehetőség a közös gondolkodásra és cselekvésre, mind a drogprevenció, mind a terápiás szakemberek számára. Kalocsa Város Önkormányzata 2002. március 21-i ülésén KEF fórumot hozott létre. A fórum fő célját magába foglalja Kalocsa Város Kábítószerügyi Stratégiáját is. A Fórum elnöke, a mindenkori Képviselő-testület egyik képviselője, tagjai szakemberek a különböző területekről.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az ellátásokhoz való hozzáférés – jogszabályi kereteken belül - Kalocsa valamennyi lakója számára, megkülönböztetés nélkül biztosított.

A sérült, idős emberek valamint kisgyermekes szülők ellátása az egészségügyi-, szociális és közintézményekben biztosított. Az idősek ellátását, a nagy létszámú rendeléseken sorszám biztosításával és időpont egyeztetéssel tovább lehetne javítani.

A hátrányos megkülönböztetés tiltott az önkormányzat számára Ebktv.-ben felsorolt védett tulajdonságok alapján. Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése kötelezi az önkormányzatot közszolgáltatásai nyújtása esetén.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A sérült, idős emberek valamint kisgyermekes szülők ellátása az egészségügyi-, szociális és közintézményekben biztosított. Az idősek ellátását, a nagy létszámú rendeléseken sorszám biztosításával és időpont egyeztetéssel tovább lehetne javítani.

3.7 Községi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
5	igen	70 621	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az önkéntes alapon szerveződő, közös érdeklődési körű, gondolkodású, kultúrájú emberek együttműködésén alapuló civil szervezetek száma jelentős a városban. Számos civil egyesület, alapítvány szerveződött a kultúra, a sport, az érdekvédelem, az életkor, a fogyatékosság típusa alapján.

A közművelődési intézmény és az önkormányzat rendezvényeit mindig nagyszámú érdeklődő látogatja. A programokról a lakosság a médián keresztül, közösségi oldalakon és a város honlapjáról értesülhet.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A városban kiélezett etnikai konfliktusról nem beszélhetünk. A közösségi együttélés szabályait megszegőkkel szemben a hatóságoknak fel kell lépniük. A Cigány Nemzetiségi Önkormányzat, valamint az oktatási- és nevelési intézmények sokat tehetnek az előítélet mentesség visszaszorításáért.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A városban a közösségi szolidaritás számos példáját láthatjuk. Jótékonyági rendezvények sorából a legkiemelkedőbb, a Kék Madár Fesztivál.

A Kék Madár Alapítvány 1991 óta működik, - hosszú éveken keresztül a Kalocsai Városi Kórház Gyermekosztályát támogatva.

Hogy támogatása hathatósabb legyen 1996-ban fordult a tartósan és súlyosan beteg 14 év alatti gyermekeket nevelő Kalocsán és a környékén, elmaradott helyeken (falvak, tanyák) élő családok felé. Szociálisan rászoruló, sokszor embertelen körülmények között élő, máshonnan támogatásra nem, vagy ritkán számítható (Önkormányzat, rehabilitációs intézetek kórházak, nevelőintézetek) az orvosok, de főképpen a társadalom által gyógyíthatatlannak, kezelhetetlennek ítélt beteg gyermekek számára remény, az életbe vetett hit visszaadása a céljuk. Ezek a tragikus körülmények között élő, sokszor emberfeletti feladatokat viselő családok sok esetben halmozottan hátrányos helyzetűek: több beteg gyermek, munkanélküli szülő, romos épület, nem megfelelő világítás, fűtés, orvosi kezelés is csak messze elérhető... - és ha kapnak is segítséget, az rengeteg kiadást jelent számukra (gyógyszerek, segédeszközök, útiköltség a kezelésekre...)

Az Alapítvány - kihasználva Kalocsán és környékén kialakult ismertségét, megkeresve a médiumokat, a háziorvosi szolgálatot, a kórházakat és rendelőintézeteket - minden évben pályázatot ír ki "Pályázat beteg gyermekeinkért" címmel a fenti célcsoportok számára. A pályázatokat az erre az alkalomra összehívott, főleg gyermekorvosokból álló független szakbizottság bírálja. Az elnyerhető pályázatonkénti összeg, valamint a nyertes pályázók száma függ az alapítvány mindenkori vagyonától, mely vagyon növelése érdekében rendezzi az Alapítvány évente a Kék Madár Fesztivált jótékony céllal.

Az adventi időszakban, karácsonyhoz közeledve egyre több számban kezdenek gyűjtésbe magánszemélyek, civil szerveződések is. A gyűjtések kedvezményezettjei az idősek, betegek, egyedülálló személyek, szociálisan hátrányos helyzetű gyermekes családok. Az adományok szétosztása a családsegítő szolgálat közreműködésével történik.

Az önkéntes munka egyre nagyobb számban jelenik meg a városban, de további kiterjesztése mindenképpen segítheti az esélyegyenlőség megvalósítását.

- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A településen több ciklus óta működik Cigány Nemzetiségi Önkormányzat. Segítségükkel számos hagyományörző program kerül megvalósításra.

- e) helyi lakossági önszerveződések

Az önkéntes alapon szerveződő, közös érdeklődési körű, gondolkodású, kultúrájú emberek együttműködésén alapuló civil szervezetek száma jelentős a városban. Számos civil egyesület, alapítvány szerveződött a kultúra, a sport, az érdekvédelem, az életkor, a fogyatékoság típusa alapján.

3.8 A cigány nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Cigány Önkormányzat felmérése szerint településünkön, megközelítőleg 400 roma származású család él. A városban kiélezett etnikai konfliktus nem áll fenn, a közösségi együttélés szabályait megszegőkkel szemben a hatóság időben megteszi a szükséges intézkedéseket. A legtöbb problémát a cigány kisebbség generálja, mely elsősorban az alacsony iskolázottságnak, a mélyszegénységnek, de legfőképpen a munkahely hiányának, foglalkoztatásuknak tudható be.

A családok életkörülményei, szociális helyzete nem a legjobb, melynek fő oka, a nagymértékű munkanélküliség.

A munkanélküliségből adódóan, többnyire szociális támogatásokból élnek, melynek összege a létfenntartásukra éppen elegendő. A kapott támogatásokat (a segélyek, a családi pótlék, napszám, stb.) a mindennapi megélhetésük érdekében élelmiszerek beszerzésére kénytelenek fordítani. Rezszi költségeiket többnyire nem tudják fizetni, ezért jelentős hátralékuk halmozódott fel (lakbér, víz, áram).

A családok jelentős része közmunka programon belül dolgozik. A rövidtávú foglalkoztatás illetve munkanélküli támogatásuk tovább konzerválja a roma lakosság körében a mélyszegénységet. Esélyegyenlőségüket elsődlegesen foglalkoztatásuk javíthatná. A Cigány Nemzetiségi Önkormányzat kiemelt feladatának érzi, hogy a szakmával rendelkezőket az elsődleges munkaerőpiacra segítse eljuttatni. Távlati céljaik közt szerepel, hogy a roma diplomások a városba maradvá, hasznos és példa értékű munkát tudjanak végezni, ezzel is segítve a roma lakosság felemelkedését.

Az idős roma korosztályra a szegénység a jellemző, hiszen a korábbi mezőgazdasági foglalkoztatásukkal sem megfelelő hosszúságú szolgálati időt, sem pedig az öregkori megélhetést, biztosító nyugdíjalapot nem teremthettek maguknak. Az analfabetizmus ennél a célcsoportnál különösen jellemző. Az egészségtelen életmód (rossz lakhatási körülmények, nem megfelelő táplálkozás, esetenként alkoholizmus, erős dohányzás stb.) miatt idős korukra egészségi állapotuk megromlik, emiatt gyógyszerköltségük magas.

Az idős roma emberek esetében, a családon kívül, a szociális ellátórendszer (lakásfenntartási támogatás, közgyógyellátás, tüzelő támogatás, rendkívüli települési támogatás) segítheti a megélhetésüket.

Kalocsa Város Önkormányzatának Képviselő-testülete **együttműködési megállapodást** kötött a Nemzetiségi Önkormányzatokkal, így a **Kalocsa Város Cigány Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testületével** is.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
munkanélküliség	munkahelyteremtés, beruházások ösztönzése helyi vállalkozások támogatása, mezőgazdasági ágazat fellendítése, közfoglalkoztatás folytatása szükséges
leszakadó társadalmi csoportok	felzárkóztató, képzést nyújtó programok, munkahelyteremtés, közmunkaprogram
mélyszegénységben élők számának emelkedése	felzárkóztató, képzést nyújtó programok, szociális szolgáltatások fejlesztése, közmunka
kedvezőtlen megbetegedési mutatók a népbetegségek számában	egészségneveléssel, az egészségügyi szűrővizsgálatok igénybevételének szorgalmazása
kedvezőtlen lakhatási körülmények	szociális jellegű önkormányzati lakások állagmegóvása, panellakások pályázati támogatással történő felújításának segítése
intézmények magas rezsiköltsége, állagromlása	intézmények energetikai fejlesztése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

„Az esélyteremtés szempontjából a hátrányos helyzetű gyermekek problémáinak megjelenése különösen két nagy területre osztható a kezelés helye alapján: a szociális és az oktatási társadalmi alrendszerre. Valójában e két terület számos területen átfedést mutat, mely természetükből kifolyólag nem jelenti azt, hogy e problémák a családok, települések, járások, megyék, egyszerűen az ország minden területén egyenlő mértékben jelentkeznek. Természetesen e problémákat a családoknak természetük szerint, és az állam különböző alrendszereinek is jogszabályban előírt módon kezelniük kell, hogy ne növekedjenek a társadalmi különbségek. A szocio-kulturális helyzetből adódó problémák megoldás hiányában aggregálódnak, és a későbbiekben megterhelik a szociális, egészségügyi, végső soron az egyénnel kapcsolatban kerülő valamennyi társadalmi alrendszert. Egyes társadalomtudósok szerint a gyermekkori problémák kezeletlensége a későbbiekben hétszer annyiba kerül a társadalomnak. Családban a felnőttek képességeik szerint járulnak hozzá gyermekeik fejlődéséhez, azonban jelentős, leküzdhetetlen akadályok esetén, a gyermekvédelmi jelzőrendszer jelzésére vagy szülői kérésre az államnak, illetve alkalmazottainak segíteniük kell.” A gyermekek támogatásában szakmai oldalról a pedagógusok munkája kiemelkedő, mert az adaptív pedagógia jellemzője, hogy a gyermek igényeiből indul ki, és csökkenti társadalmi hátrányaikat. Az eredményes tanulás segítésének elvei között a tanulási környezet címszó alatt megtaláljuk az esélyteremtés alapelvét is. Állíthatjuk azt is, hogy a „szegény és alacsony végzettségű családok gyermekei nagyobb valószínűséggel esnek ki az iskolából, tovább örökítve ezzel a társadalmi különbségeket.” Az esélyteremtésre fokozott mértékben van szükség, mert az idősorok azt mutatják, hogy Magyarországon 2012-2019 között 2 %-ról 3 %-ra nőtt a pszichés fejlődési zavarral élő gyermekek aránya az összes tanuló között, azon belül pedig 44-ről 52% - ra nőtt az SNI-vel rendelkező gyermekek száma, tehát a probléma egyre növekvő számú feladattal látja el a közoktatási intézményeket, annak pedagógusait. Véleményünk szerint a települési

önkormányzatoknak a helyi köznevelési közoktatási intézmények évekre lebontott intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervére lenne szükségük a gyermekek helyzetének átláthatósága érdekében. (Gyermekecsélek körét tartalmazzák az iskolák pedagógiai, ill. gyermekvédelmi programjai is). Igaz, hogy a HEP Fórumoknak az iskolák vezetői állandó meghívottjai, akik ezen információk lehető legszélesebb körével rendelkeznek.”

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

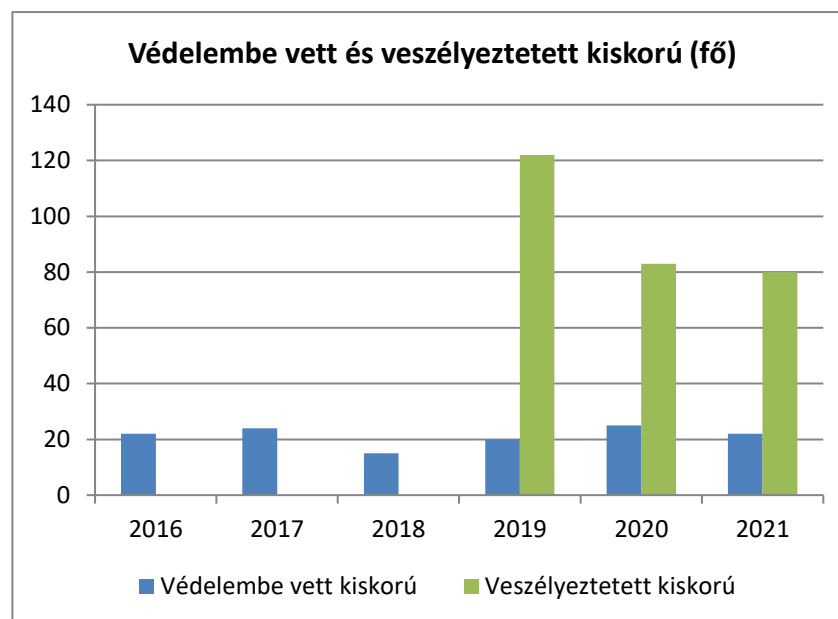
4.1. számú táblázat - Gyermekekori népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	7 494	8 423	15917	47,08%	52,92%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			386	2,43%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 040	939	1979	6,53%	5,90%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	193	198	391	1,21%	1,24%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	22	n.a.
2017	24	n.a.
2018	15	n.a.
2019	20	122
2020	25	83
2021	22	80

Forrás: TeIR, KSH Tstar

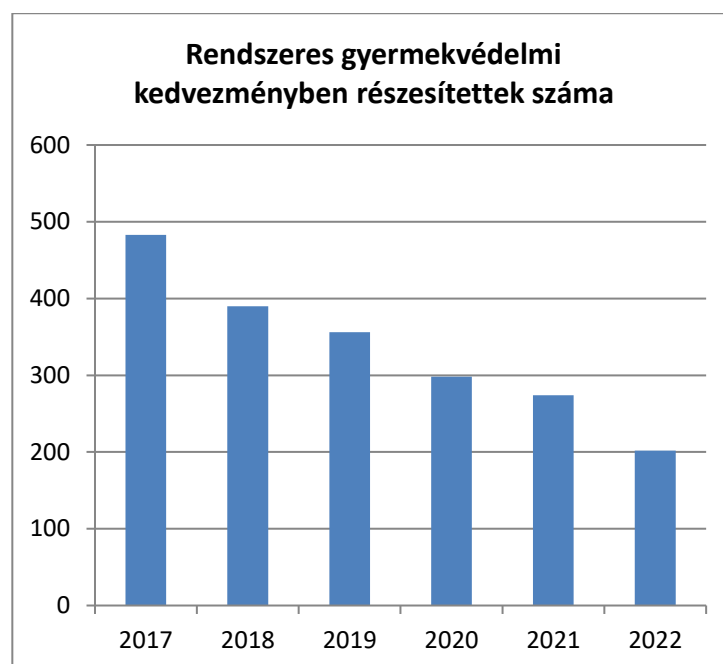

A védelembe vételi javaslatra, illetve magára a védelembe vételre akkor kerül sor, ha a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem lehet: a szülő és/vagy gyermek nem együttműködő. A védelemben lévő gondozottjaink jellemzően szülői elhanyagolás / többnyire iskolai hiányzás miatt/, felelőtlen szülői magatartás, életviteli problémák, családon belüli konfliktus, illetve az eredményesség szempontjából szükséges együttműködés hiánya miatt kerültek védelem alá, illetve vált szükségessé annak fenntartására. Ennek oka visszavezethető arra a tényre, hogy a védelembe vett gyermekek veszélyeztetettségét összetett problémák váltják ki.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2017	483
2018	390
2019	356
2020	298
2021	274
2022	202

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

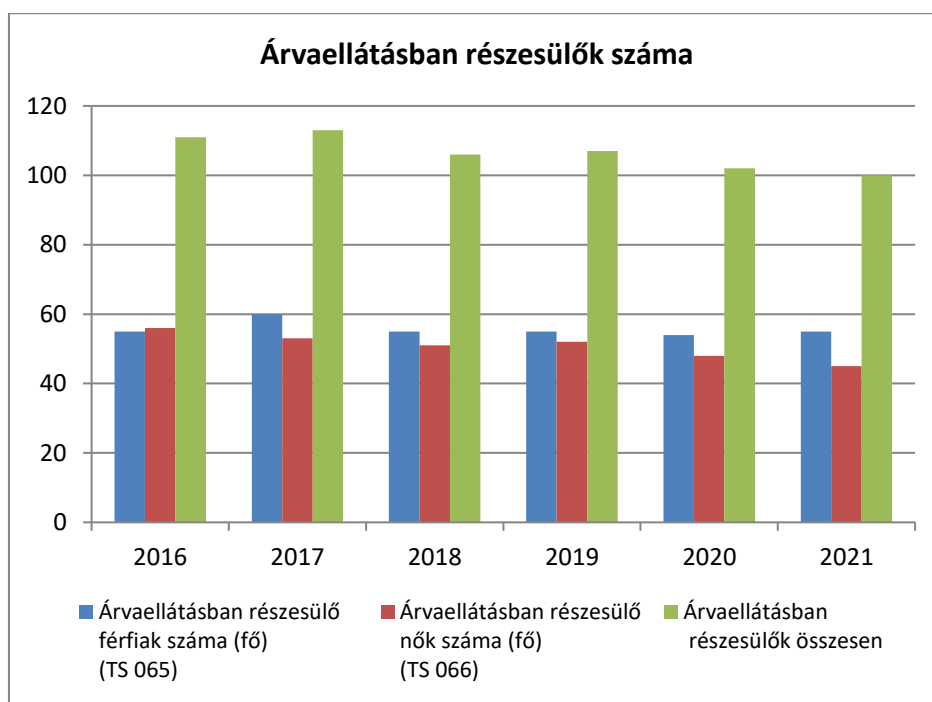
- a) ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre – ha megfelel a Gyvt. 21/C. §-ában foglalt feltételeknek – a szünidei gyermekétkeztetésre,
- b) évente két alkalommal alap/emelt összegű pénzbeli támogatást folyósítására,
- c) egyéb kedvezmények igénybevételeire.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	55	56	111
2017	60	53	113
2018	55	51	106
2019	55	52	107
2020	54	48	102
2021	55	45	100

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

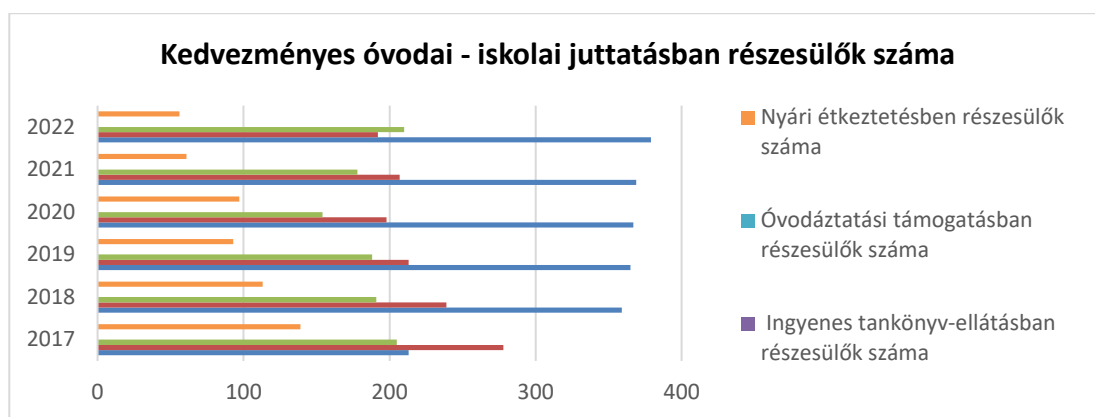

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	213	278	205	n.a.	n.a.	139
2018	359	239	191	n.a.	n.a.	113
2019	365	213	188	n.a.	n.a.	93
2020	367	198	154	n.a.	n.a.	97
2021	369	207	178	n.a.	n.a.	61
2022	379	192	210	n.a.	n.a.	56

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Jelenleg nincs a város nevelési-oktatási intézményeiben magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Nincs erre vonatkozóan adat.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szegregált lakókörnyezet elemzése a 3.5. fejezetben részletesen megtörtént.

Külterületen, már csak néhány család él, akik esélyegyenlőségét segíti a falugondnoki/tanyagondnoki szolgálat. A tanyagondnoki szolgáltatás célja, hogy a hátrányos helyzetű, intézmény- és szolgáltatáshiányos településeken, az aprófalvakban és tanyás térségekben az ott élők esélyegyenlőségét biztosítsák, és a fenti hiányosságokat pótolandó a települési komfortérzetet (beleértve a szociális alapszolgáltatásokat is) növelő szolgáltatásokhoz való hozzáférést lehetővé tegyék.

A szolgáltatás segítségével az ellátást igénylő emberek számára lehetőség nyílik arra, hogy mindennapjaikat a települési hátrányok ellenére megszokott lakókörnyezetükben, saját otthonukban töltsék, s fizikai állapotuk, családi helyzetük megváltozása esetén is minél később vagy egyáltalán ne szoruljanak intézményi, szakosított ellátásra. Amennyiben ez megvalósul, a gondoskodó társadalmi környezetben a legnehezebb életkörülmények között élők is a nem hátrányos helyzetű településeken lakók életesélyeit megközelítve, biztonságban és méltósággal élhetik le életüket.

A Tanyagondnoki Szolgálat a Szociális Központ alapellátási feladatkörében integráltan működik.

A szolgáltatás tartalma

- Egyes szociális alapellátási feladatok biztosítása
- Egészségügyi ellátáshoz való hozzájárulás biztosítása
- Óvodás, illetve iskoláskorú gyermekek intézménybe és lakására történő eljuttatása
- A helyi szociális szükségletek, egyéb szolgáltatási igények, információk közvetítése az önkormányzat és a lakosság között
- Közreműködés az önkormányzati feladatok megoldásában
- Az egyéni és az önkormányzati hivatalos ügyek intézésének segítése
- Időskorúak napi szükségleteinek rendelés alapján történő beszerzése, illetve kiszállítása

A településen életvitelszerűen tartózkodó személyek – akár a település egész lakossága, mindenkor személyes (szociális, egészségügyi, családi stb.) körülményeik, szükségleteik alapján látandók el. A területen az állandó lakosok száma 260 fő. 217 fő él Nagyvenszálláson, 43 fő az elszórtan levő településrészekben és tanyákon.

Kalocsa külterülete: Banyasziget, Berke tanya, Csemetekert tanyák, Drágszélpuszta, Filvig tanya, Herner tanya, Kis-Drágszél, Meszesi Dunapart, Urbán tanya, Vörösszállás, Negyvenszállás, a tanyagondnok rendszeresen és folyamatosan látogatja az ellátási területet, ahol meggyőződik az ott élők helyzetéről és folyamatosan figyelemmel kíséri a szolgáltatásokra vonatkozó igényeket. A szolgáltatások rendszeressége minden esetben az egyéni szükségletek figyelembe vételével változik.

Tárgyi feltételek

Negyvenszálláson a faluház a tanyagondnoki szolgálat telephelye. A Faluház tárgyi eszközei leamortizálódtak, cserére szorulnak. Szükség lenne a ház teljes felújítására és körbekerítésére az épület állagának megóvása érdekében.

Az éves rendezvények lebonyolításához anyagi fedezettel nem rendelkezik a Szolgálat.

A szolgáltatást személygépkocsival látja el az intézmény.

Szakmai munka

Kiépült a megfelelő kapcsolattartás a lakosok és a tanyagondnok között. A tanyagondnoki szolgálat nagy segítséget jelent a házi gondozó szolgálat, a család-és gyermekjóléti szolgálat, az ORIGÓ központ munkatársainak a külterületekre való eljutásában.

Napi rendszerességgel végzett munka:

- iskolába, óvodába gyermekszállítás 5 fő
- bevásárlás 2 fő
- házi gondozó kiszállítása az ellátási területre –házi gondozás 3 fő
- téli időszakban a veszélyeztetett területek napi bejárása
- jelzőrendszeri jelzési kötelezettség ellátása

Heti rendszerességgel végzett munka:

Vízfordás.

Családgondozó szállítása az ellátási területre –gondozott családok száma: 5

Igény szerint végzett munka:

- gyógyszerek kiírása és kiváltása:
- különböző intézményekbe való szállítás (orvoshoz, laboratóriumba, önkormányzathoz, védőnő, tanácsadás, postára)
- rendezvényekre szállítás
- szociális ügyek intézése
- segélyezési lista elkészítése a területen
- segélyek kiosztása

A településrészt ellátó háziorvos Kalocsán rendel. Orvosi vizsgálatra, gyógyszerek felírásában a tanyagondnok nyújt segítséget.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnő feladata a nővédelem, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel, a népegészségügyi célú méhnyak szűrés végzése, a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, a szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása.

A védőnői körzetek és álláshelyek száma 5, betöltetlen védőnői körzet nincs. A területi védőnők Kalocsa városban látják el a 0-7 éves korú gyermekek gondozását, egy védőnőre jutó gyermekek átlagos száma 2022-ben 97,6. Az általános iskolákban az iskolaorvosi-, a középiskolákban az ifjúság-egészségügyi ellátás biztosított.

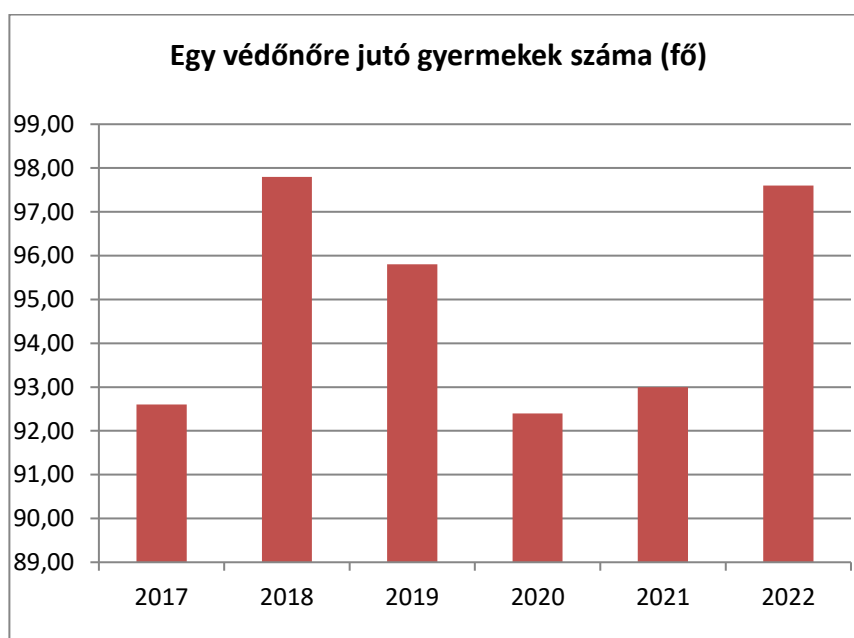
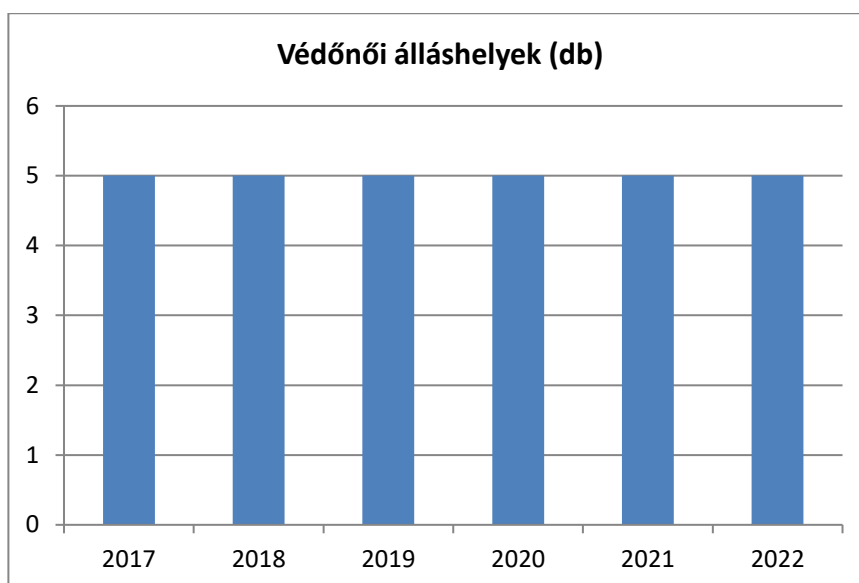
A védőnői szolgálat feladata a nővédelem, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében való részvétel, a várandós anyák gondozása, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása.

Feladata továbbá a szűrővizsgálatok meglétének ellenőrzése, családok tájékoztatása az életkorhoz kötött védőoltások fontosságáról, a védőoltások és a szűrővizsgálatok szervezése, nyilvántartása. A gyermek fejlődését veszélyeztető tényező észlelésekor a háziorvos, illetve a gyermekjóléti szolgálat haladéktalan értesítése mellett a veszélyeztetett gyermek és családjának fokozott gondozásba vétele.

Kötelessége a gyermekjóléti szolgálat és a háziorvos írásos értesítése, ha a törvényes képviselő a családlátogatás igénybevételét megtagadja, illetve hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása vagy egyéb súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-7 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	5	463	92,60
2018	5	489	97,80
2019	5	479	95,80
2020	5	462	92,40
2021	5	465	93,00
2022	5	488	97,60

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

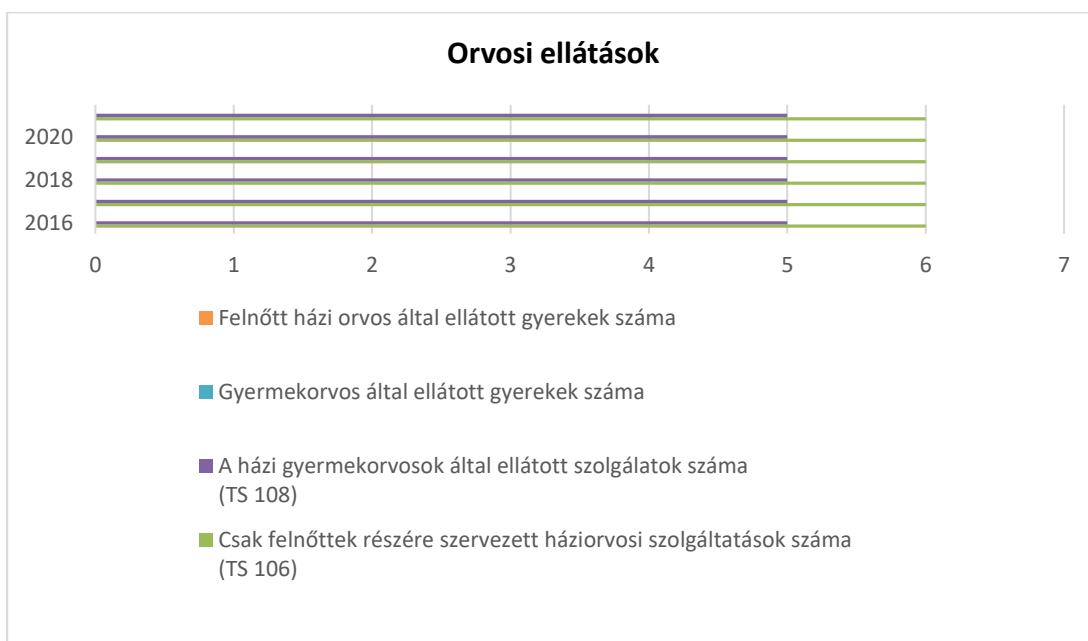

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A házi orvos személyes és folyamatos orvosi ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése és gyógyítása céljából. A házi gyermekorvos az ellátást a 14. életévét be nem töltött személyek számára biztosítja, de felkérésre a 14–18. év közötti személyeket is elláthatja. A gyógyító-megelőző alapellátás keretében a házi orvos és házi gyermekorvos feladatkörébe tartozik az egészséges lakosság részére nyújtott tanácsadás és szűrés, a beteg vizsgálata, gyógykezelése, egészségi állapotának ellenőrzése, orvosi rehabilitációja, illetve szükség esetén szakorvosi vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti vizsgálatra, gyógykezelésre való utalása.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	6	5	n.a.	n.a.
2017	0	6	5	n.a.	n.a.
2018	0	6	5	n.a.	n.a.
2019	0	6	5	n.a.	n.a.
2020	0	6	5	n.a.	n.a.
2021	0	6	5	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Kalocsa városban, valamennyi orvosi praxis betöltött 5 házi gyermekorvos rendel. A gyermek lakosságához képest, az orvosok száma ideális, a gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés biztosított. A fekvőbeteg szakellátást a Szent Kereszt Kórház Gyermekosztálya biztosítja.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Speciális ellátási igényű 0-7 éves korú gyermekek ellátása a családban, a bölcsődei és óvodai csoportokban történik. Számuk nem túl jelentős, korai fejlesztésüket a házi gyermekorvosok, a védőnői szolgálat valamint a Nebuló EGYMI gyógypedagógusai segítik.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A Szociális Központ a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény rendelkezései szerint, a gyermekjóléti alapellátások közül működteti a gyermekjóléti szolgálatot, integrált szervezeti formában.

Elsődleges célja a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése. Kalocsán a gyermekeket, családokat leginkább veszélyeztető tényezők az anyagi problémák, a szülői elhanyagolás, a munkanélküliség, szabálysértések, valamint az iskolai hiányzások nagyon magas száma.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A gyermekek napközbeni ellátását biztosító szolgáltatás a bölcsődei ellátás. A bölcsődei ellátáson túl igénybe vehető az időszakos gyermekfelügyelet. A bölcsődei ellátást és az időszakos gyermekfelügyeletet önálló szakmai és szervezeti egységként Kalocsa Város Óvodája és Bölcsődéje biztosítja, az intézménynek a Kalocsa, Zrínyi utca 14. szám alatti telephelyén (Bölcsőde).

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, gondozását és nevelését biztosító intézmény. A bölcsőde az alapellátáson túl, szolgáltatásként időszakos gyermekfelügyelettel segíti a családokat. A bölcsőde határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkezik, engedélyezett férőhelyszáma 45 férőhely, az időszakos gyermekfelügyelet keretében 15 kisgyermek felvételére van lehetőség. A bölcsőde 100 %-os kihasználtsággal működik, igény mutatkozik további férőhelyek létesítésére.

A bölcsőde esetében az intézményi térítési díjat külön kell meghatározni a gyermekek gondozására, nevelésére, nappali felügyeletére és a vele történő foglalkoztatásra (gondozására), valamint a gyermekétkeztetésre vonatkozóan.

Kalocsa Város Önkormányzata 83/1999. számú határozatával döntött arról, hogy a bölcsődét szociális rászorultság alapján működteti. A bölcsődés gyermekek családjának jövedelmi viszonyait figyelembe véve, valamint segítve a gyermekes családok megélhetését, a bölcsődei gondozási díj Kalocsa városban 0 Ft.

Kalocsa városban a bölcsőde épületében, alapellátáson túli szolgáltatásként időszakos gyermekfelügyelet igénybevételére is lehetőség van. A szülő, gyermeke számára, a bölcsődei ellátást - külön bölcsődei csoportban - időszakos gyermekfelügyelet keretében, az általa igényelt alkalommal és időtartamban veheti igénybe.

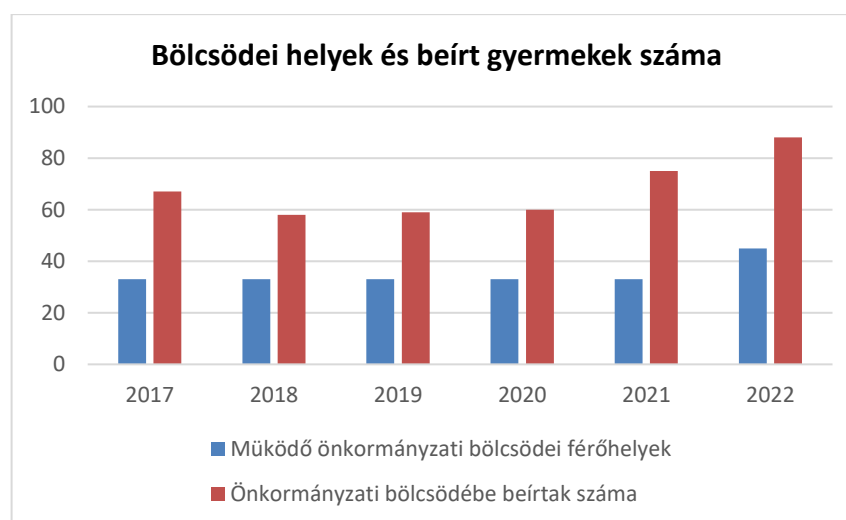
A bölcsődei alapellátáson túli szolgáltatásért, legfeljebb a szolgáltatási önköltséget meg nem haladó mértékű térítés kérhető. Az időszakos gyermekfelügyelet nem kötelező alapellátási feladat, plusz szolgáltatásként biztosítja az önkormányzat/intézmény. Az időszakos bölcsődei gyermekfelügyeletre jogszabály szerint megállapítható óradíja 706.- Ft, töredéke a magánszférában, családi napköziben fizetendő díjnak. Az óradíjnak 700 Ft-ra történő emeléséről döntött 2022-ben a Képviselő-testület.

A gyermekjóléti alapellátások intézményi térítési díjáról szóló 6/2012. (III. 31.) önkormányzati rendelete 3. § (2) bekezdése alapján, ez az óradíj 30 %-kal tovább mérsékelhető, ha a bölcsődés korban lévő gyermeket gondozó családnak, az általa lakott lakásra lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztő részlete van, és annak havi összege

- a család havi összjövedelmének 40 %-át meghaladja,
- egyedülálló esetén 25 %-át meghaladja.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	33	67
2018	33	58
2019	33	59
2020	33	60
2021	33	75
2022	45	88

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	33	67
2018	0	0	0	0	0	0	33	58
2019	0	0	0	0	0	0	33	59
2020	0	0	0	0	0	0	33	60
2021	0	0	7	8	0	0	45	75
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	45	88

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A városban 4 telephelyen, összesen 450 férőhelyen vehető igénybe az óvodai ellátás, férőhely hiányában egy gyermek jogos felvételét sem kellett elutasítani.

f) gyermekvédelem;

Szolgáltató tevékenység a kezelt probléma típusa szerint	Alapellátásban lévő családok száma 2022. évben
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	6
Gyermeknevelési	9
Magatartászavar, teljesítményszavar	2
Családi konfliktus	13
Szülő vagy család életvitele	25
Szülői elhanyagolás	1
Szenvedélybetegségek	2
Védelembe vett gyermek	25

Forrás: Gyermekjóléti Szolgálat 2022. évi szakmai beszámolója

A problémák jellegét tekintve összességében elmondható, hogy évek óta változatlanul sokproblémás családok kerülnek előtérbe (anyagi, életviteli, gyermeknevelési, magatartási problémák, stb.), szinte minden esetben nagyon összetett problémákkal találkoznak a szolgálat munkatársai.

Legmarkánsabb növekedés az életviteli problémák miatt kialakult esetekben nőtt. A családoknál megjelenő nehézségek kialakulásában hatással vannak a kedvezőtlen társadalmi, gazdaságpolitikai változások, melynek hozadékaként egyre több családot érintően kiszélesedik az elszegényedés folyamata. Mindezt megerősíti az a tapasztalat, hogy az ügyfelek hozott problémája egyre nagyobb számban anyagi és megélhetési jellegű, mely évről évre emelkedő tendenciát mutat.

Az anyagi problémák rendezésében nyújtott segítség során az információnyújtás mellett a hivatalos ügyintézkedésekben is meghatározóan sok segítséget nyújtottunk ügyfeleink számára.

Jelentős a gyermeknevelési problémák száma, főként egyszeri esetkezelésben jelentkezik. Ez a folyamat gyakorlatilag a gyermek serdülőkorba lépésével körülbelül a 12-14. év között csúcsosodik ki. A háttérben többnyire egy elhibázott, következtelen nevelésmód áll. Továbbá jellemző, hogy mindig fellelhető hibás működés a családban (hibás érzelmi és viselkedési modellek a környezet részéről), fennáll a családi légkör rejtett vagy nyílt zavara, mely mentálisan is betegít, illetve probléma, hogy a szülő nem mindig partnere a nevelési-oktatási intézménynek a gyermek nevelésében.

Szülői elhanyagolás az egyik leggyakoribb szülők által történt veszélyeztetés. Ennek megnyilvánulása lehet a gyermek gondozásában megjelenő elhanyagolás (higiénia, magára hagyás, tetvesség) de lehet lelki elhanyagolás is.

A problémátípusok nagyon gyakran kerülnek átfedésbe, így a szülői elhanyagolás, a család életvitele párosul a nehéz anyagi helyzettel. Ezekben az esetekben, célirányos, a hiányosságok pótlására irányuló segítségnyújtás történik.

Sajnálatos tapasztalat, hogy van olyan alapellátásban lévő családjunk, mellyel évek óta teljesen eredménytelen a családgondozás, a családsegítő hiába tesz meg minden szakmai lépést, előrehaladás nem történik.

A család és gyermekjóléti szolgálat fontos feladata között szerepel, hogy közvetíti az oktatási intézmények elvárásait, értékeit, normáit a család felé és viszont. A korábbi évekhez hasonlóan magas a tankötelezettségüket nem teljesítő gyermekek száma. Az iskolai mulasztások ügyében a családgondozó megpróbálja tudatosítani a gyermekben és a szülőben a tanulás fontosságát, illetve

tájékoztatja a tankötelezettség elmulasztásának következményeire. Sok esetben nehezen lehet eredményt elérni még az anyagi szankció függvényében is. Az érintett gyermekek az iskoláztatási támogatás felfüggesztést követően sem járnak iskolába.

2022. évben az általános iskola felső tagozatából érkezett a legtöbb jelzés a szolgálathoz. Az esetek egy részében a szülő vagy teljesen eszköztelen és képtelen motiválni gyermekét az iskolába járásra, vagy egyszerűen érdektelenséget mutat a tankötelezettség nem teljesítése tekintetében. Az iskolai hiányzás gyakorta társul beilleszkedési problémákkal, viselkedés-magatartászavarral, mely a gyermek iskolai közösségben történő működését jelentős mértékben megnehezíti, annak kezelése pedig az oktatási intézmény számára komoly kihívás.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Krízishelyzetben a Gyámhivatal, a Gyermekjóléti Szolgálat és közvetítésükkel a gyermekjóléti alap- és szakellátások vehetők igénybe. A segítségnyújtás elsődleges módját az alapellátásban történő családgondozás jelenti. A családgondozás hosszú folyamat, nem egy személy, tünet vagy probléma megoldását célozza, hanem komplex tevékenység, mely a család problémamegoldásának javítását szolgálja. A megoldásban az ún. "kis lépések" elve, reális célok elérésére való törekvés érvényesül.

Az alapellátásban részesülők zöme a 6-13 éves korosztályból kerülnek ki, illetve magas a 14-17 éves korosztály esetszáma is, ahol a serdülőkorban jelentkező nem megfelelő magatartásformák miatti problémák okán kerülnek a gyermekjóléti szolgálat gondozása alá.

A védelembé vételi javaslatra, illetve magára a védelembé vételre akkor kerül sor, ha a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem lehet: a szülő és/vagy gyermek nem együttműködő. Az a szülő tekinthető nem együttműködőnek, aki a megfelelő segítség ellenére sem teszi a feladatait gyermeke veszélyeztetésének megszüntetése érdekében. Védelembé vétel és a nevelésbe vétel is nőtt az előző évi adatokhoz képest, mindamellett, hogy törekednek az alapellátás keretében történő gondozás hatékonyságára, hiszen az önkéntes együttműködéstől nagyobb eredmény várható, mint a kötelezéstől. A védelemben lévő gondozottak jellemzően szülői elhanyagolás, felelőtlen szülői magatartás, életviteli problémák, családon belüli konfliktus, az iskolakerülés, illetve az eredményesség szempontjából szükséges együttműködés hiánya miatt kerültek védelem alá, illetve vált szükségessé annak fenntartása. Ennek oka visszavezethető arra a tényre, hogy a védelembé vett gyermekek veszélyeztetettségét összetett problémák váltják ki. A veszélyeztetettség csökkentése, elhárítása hosszadalmas, a Gyermekjóléti Szolgálat, a gyermekkel foglalkozó szakemberek, a szülő és a gyermek együttműködésén alapuló, a gondozási-nevelési terv következetes betartásával működő családgondozással lehetséges.

Az Origó Család és Gyermekjóléti Központ Kalocsa Város Önkormányzata Szociális Központján belül tevékenységeként önálló szakmai egységként működik. Illetékessége, működési területe: Kalocsa Járás közigazgatási területéhez tartozó 21 település.

Célja a gyermekvédelmi törvényben foglalt jogok érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséhez és megszüntetéséhez nyújtott széleskörű, szükség esetén alternatív eszközöket is alkalmazó szociális munka.

Gyermekvédelmi feladatai végzése során tiszteletben tartja a családok életmódját, életstratégiáját, szokásrendszerét és tradícióit. Hangsúlyos feladata, hogy szervezze és összehangolja a védelembé vételi eljárásban részesülő gyermekek és családjuk szociális biztonságának megőrzése érdekében nyújtott szolgáltatásokat, információt nyújtson és megismertesse e tevékenységek és egyéb szociális szolgáltatások tartalmát és eljárási rendjét, támogassa az azokhoz való hozzáférést Kalocsa Járás egész területén. Feladatainak teljesítése érdekében együttműködik a szociális és gyermekjóléti ellátó tevékenységhez kapcsolódó más szervezetekkel és intézményekkel.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Az egészséges életmódra nevelés már kisgyermekkorban a nevelési- és oktatási intézményekben megkezdődik. Az iskolai testnevelés valamennyi általános- és középiskolában biztosított, különös tekintettel a Kalocsai Eperöldi Sportiskolai Általános Iskolában.

A sportolás széles választéka lehetséges a városban, az ehhez szükséges infrastruktúra, rendelkezésre áll. A sport programokat valamennyi célcsoport igénybe veheti, annak aktív és passzív résztvevője lehet. Különösen népszerű a labdarúgás, a labdajátékok, a karate, a vízi sportok.

A sport, a közösségi együttlét, a sportban, közösségi együttlétben megtapasztalt szabályok betartása lehet a társadalmilag leszakadt réteg felemelésének egyik eszköze.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A gyermek életkorának megfelelő intézményi gyermekétkeztetést kell biztosítani a bölcsődében, óvodában, a nyári napközis otthonban, az általános és középiskolai kollégiumban, az általános iskolai és a középfokú iskolai menzai ellátás keretében, a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó fogyatékosok nappali intézményében. A gyermekeknek juttatott ingyenes vagy kedvezményes étkezés biztosítása eszközként szolgál a gyermekszegénység csökkentéséhez, a gyermekek alapvető szükségleteinek biztosításához. Emellett a bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában a nyári szünet és a tanítási szünetek időtartama alatt is biztosítani kell az ingyenes szünidei gyermekétkeztetést a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára.

A vonatkozó előírásokat a Gyvt. 21. §, 21/A. §, 21/B. § és 21/C. §-a szabályozza. Városunkban a Kalocsai Közétkeztetési Intézmény látja el az intézményi gyermekétkeztetés feladatait az önkormányzat által fenntartott bölcsődében és óvodában és Kalocsa város közigazgatási területén az állami intézményfenntartó központ, valamint az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által fenntartott nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben elhelyezett gyermekek részére, valamint biztosítja a szociális nappali intézményben ellátott fogyatékos gyermekek ellátása során nyújtott étkezést és szünidei gyermekétkeztetés ellátását.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Valamennyi programot, minden arra rászoruló, hátrányos megkülönböztetés nélkül igénybe veheti.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Valamennyi szolgáltatást, minden arra rászoruló, hátrányos megkülönböztetés nélkül igénybe veheti. Az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértésére vonatkozó bejelentés nem érkezett.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Valamennyi szolgáltatást, minden arra rászoruló, hátrányos megkülönböztetés nélkül igénybe veheti. Az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértésére vonatkozó bejelentés nem érkezett.

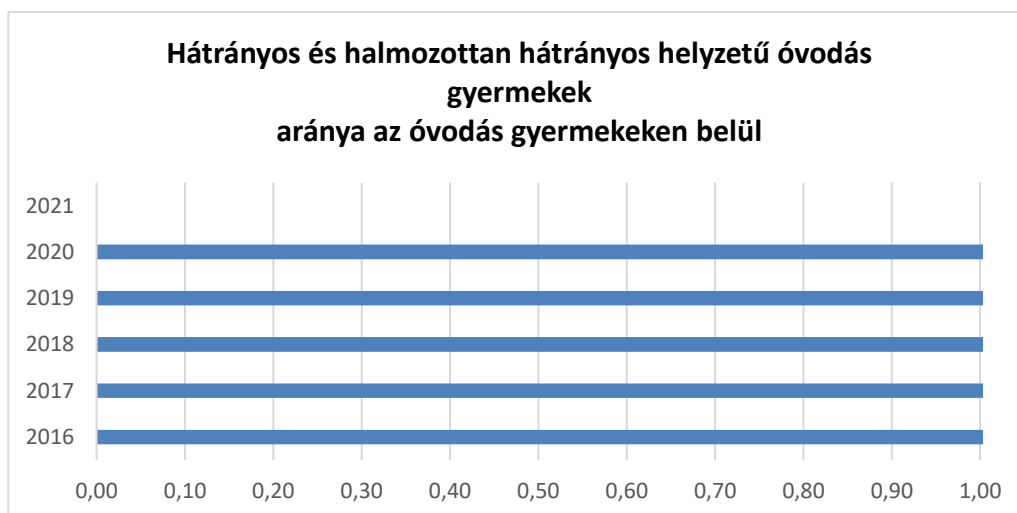
4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Az óvodai nevelést a gyermekek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig kell biztosítani. A települési önkormányzatnak helyben kell gondoskodnia az óvodai nevelésről, ha legalább nyolc óvodáskorú gyermek rendelkezik az adott településen lakóhellyel, és a demográfiai adatok alapján feltételezhető, hogy ez a létszám legalább három évig fennmarad, valamint ha a szülők ezt igénylik.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	479	45	9,39
2017	490	50	10,20
2018	518	62	11,97
2019	503	35	6,96
2020	509	25	4,91
2021	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	218	16,55
2017	n.a.	129	9,59
2018	n.a.	134	9,99
2019	1310	71	5,29
2020	1303	141	10,54
2021	1326	164	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	23	5	55	20	31	6
2017	16	4	51	16	17	3
2018	11	3	42	15	13	3
2019	8	2	15	6	12	3
2020	4	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	191	44
2017	205	28
2018	144	128
2019	128	104
2020	129	56
2021	188	51

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fogyatékkal élő, integráltan nem nevelhető gyermekek/tanulók közoktatását, esélyegyenlőségét a Kalocsai Nebuló Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (a továbbiakban: Kalocsai Nebuló EGYMI) biztosítja. Az integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű tanulók ellátása az utazó gyógypedagógiai hálózatuk útján, vagy a többségi intézményben dolgozó gyógypedagógusok által valósul meg.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

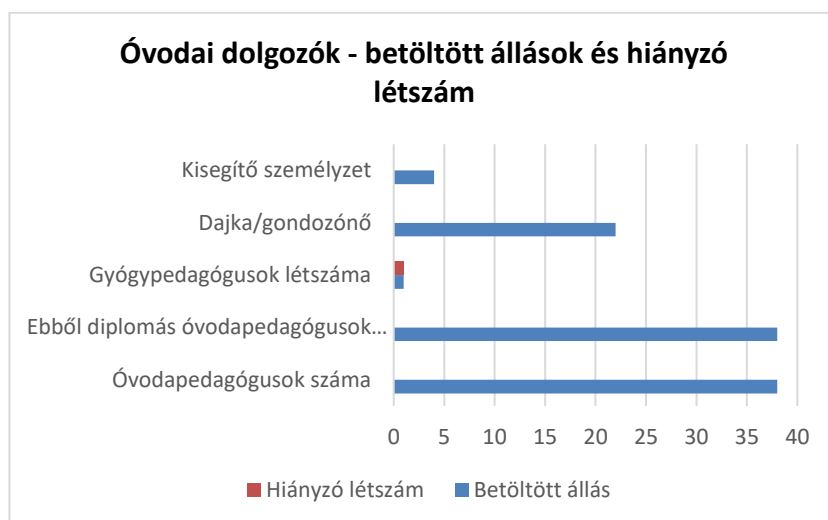
A Nebuló EGYMI felkészült a sajátos nevelési igényű tanulók ellátására. A szakos ellátás gyógypedagógusokkal biztosított, szurdo-, tiflo-, pszichopedagógus, logopédus, tanulásban-, valamint értelmileg akadályozottak pedagógiája szakos gyógypedagógus is rendelkezésre áll. A nevelőtestület pedagógiai munkáját gyógypedagógiai asszisztensek segítik.

Az utóbbi években egyre nő a sajátos nevelési igényű gyermekek száma, annak ellenére, hogy a gyermekek száma évről-évre csökken.

Működik az iskola- és ifjúság egészségügyi szolgálat, valamint a Bajai Tankerület által fenntartott intézményekben igénybe vehető az iskolapszichológus segítsége is.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	4	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	10	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	450	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	18	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6	17.30
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	25	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	38	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	38	0
Gyógypedagógusok létszáma	1	1
Dajka/gonozónő	22	0
Kisegítő személyzet	4	0

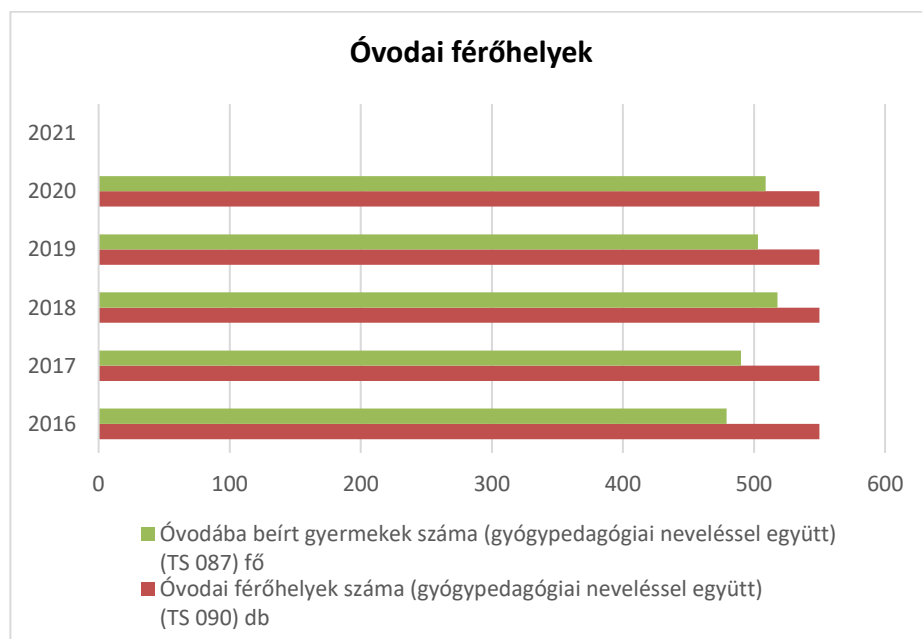
Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	n.a.	22	550	7	479	0	0	22
2017	n.a.	22	550	7	490	0	0	22
2018	n.a.	22	550	7	518	0	0	24
2019	n.a.	22	550	7	503	0	0	23
2020	n.a.	22	550	7	509	0	0	23
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A városban 4 telephelyen, összesen 450 férőhelyen vehető igénybe az óvodai ellátás, férőhely hiányában egy gyermek jogos felvételét sem kellett elutasítani. Az önkormányzat által fenntartott Kalocsa Város Óvodája és Bölcsődéje mellett egyházi fenntartással működik a Nagyasszonyunk Katolikus Óvoda.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

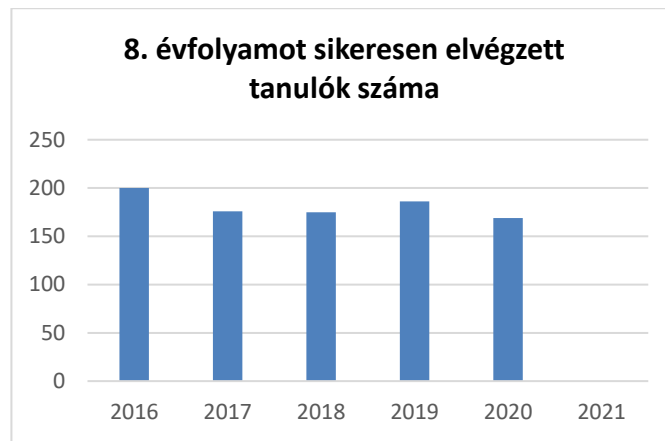
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	8	71	7	18,55	20,12
2017	8	74	8	18,18	16,06
2018	7	73	8	18,38	24,44
2019	9	76	8	17,67	24,13
2020	10	76	7	17,61	26,23
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	200
2017	176
2018	175
2019	186
2020	169
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A város iskoláiban a tantestület részéről hátrányos megkülönböztetés, jogellenes elkülönítés, az oktatás, képzés területén nincs.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Az intézmények között a tanulók eredményességében, az oktatás hatékonyságában jelentős eltérés nem mutatkozik azonban a kompetencia mérésekből megállapítható, hogy a hátrányos helyzetű tanulók eredményei gyengébbek.

Hazánk esetében erős az összefüggés a tanulók tanulási lehetőségei, iskolai teljesítménye, későbbi pályaválasztása, munkaerő-piaci sikeressége és egyéni-családi szociokulturális háttérjellemezői között. Az iskolai szegregáció jelensége részben a térben ható társadalmi folyamatokra, részben az iskolák gyenge hátránykompenzáló képességére és ezáltal az egyes hátrányos és nem hátrányos helyzetű tanulók közötti különbségek nem megfelelő tompítására vezethető vissza. Sok család igen szegény, korlátozott anyagi forrásokkal rendelkezik, melynek nagy része a megélhetésre fordítódik, így az iskoláztatás, a taneszközök költségei a háttérbe szorulnak.

A hátrányos helyzetű tanulók többsége jellemzően a szakiskolai képzést választja, kevésbé az érettségit adó intézményt, ha mégis, akkor inkább a szakközépiskolai képzésbe kapcsolódik be. A gyakorlati tapasztalat is azt mutatja, hogy a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyei jóval alacsonyabbak a kortársaikhoz képest az érettségi megszerzésére.

A hátrányos helyzetű tanulók esélyét – egyebek mellett - a tanórán kívüli és iskolán kívüli szervezett programokba történő magasabb arányú bevonásával lehetne erősíteni. A továbbtanulási lehetőségeket, és esélyeket növelné, ha egyre több oktatási intézmény megismerkedne az Útravaló „Út a középiskolába” ösztöndíj programmal és az Arany János programmal, melybe minél több hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű diákot kellene bevonni. Az ösztöndíj lehetőség és egyéb támogató intézkedések nagy mértékben segítik a középfokú iskolai rendszerbe való bekerülést, bennmaradást, s a lemorzsolódást csökkentik.

Az Útravaló Ösztöndíjprogram esélyteremtő alprogramjainak célja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, köztük roma tanulók iskolai sikerességének elősegítése, motivációjuk és önértékelésük erősítése mentori támogatással.

- Az „Út a középiskolába” ösztöndíjprogram célja a részt vevő tanulók felkészítése érettségire adó középiskolában való továbbtanulásra.
- Az „Út az érettségihez” ösztöndíjprogram célja a részt vevő tanulók támogatása a középiskola sikeres befejezése, a felsőoktatásba való bejutás elősegítése érdekében.

Az Arany János tehetséggondozó program célja, hogy segítse a hátrányos helyzetű, tehetséges diákok továbbtanulását. A program keretében lehetőség nyílik arra, hogy a hátrányos helyzetű tehetséges gyerekek olyan középiskolákban, kollégiumokban tanuljanak, ahol fontos a felsőoktatási tanulmányokra való eredményes felkészítés.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	162
2017	n.a.	n.a.	n.a.	142
2018	n.a.	n.a.	n.a.	130
2019	n.a.	n.a.	n.a.	145
2020	n.a.	n.a.	n.a.	103
2021	n.a.	n.a.	n.a.	61

Az óvoda, az általános és a közép fokú iskola a hátrányos helyzetű, és a tehetséges gyermekek számára személyiségfejlesztő, felzárkóztató, tehetséggondozó óvodai, iskolai fejlesztő programot szervez. A felkészítés magában foglalja az oktatás méltányossága révén, segítő pedagógiai tevékenység által a tanulók iskolai sikerességének elősegítését, társadalmi-gazdasági helyzetből eredő hátrányaik enyhítését, a tanulói közösségfejlesztést, a család bevonását és támogatását, valamint az esélyteremtést hatékonyan támogató intézményfejlesztést és folyamatos módszertani megújulást. Képesség kibontakoztató felkészítést valamennyi csoportban, évfolyamon, osztályban meg kell szervezni. Az óvodai, iskolai fejlesztő programot az intézmény a miniszteri rendeletben erre kijelölt szervezet szakmai támogatásával szervezi meg. E szakmai szolgáltatás kiterjed az Ebktv. 31. §-a szerinti helyi esélyegyenlőségi program és a köznevelési esélyegyenlőségi intézkedési terv céljai összhangjának támogatására is.²²

Külön kiemelő, hogy városunkban a Kalocsai Fényi Gyula Általános Iskola, valamint a Nebuló EGYMI akkreditált kiváló tehetségpont, Kalocsa Város Óvodája és Bölcsődéje akkreditált tehetségpont, a Kalocsai Szent István Gimnázium pedig regisztrált tehetségpont.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek számának emelkedése	tankönyvtámogatás, gyermekétkeztetés, ösztöndíj pályázat, tehetséggondozó programokról való tájékoztatás
szociális zavarok, devianciák, válságok	család szerepének valamint a, gyermekvédelmi szolgáltatásoknak az erősítése
lemorzsolódási mutatók magas száma	túlkoros tanulók számának csökkentése a köznevelési intézmények összefogásával, magántanulók számának csökkentése, iskolai hiányzások visszaszorítása
élvezeti szerek fogyasztásának emelkedése	egészségügyi felvilágosítás, tudatformálás, KEF, szociális segítő hálózat bővítése
gyermekek elszigetelődése, elmagányosodása	ifjúsági, közösségi, sport aktivitás erősítése
nyári szabadidős tevékenység hiánya	- pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése - a meglévő önkormányzati és egyéb (pl. egyházi, civil) programok nyilvántartása, azokkal való együttműködés - a működő programokról tájékoztatás, információ eljuttatása, azon társadalmi réteg bevonása, motiválása, akik számára ezen lehetőségek nem ismertek, illetve bármely okból ettől távolmaradtak.
elhelyezkedési nehézségek	munkaerő-piaci képzés, új oktatási formák bevezetése
külterületen élők szolgáltatásokhoz való hozzájutása	tanyagondnoki szolgálat fejlesztése, tömegközlekedési járatok

²² Forrás: 20/2012. (VIII. 31.) EMMI r.. 171. - 173. §

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban a nők esélye új kihívások előtt áll. A magyar családok lassan vetik ugyanis le a szokást, hogy az idősekről való gondoskodás csupán a nők kötelezettsége. Azon kívül a gyermek a családban a női természet következtében általában jobban kötődik az anyához, aki a modern korban már, mint teljes értékű munkavállaló is szerepet kap. A nők e kettős, nekik tulajdonított és természetes szerepe valamint az európai, de különösen a magyar háztartások gazdasági kihívásai is súlyosbítják a családanyák gazdasági és szociális helyzetét, akiknek e terheket úgy tűnik, hogy viselniük kell, és azt össze kell egyeztetniük munkavállalásukkal. A társadalomnak kötelessége a jogalkotás útján is enyhíteni ezeken a terheken.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Hazánkban 1982-ben kihirdetett, Egyezmény a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések minden formájának kiküszöböléséről szóló ENSZ dokumentum (ún. CEDAW egyezmény) 11. cikkelye sorolja fel a foglalkoztatás területén biztosítandó egyenlőségi jogokat. Ezek között szerepel többek között, hogy a kiválasztáskor ugyanazokat az ismérveket kell figyelembe venni az egyes jelentkezőknél, illetve az, hogy biztosítani kell az egyenlő munkáért egyenlő bért elvének érvényesülését. A CEDAW Bizottság rendszeresen ellenőrzi az egyezményben foglaltak megvalósulását. Legutóbb erre 2013-ban került sor, amikor is felhívták Magyarország figyelmét, hogy növelje a női foglalkoztatást, szüntesse meg a foglalkoztatási szegregációt és a nemek közötti bérkülönbséget. Az Európai Unióról szóló szerződés kimondja, hogy az Unió az emberi méltóság tiszteletén alapul, melynek része a nők és a férfiak közti egyenlőség biztosítása. Az EU működésére vonatkozó szerződés (EUMSZ) alapján a közösség törekszik a nemek közti egyenlőség megvalósítására és küzd a megkülönböztetés ellen (2. és 3. cikkek). Az azonos munkáért azonos fizetés elvét már az 1957-es Római szerződés is tartalmazta. Az EUMSZ szociálpolitikai fejezetében rögzíti, hogy és a nők egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért egyenlő díjazást kapjanak. (157.cikk) A szerződés ugyanitt lehetőséget biztosít a pozitív diszkrimináció alkalmazására is; arra, hogy előnyöket nyújtó intézkedéseket fogantassanak annak érdekében, hogy az alulreprezentált nem számára a szakmai tevékenységek folytatását megkönnyítsék, vagy arra, hogy a szakmai előmenetelükben őket érő hátrányokat megakadályozzák. Az EP és a Tanács 2006/54/EK irányelvének célja az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód elve végrehajtásának biztosítása a foglalkoztatás területén. A Bizottság 2010-ben fogadta el a Nők kartáját, amely többek között a nemek egyenlő mértékű gazdasági függetlensége mellett száll síkra és kimondja, hogy mindent megtesz azért, hogy csökkentse a nemek közti bérszakadékot. Ma az Európai Parlament és a Tanács az Unió egyik alapvető értékeként határozza meg a nők és férfiak, a férfiak és nők között az egyenlőséghez való jogot.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Az iskolázottság emelkedésével mind a férfiak, mind a nők gazdasági aktivitása számottevően növekszik. Az általános iskolát elvégzettek és el nem végzettek aktivitási valószínűsége közötti különbség növekedett, és a nőknél nagyobb, mint a férfiaknál. A különböző középfokú végzettségek is eltérő mértékben befolyásolják a férfiak és a nők gazdasági aktivitását. A férfiak között a gimnáziumi érettségi csak igen kis mértékben, a szakközépiskolai és a szakmunkás végzettség erősebben növeli az aktivitási valószínűséget. A nők aktivitási valószínűségét a gimnáziumi érettségi a férfiakénál jobban növeli, de kevésbé, mint a szakképzettséget nyújtó középfokú végzettségek. Az egyetemi vagy főiskolai végzettségűek mintegy 40-50 százalékkal nagyobb valószínűséggel kívánnak munkát vállalni, mint az azonos tulajdonságokkal rendelkező általános iskolát végzettek. E tekintetben nincs említésre méltó különbség nők és férfiak között.

A nők gazdasági aktivitásának fontos befolyásoló tényezője a gyereknevelés. Míg a férfiak körében a gyereknevelés, lényegében függetlenül a gyerek korától, valamelyest növeli a munkavállalás

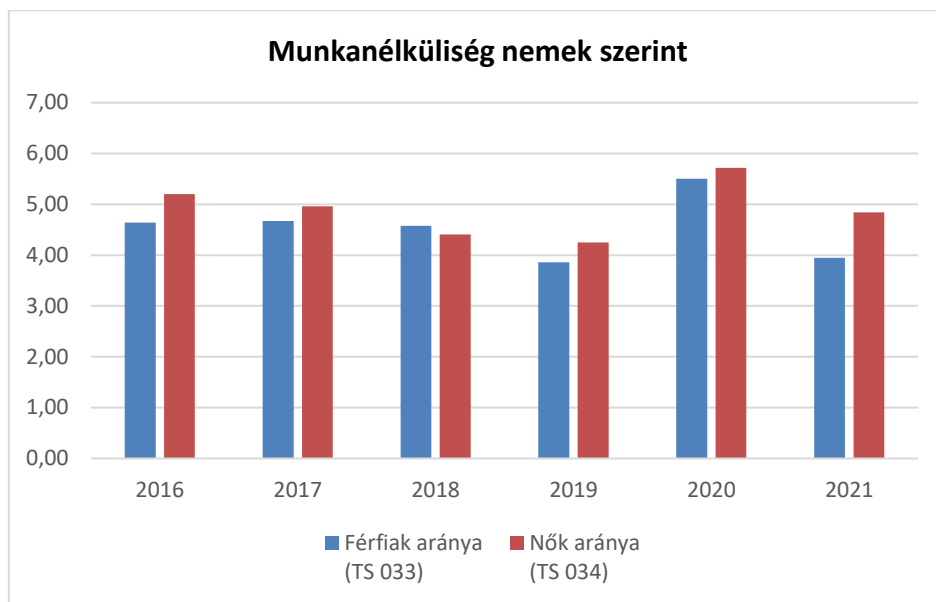
valószínűségét, az iskoláskor alatti vagy kisiskolás korú (6-10 éves) gyereket nevelő nők aktivitása lényegesen alacsonyabb, mint az azonos tulajdonságokkal rendelkező gyerektelen vagy idősebb gyereket nevelő nőké, s a gyereknevelés aktivitáscsökkentő hatása annál nagyobb, minél kisebb a gyerek.

A gyerektelen egyedülállók – férfiak és nők egyaránt – kevésbé aktívak, mint a házastárssal vagy élettárssal együtt élők. A gyereket egyedül nevelő nők viszont inkább kívánnak munkát vállalni, mint az azonos tulajdonságokkal rendelkező s ugyanannyi és ugyanolyan korú gyereket nevelő, de párkapcsolatban élő nőtársaik.

Elgondolkodtató, hogy mi van azzal a jelentős számú nővel, akiket a vizsgált kategóriák nem ölelnek fel. Feltehetően ők azok, akiket részben a szociális, részben a társadalombiztosítási, részben a nyugdíjrendszer ölel fel a különféle anyasági, a rehabilitációs vagy rokkantsági, egyéb hozzátartozói ellátásokkal illetve a nők negyvenéves szolgálati jogviszonya jogán megillető öregségi nyugellátásával. Az egyén és a családok, gyermekek érdekében fontos lenne ezt a réteget is – a nyugdíjba vonulók kivételével – minél hatékonyabban beintegrálni a munkaerőpiacra.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	4,64	5,2	4,92%
2017	4,67	4,96	4,82%
2018	4,58	4,41	4,50%
2019	3,86	4,25	4,06%
2020	5,5	5,72	5,61%
2021	3,95	4,84	4,40%

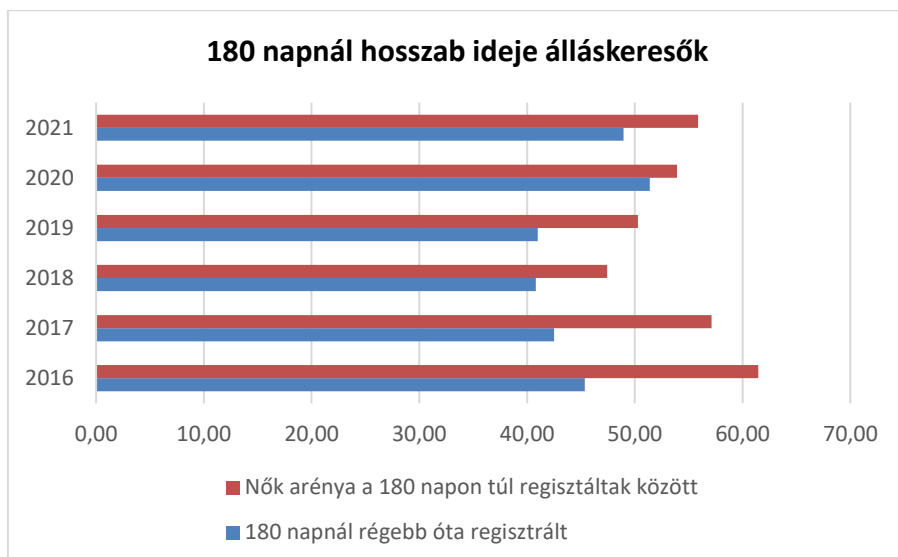
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2016	45,36	61,45
2017	42,5	57,14
2018	40,83	47,45
2019	41	50,29
2020	51,4	53,92
2021	48,97	55,87

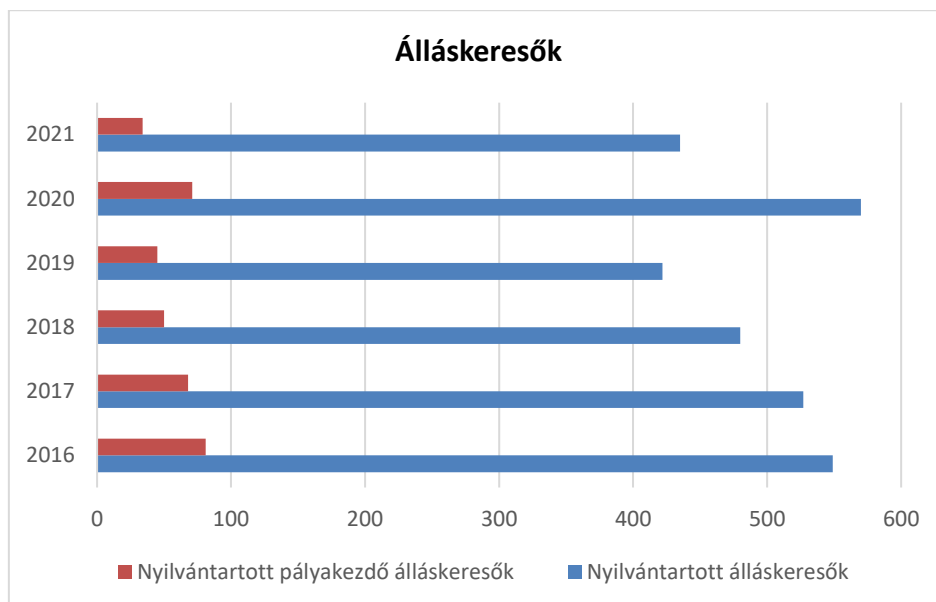
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	549	81
2017	527	68
2018	480	50
2019	422	45
2020	570	71
2021	435	34

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A munkanélküli nők között jelentős a képzetlen, alacsony iskolai végzettségűek száma. Az aktív munkaerő-piaci programok közül képzési programokba a munkanélküli nők nagyobb valószínűséggel kapcsolódnak be, mint a férfiak. A vállalkozói támogatás és a közhasznú foglalkoztatás esetében fordított a helyzet, bértámogatási programba pedig azonos eséllyel kerülnek férfiak és nők. Az aktív munkaerő-piaci programok elhelyezkedési valószínűsége gyakorolt hatásában nincs a nemek között különbség.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Akárcsak a gazdasági aktivitás, a foglalkoztatottság is nagyobb mértékben csökkent a nők körében, mint a férfiak között. Magyarországon a nők munkanélküliségi rátája – a munkanélküliek aránya a gazdaságilag aktívak között – alacsonyabb, mint a férfiaké. Az alacsonyabb női munkanélküliség fontos tényezője, hogy a nők kisebb valószínűséggel válnak munkanélkülivé, mint a férfiak. Ugyanakkor, a nők, ha egyszer munkanélkülivé válnak, nehezebben találnak újra állást. Az alacsonyabb elhelyezkedési valószínűség ellenére a nők között a férfiaknál nem magasabb a tartós munkanélküliség. A munkanélküli nők és férfiak nagyjából azonos arányban részesülnek munkanélküli ellátásban. Az alacsonyabb női bérek miatt a nők átlagos segélye elmarad a férfiakétól.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Erre vonatkozó adattal nem rendelkezünk. A közintézményekben a jövedelem megállapítása bértábla alapján történik, jogszabályon alapul. Viszont valós problémát takar a kérdés. A nemi diszkrimináció a foglalkozás területén is megfigyelhető. Ennek a mérésére azonban még nincs egységes módszer kialakítva. 2012-ben a KSH felmérése alapján a nőket nagyobb arányban éri diszkrimináció. A munkához jutással kapcsolatban közismert tény, hogy a nőket a gyermekvállalás akadályozza a leginkább.

Egy 2007-es kutatás eredménye szerint a gyermekvállalás a nők foglalkoztatási esélyét 37 százalékkal rontja, míg a férfiakét éppen ellenkezőleg, 8 százalékkal növeli. 2011-ben készült el az Egyenlő Bánásmód Hatóság kutatása, amely „*A munkáltatók munkavállalói kiválasztási gyakorlata a diszkrimináció tükrében*” címmel jelent meg. A kutatás célja az volt, hogy felderítse a hátrányos megkülönböztetés gyakorlatának okait és összefüggéseit, így szerves részét képezte az állásinterjúkon elhangzó tiltott kérdések témaköre is. Ezek a munkavállaló családi állapotára,

korára, gyermekvállalási terveire, gyermekeinek számára és korára vonatkoznak. Eredményeik szerint jellemzően a köz- és versenyszférában képezik az interjú részét, a civil szervezeteknél kevésbé. A gyermekek számára vonatkozó kérdést legnagyobb arányban (57 %) a közalkalmazottnak jelentkezők esetében tették fel, a versenyszférában „mindössze” a szervezetek egyharmada kíváncsi erre. Szintén a közalkalmazottak vezetői körében jellemző a gyermekvállalási tervek megismerésére irányuló kérdés, a versenyszférában a vezetők ötöde teszi fel a kérdést a jelöltnek (EBH, 2011b). A tiltott kérdések feltevésnek általános oka a jelentkező alaposabb megismerése, ugyanakkor belátható, hogy egy állásinterjún az anyaságra, vagy az apaságra vonatkozó kérdés nem jelent érdemi információt a jelölt személyes kvalitásaival kapcsolatban, de könnyen okot szolgáltat arra, hogy a jelentkező elessen a megpályázott pozíciótól.

A női karrierrel kapcsolatos talán legismertebb a jelenség az „üvegplafon- szindróma“. A kifejezést a hetvenes évek óta használja a szakirodalom azon szervezeti sajátságok összességére, amelyek megakadályozzák a nőket abban, hogy egy bizonyos szintnél – ami általában a középszint – feljebb jussanak a vállalati hierarchiában.

Azt is figyelembe kell venni ugyanakkor, hogy a gyermekvállalás rendszerint épp abban a korban következik be a nők életében, amikor már szakmailag is letettek valamit az asztalra, tehát megindulhatnak a karrierépítés útján. Ebben az életszakaszban a „karrier kontra gyermek” a társadalmi közhely szintjéről személyes problémává lép elő, és sok nő számára a szülés és gyermeknevelés lassítja vagy megakasztja – egy időre legalábbis – a szakmai fejlődést.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

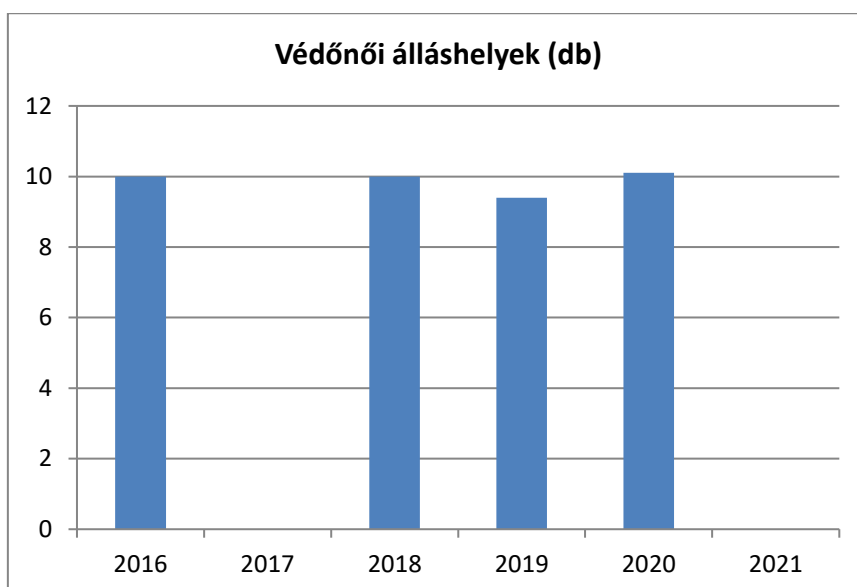
Gyermekeintézményi elhelyezési lehetőségek:

Kalocsa Város Óvodája és Bölcsődéje integrált intézményként biztosítja 45 férőhelyen a bölcsődei, 4 telephelyen, összesen 450 férőhelyen az óvodai ellátást. Családi napközi nem működik a városban. Férőhely hiányában jogos igény nem került elutasításra.

Csakúgy, mint országosan a városban nem elterjedt a távmunka, a részmunkaidő, a rugalmas munkaidő és a családbarát munkahely, mely segítené a nők munkavállalását és gyermekvállalását.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	10	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	10	n.a.	-
2019	9,4	n.a.	-
2020	10,1	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	33	67
2018	33	58
2019	33	59
2020	33	60
2021	33	75
2022	45	88

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	33	67
2018	0	0	0	0	0	0	33	58
2019	0	0	0	0	0	0	33	59
2020	0	0	0	0	0	0	33	60
2021	0	0	7	8	0	0	45	75
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	45	88

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnő feladata a növekedés, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel, a népegészségügyi célú méhnyak szűrés végzése, a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, a szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása.

A fiatalok egyre későbbi életkorban vállalnak gyermeket, melynek oka a felsőfokú tanulmányok folytatása, a karrierépítés vagy ennek ellentéte, a munkanélküliség. Az első gyermek születését, gyakran nem követi további gyermekek születése. Hiányoznak a családbarát munkahelyek és a létbiztonság. A gyermekintézmények (bölcsőde, óvoda) a szülők rendelkezésére áll.

Egy felmérés szerint, a munkaerőpiac és családtámogatási rendszer, a gyermekvállalási szándékok realizálását társadalmi rétegenként és családtípusonként szelektíven befolyásolja. Az alacsony jövedelmű nők az átlagnál nagyobb arányban realizálják gyermekvállalási terveiket.

A közepes pozícióban lévő nők gyermekvállalási kedve azonban a támogatási rendszer és a munkaerő-piaci folyamatok együttes hatásának következtében a legalacsonyabb, míg a magas jövedelműeknél a hatás differenciáltan jelentkezik. Körükben nő a gyermektelenek és a többgyermekesek aránya, miközben csökken az egy gyermeket vállalóké.

A háztartási munkamegosztás gyakorlatát tekintve megállapítható, hogy bár a nők leterheltsége a férfiakéval sok esetben megegyező, azonban az otthoni feladatok túlnyomó többsége a nőkre hárul. A magyar társadalom erőteljesen tradicionális beállítottságával magyarázható a magyar nők nagyarányú otthoni leterheltsége a férfiak csekély szerepvállalása mellett. A fiataloknál már kedvező változás tapasztalható a háztartási munkák valamint a gyermeknevelés megosztásában.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A családon belüli erőszak napjaink egyik legtöbbet tárgyalt és legtöbbet hárított kérdései közé tartozik. Az ellene való fellépést nehezíti, hogy nehezen bizonyítható, a bántalmazott nő sok esetben nem mer vallomást tenni, vagy visszavonja feljelentését.

A hatóságok már csak a tettlegesség vagy bűncselekmény bekövetkeztekor lépnek fel, hiányzik a jogi szabályozás. A családon belüli erőszak megelőzése jóval hatékonyabb lenne, mint a már bekövetkezett bűncselekmény szankcionálása, annál is inkább, mert a megelőzéshez már ma is rendelkezésre állnak a szükséges egészségügyi, oktatási és szociálpolitikai eszközök.

Az áldozat vonatkozásában az erőszaknak nemcsak rövid távú, de egész további életüket befolyásoló, hosszú távú hatásaival is számolni kell. A következmények nemcsak a bántalmazott személyt, de az egész családot érintheti.

Családon belüli erőszak kezelése érdekében végrehajtott rendőri tevékenység számszerű alakulása a Kalocsai Rendőrkapitányság adatszolgáltatása alapján:

	Intézkedések száma	Szabálysértési feljelentés	Büntető feljelentés	Egyéb intézkedés (felvilágosítás, figyelmeztetés)
2013.	22	2	2	13
2014.	30	1	8	21
2015.	21	1	4	15
2016.	15	-	5	6
2017.	25	-	13	11

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Az Szt. alapján a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.²³

A városban nincs anyaothton és családok átmeneti otthona. 50 km körzetben Kiskunhalason van a legközelebbi anyaothton. Távolabb Kecskeméten és Kiskunfélegyházán lehet igénybe venni ezt a szolgáltatást.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők városunkban is - csakúgy, mint országosan - alul reprezentáltak a közéletben:

év	Képviselőtestület tagja		Városi bíróság és ítéltáblák vezetői	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2019	9	3	1	0
2020	10	2	1	0
2021	10	2	1	0
2022	10	2	1	0
2023	10	2	1	0

²³ 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 64. § (1) bek.

A diplomás nők kisebb arányban töltenek be, vezetői, középvezetői beosztást a közintézményekben, a város nagyobb munkahelyein. A Polgármesteri Hivatalban a férfiak és nők arányát, vezetésben való részvételüket, az alábbi táblázat reprezentálja.

Kalocsai Polgármesteri Hivatal	2023.					
	Költségvetési létszám (2023.01.01-i állapot)	Ebből		Betöltött létszám (2023. 10.31-i állapot)	Ebből	
Vezető	8	férfi	4	8	férfi	4
		nő	4		nő	4
I. besorolási osztály	27	férfi	2	27	férfi	2
		nő	25		nő	25
II. besorolási osztály	7	férfi	3	8	férfi	3
		nő	4		nő	5
Ügykezelő	6	férfi	0	6	férfi	0
		nő	6		nő	6
Fizikai állomány Mt. hatálya alatt álló	4	férfi	3	4	férfi	3
		nő	1		nő	1
ÖSSZESEN:	52			53		

Forrás: Polgármesteri Hivatal

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nőket fokozottan érintő probléma a munkanélküliség, ebből következően a gyermekvállalás csökkenése, gyes-ről visszatérő nők foglalkoztatása, családbarát munkahelyek, családon belüli erőszak számának emelkedése, lakhatással összefüggő problémák, nők fokozott terhelése (család, munkahely vagy annak hiánya).

A jelzett problémák egy része központi intézkedést igényelne, a családon belüli erőszak észlelésére a gyermek- és családvédelmi rendszer megerősítése, jelzőrendszer fejlesztése, tudatformálás megoldást jelentene.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
nők leterheltsége	gyermekes családok segítése, gyermekfelügyelet
gyermek vállalás csökkenése	rugalmas munkaidő, rész munkaidő, távmunka
bölcsődei elhelyezést kérők számának emelkedése	bölcsődei fejlesztés, férőhelyszám emelése
nők számának csökkenése a helyi közéletben	tudatformálás
családon belüli erőszak emelkedése	tudatformálás, hivatalos és segítő szervezetek hatékonyabb fellépése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Idős embereknél is az emberi méltóság, szociális biztonság érdekében hosszú távú, világos programokra van szükség.

A 65 év felettiek száma 1,66 milliőről 1,89 millióra, aránya 16,6%-ról 19,3%-ra nőtt 2010-ről 2019-re.²⁴ A demográfiai helyzet változása „erőteljes hatással van a szociális védelmi rendszerekre, nyomás alá helyezi a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságát, és megnöveli az igényt a tartós időskori ápolás-gondozásra.”²⁵ Az idősödő társadalomban nő a jelentősége a kor alapú diszkriminációnak (ageizmusnak). „Az idősödés nemcsak a gazdaságilag fejlett és fejletlenebb társadalmakban okoz különböző gondokat, hanem különböző kezelést követel egyazon államon belül is konjunktúra és válság idején. A gazdasági krízisek befolyásolják a munkaerő piacot, ahol jelen vannak a munkaerőpiacra belépni kívánó fiatalok, és az azt elhagyni kívánó, és elhagyni nem kívánó idősebb munkavállalók.”

Az idősügynök választ kell adnia számos lényeges, és sürgető²⁶ kérdésre:

Különösen a feminizációra. A demográfiai trendek régóta a nők hosszabb életkilátásait mutatják, és a nők, akik jövedelme még mindig kisebb, mint a hasonló képzettségű és munkakörű férfiaké, idősén is kisebb nyugdíjra számíthatnak, előzvegyülten pedig – ha vannak – gyermekeik vagy a köz támogatására inkább rászorulnak, mint a családban élő idősök.

Választ kell adnia az izolációra, az elmagányosodásra. A gyermekek számának csökkenése és a nukleáris család terjedése miatt az idős emberek egy része elszigetelődik.

Választ kell adnia az ún. Handicap jelenségre. A fogyatékkal élők öregkora nehezebb, mint a társadalmi többségé, sőt a fogyatékosok sok esetben éppen időskorban bontakozik ki, a fehér és a más színű botok, a hallókészülékek, a szemüvegek, a „tolószékek” az idősebb generációk körében gyakoribbak.

Választ követel a gettósodás jelensége. Nem annyira regionális értelemben, mint inkább „leépülő településrész vagy épület” értelmében az idősök által lakott házak, területek a kevésbé trendi, kevésbé ellátott vidékekre helyeződnek, avagy az előregedő környéket az új típusú szolgáltatások – még akár az iskola is – elkerülik.

Gazdasági, társadalmi és kulturális tökeszegénység. A járadékok és juttatások értékének csökkenése jobban érinti az időseket, és a szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket nehezíti, amely szolgáltatások például a mozgásban akadályozottak esetében létfontosságúak lehetnek az önálló élet lehetőségét például az önálló élelmiszer-beszerzést, avagy a temető vagy az utolsó barátok, rokonok meglátogatását veszélyeztethetik. Amit nem használ, leépül. Ha nem beszélnek, nem vesznek részt közös cselekvésekben, nem kapnak és nem adhatnak szeretetet, akkor az emberek kulturálisan, mentálisan és fizikailag leépülnek. Generációk tapasztalatai, élményei és érzésvilága múlhat ki – reméljük, nem teljesen nyomtalanul. Ha nem segítik, segítjük, az időseket például az infokommunikációs technológiák elsajátításában akkor ők az elmagányosodnak.

Választ kell adnunk a legális migráció kérdésére is. A fiatal éveikben szívesen látott, migráns munkaerő a társadalombiztosítás, és teljes kapcsolatrendszere révén a befogadó országban marad időskorában, ahol még sincsen úgy otthon, mint a kibocsátó országában.

Nagyon nagy feladat, hogy a negatív tendenciákat ellensúlyozzuk tudatos politikával, olyan fejlesztésekkel, amelyek képesek választ adni a demográfiai tendenciákra..

²⁴ MNTFS 2030. p.70.

²⁵ MNTFS, 2030. p.19.

²⁶ Forrás: BORZA Beáta (szerk.): „Méltóképpen Időskorban” Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának idősügyi projektje, Budapest, 2011. p. 6-7.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az időskor, az öregedés meghatározása több szempontból lehetséges. A demográfiai megközelítés alapja a születéskor várható élettartam, az egészségesen eltölthető időtartam, de az időskor kezdete köthető a munkaerő-piaci aktivitás befejezéséhez, valamint a nyugdíjkorhatár eléréséhez is. Ezek a szempontok országonként, régióként, de akár települési szinten is eltérhetnek, így az időskor tárgyalásakor elsődleges problémát jelent az időskor kezdetére egy egységes álláspont kialakítása.

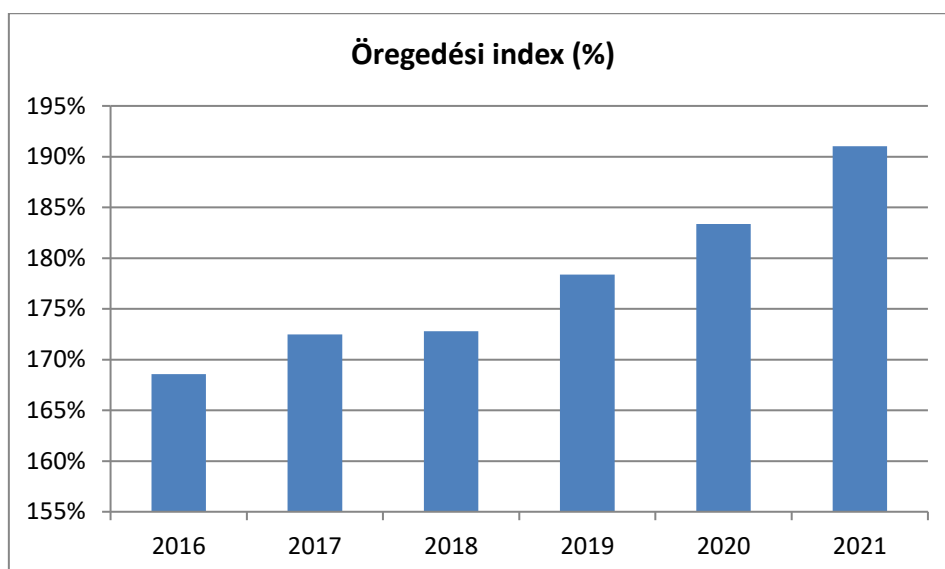
A demográfiai öregedés a modern társadalmak szükségszerűen bekövetkezett népességfejlődési tendenciájaként fogható fel, amely számos problémát vet fel az államok, önkormányzatok illetve azok szociális szakemberei számára. Az előreagedés annak köszönhető, hogy a modern társadalom magával hozta az alacsony születés, illetve gyermekszámot, a népesség pedig az egyre hosszabbodó születéskor várható élettartam révén csökken, vagyis az idősek aránya nő, a fiatalok aránya csökken.

Az utóbbi időszakra jellemző alacsony születésszám hosszabb távon fogja megbosszulni önmagát, 2020-ra a „baby-boom-korosztály” nyugdíjba menetele fogja jelentősen növelni a nyugdíjasok számát, 2050-re pedig a halandóság folyamatos csökkenését, az élettartam további növekedését várják, amely alapjaiban rendítheti meg a szociális ellátórendszert, a nyugdíjrendszert. A nyugdíjrendszerek finanszírozhatósága kerül leginkább veszélybe akkor, amikor az előreagedésről beszélünk. Az előreagedő társadalmak nyugdíjasainak száma növekedni fog, a munkaképes lakosság – az alacsony születésszámnak köszönhetően – csökken, amely a nyugdíjak finanszírozhatóságát, a nyugdíjak mértékének színvonalát is veszélyeztetni fogja.

6.1. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	3 356	1 991	168,56%
2017	3 396	1 969	172,47%
2018	3 435	1 988	172,79%
2019	3 530	1 979	178,37%
2020	3 572	1 948	183,37%
2021	3 601	1 885	191,03%

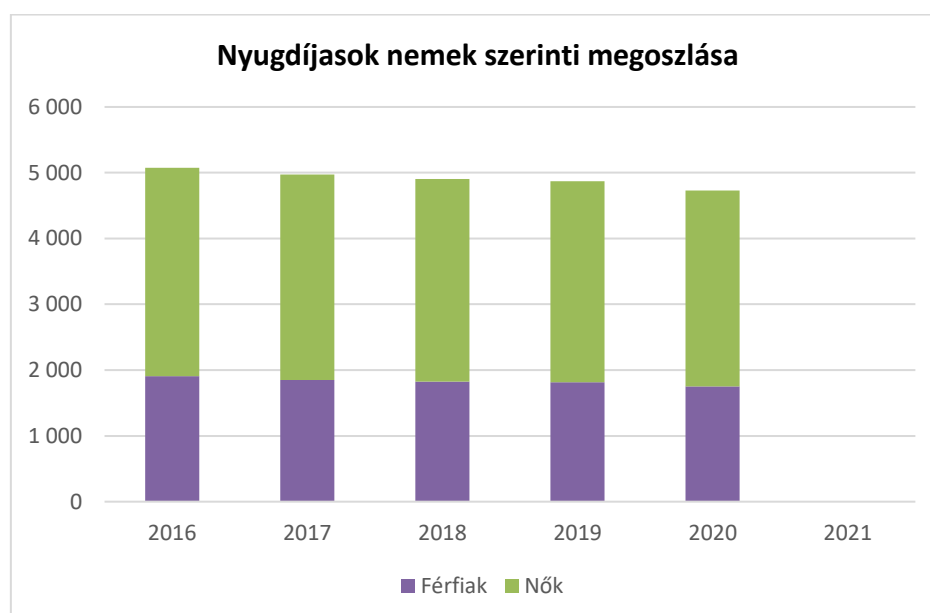
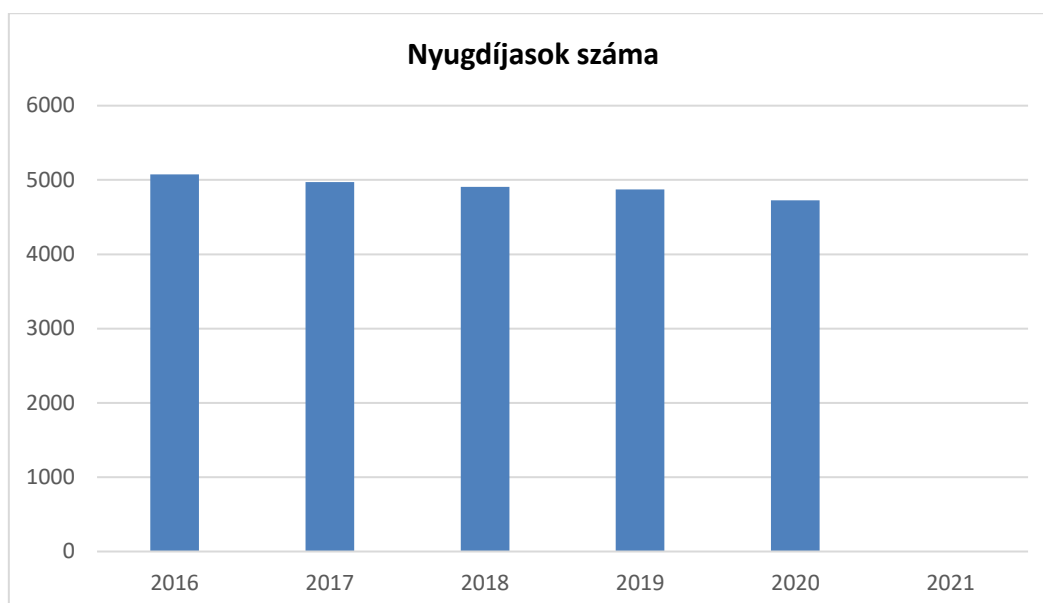
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

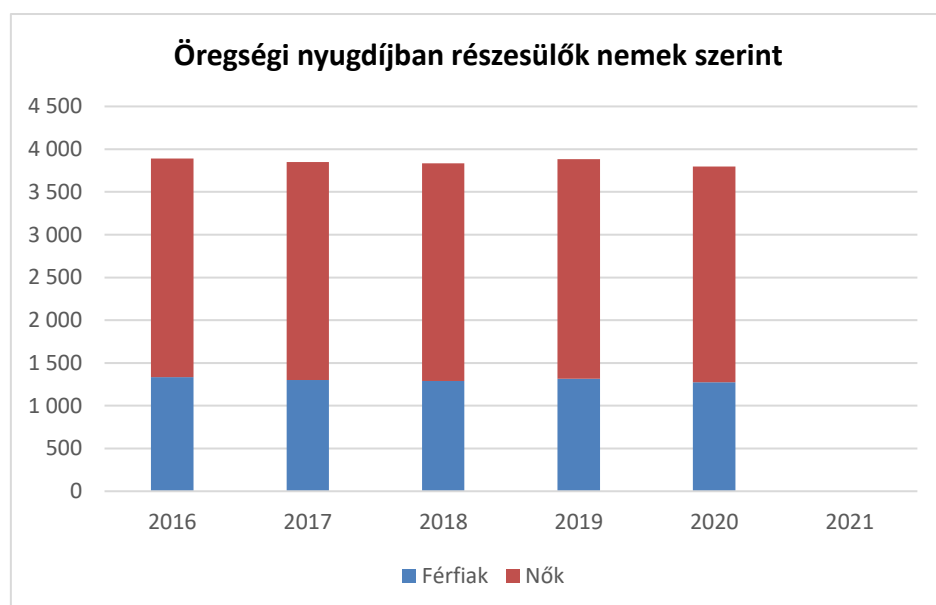
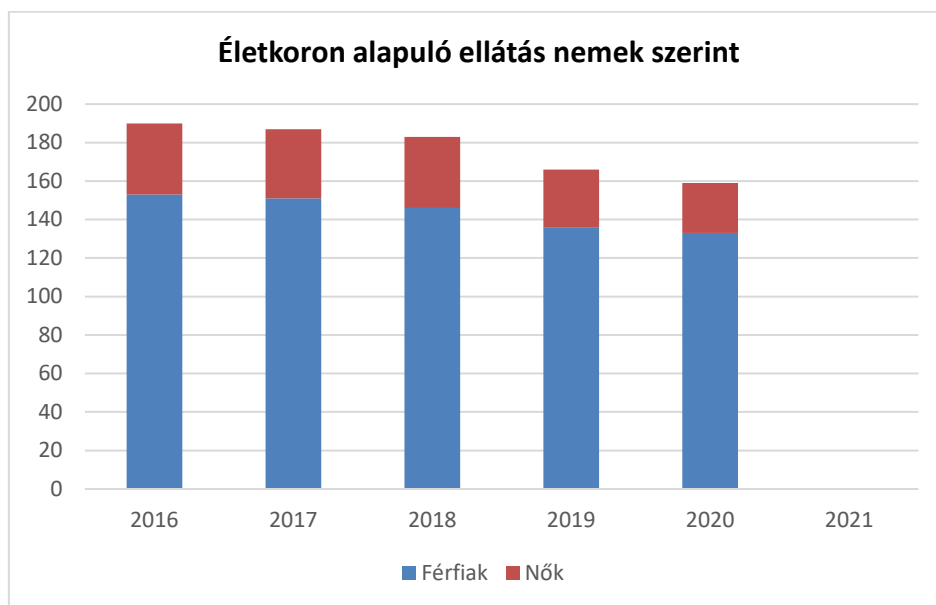
6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	1 908	3 168	5076
2017	1 848	3 125	4973
2018	1 824	3 082	4906
2019	1 813	3 058	4871
2020	1 751	2 977	4728
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	153	37	1 335	2 556	8	81	n.a.
2017	151	36	1 300	2 549	7	71	4
2018	146	37	1 291	2 545	7	70	5
2019	136	30	1 316	2 566	9	55	5
2020	133	26	1 276	2 523	4	47	5
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Az időskorúak foglalkoztatottsága Magyarországon nem jellemző, 60 év felett számuk rohamosan csökken. Az idősek munkaerő-piaci részvételét növelni kellene ahhoz, hogy a nyugdíjak finanszírozhatók legyenek. Egyebek mellett ezt a célt szolgálja a 65 éves nyugdíjkorhatár bevezetése, viszont ez ellen hat a közszférában a 62 év felettiek nyugdíjaztatása, valamint a munkahelyek hiánya. Bizonyos engedmények/felmentések (bírák, orvosok, egyetemi tanárok) a jogszabály módosítását követően adhatók. A nők esetében bevezetett, 40 éves munkaviszony után igénybe vehető nyugalmasítást, a nők 90 %-a igénybe vette/veszi.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	549	527	480	422	570	435
41-45 év (TS 042)	Fő	62	69	53	43	58	46
	%	11,29%	13,09%	11,04%	10,19%	10,18%	10,57%
46-50 év (TS 043)	Fő	52	57	42	45	45	34
	%	9,47%	10,82%	8,75%	10,66%	7,89%	7,82%
51-55 év (TS 044)	Fő	47	55	43	30	55	37
	%	8,56%	10,44%	8,96%	7,11%	9,65%	8,51%
56-60 év (TS 045)	Fő	58	52	45	43	59	45
	%	10,56%	9,87%	9,38%	10,19%	10,35%	10,34%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	41	45	68	57	76	91
	%	7,47%	8,54%	14,17%	13,51%	13,33%	20,92%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Az 55. éves életkor nem tekinthető időskornak, különösen annak tükrében, hogy a nyugdíjkorhatár 65. év (rendszerátváltás előtti nyugdíjkorhatár 55. év). Idősek, nyugdíjasok foglalkoztatása az intézményeknél, munkáltatóknál elenyésző, jellemzően a szakképzett és diplomás munkaerő gondokkal küzdő egészségügyben fordul elő nagyobb számban.

Idősek foglalkoztatását támogató programok, a közelmúltban a városban nem indultak. Az „élethosszig tartó tanulás” lehetősége az idősek körében, szervezett formában jelenleg nem biztosított. Kellő motiváltsággal csak egyénileg megoldott.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A munkáltatók a fiatalabb munkaerőt részesítik előnyben, a foglalkoztatottak mintegy 2/3-a 45 év alatti. Már 45-50 év feletti álláskeresőknél is nehézséget okoz a munkaerő-piacra való visszatérés, ha állásukat elvesztették, 60 év felett pedig minimálisra (nullára) csökken a foglalkoztatottságra való esély.

Az országban a munkaerő-piaci helyzet további problémákat is hordoz magában, az aktív korúak foglalkoztatottsága, a munkanélküliség kezelése is megoldásra vár, így az időskorúak jelentős számú munkavállalása nem valószínű, hogy a közeljövőben megvalósul.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Kalocsa városban az állandó népesség és a lakónépesség száma folyamatosan csökken. A halálozások száma meghaladja az élveszületések számát, és a vándorlási egyenleg is negatív volt az elmúlt években. A város lakossága a megyei és országos átlagot meghaladó öregedést mutat, ami a szociális és egészségügyi szolgáltatást nyújtó intézményekre egyre növekvő terhet ró.

Az alapszolgáltatások (étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés) megszervezésével az önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorultak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból vagy más okból származó problémák megoldásában. A nappali ellátást nyújtó intézmények (idősek klubja) a saját otthonukban élő személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint étkeztetésre.

A személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos szociális intézmény alapvető feladata a gondozottak fizikai ellátása, ápolás, gondozás, egészségügyi ellátás, pszichés- és mentálhigiénés gondozás, foglalkoztatás, a lakók interperszonális kapcsolatainak kialakítása, érdekvédelme. Célja, hogy személyre szóló, hatékony ellátást nyújtson a lakók igényei szerint.

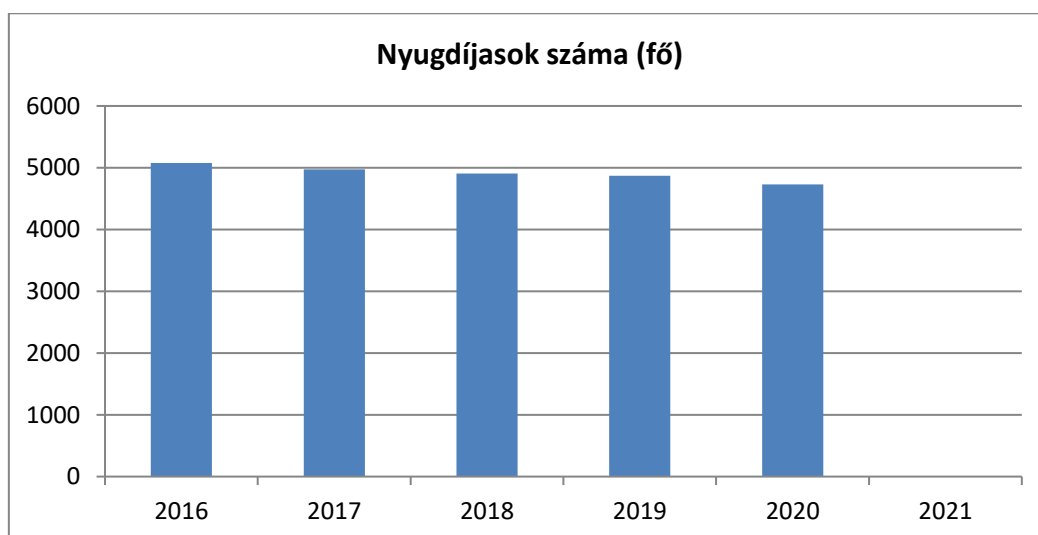
Az időskorúak számához képest, a nappali ellátási igénybe vevők száma elenyésző. Az Idősek Klubjában a gondozási munka kiterjesztésével az ellátást igénybe vevők száma emelhető, ezáltal csökkenhet az idősek elmagányosodása.

Időskorúak járadéka, mint ellátási forma az utóbbi időben jelentősen csökkent. A járadékot a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, munkaviszonnyal nem, vagy alig rendelkező idős személyek vehetik igénybe. Napjaink munkanélkülisége hosszabb távon ismét szükségessé teheti ezen ellátási forma igénybevételét (nyugdíjjogosultsághoz szükséges szolgálati idő hiánya).

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	1908	3168	5076
2017	1848	3125	4973
2018	1824	3082	4906
2019	1813	3058	4871
2020	1751	2977	4728
2021	n.a.	n.a.	-

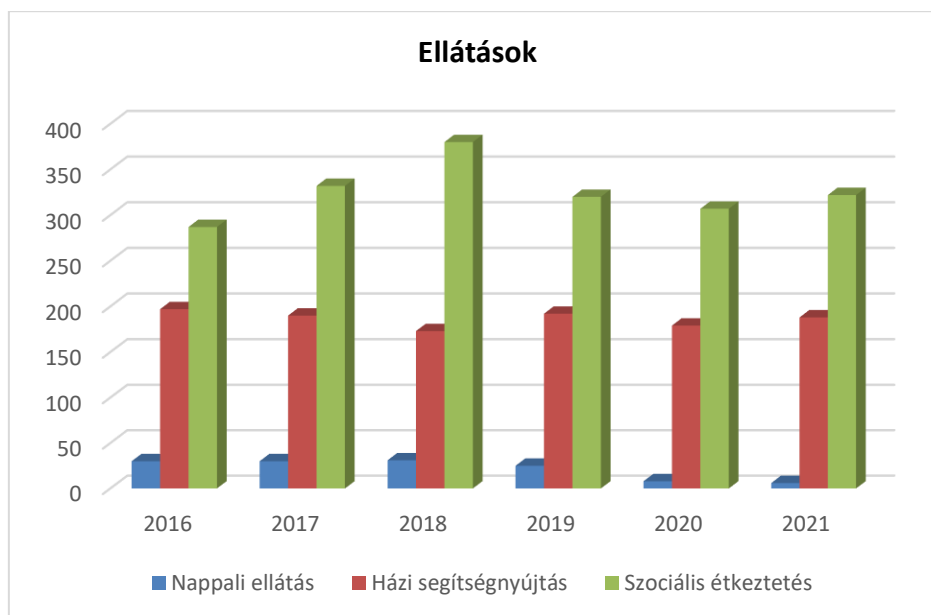
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időszerűak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időszerűak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	3 356	30	197	287
2017	3 396	30	190	332
2018	3 435	31	173	380
2019	3 530	25	192	320
2020	3 572	8	179	307
2021	3 601	6	188	322

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A házi segítségnyújtás és a falu/tanyagondnoki szolgáltatás, olyan feladata a családsegítésnek, mely nappali melegedőtől távolmaradó idős emberek esetében is biztosítja az idős emberek szociális, és közszolgáltatásokhoz való hozzáférését.

A házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy számára a saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A szolgáltatás igénybevétele önkéntes. Az ellátás az igénylő, illetve annak törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik. Ezt követően felméri az igénylő egészségi, szellemi és fizikai állapotát, megállapítják a gondozási szükséglet mértékét, és ennek megfelelően a szükségletekhez igazodóan állapítják meg a részére nyújtott szolgáltatásokat.

A falu/tanya gondnoki szolgáltatás olyan szociális alapellátási forma, amelyet főállásban, teljes munkaidőben (heti 40 óra), közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott falu/tanya gondnok alkalmazásával és a szolgáltatás jellegéhez igazodó gépjármű üzemeltetésével biztosítanak, csökkentve ezzel az aprófalvak és a külterületi lakott helyek szolgáltatás- és intézményhiányból eredő hátrányait.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A feladat magában foglalja a közművelődési alapszolgáltatások megszervezését, meghatározott pénzügyi támogatás biztosítását, valamint a helyi lakosság képviseletének biztosítását a közművelődési feladatokkal kapcsolatos döntések előkészítésében. Magában foglalja továbbá a művelődő közösségek létrejöttének elősegítését, működésük támogatását, fejlődésük segítségét, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítását (a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése, az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítását). E feladat tartalmazza továbbá a hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítását, az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítását, a tehetséggondozás és tehetségfejlesztés feltételeinek biztosítását, valamint a kulturális alapú gazdaságfejlesztést).

A városban a Kalocsai Innovációs és Közművelődési Központ Nonprofit Kft. és szervezeti egységei biztosítják a kulturális és közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségét.

Feladata, hogy a nagy rendezvényektől a mindennapi apró tevékenységekig koordinálja Kalocsa kulturális életét. A sok embert megmozgató szabadtéri programjaik, fesztiváljaik is hosszú időre nyúlnak vissza.

Ezek a rendezvények nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy a diákoktól a nyugdíjasokig a lakosság széles rétegeit elérjék, kulturális igényeiket kielégítsék.

A Városi Színházban nem csak a színházi előadások, zenés- prózai darabok bemutatására kerül sor, hanem a helyi egyesületeknek, csoportoknak is lehetőségük nyílik a bemutatkozásra. E mellett helyet kapnak a színházban évfázók, játékonysági műsorok is.

A Kalocsai Tomori Pál Városi Könyvtár változatos programkínálattal – Magyar Kultúra Hete, Költészet Napja, Ünnepi Könyvhét, Országos Könyvtári Napok, Gyermekkönyvhét, Kalocsai Alkotók Köre, Tudásklub, Kalocsai Kincsesláda, Nyílt Olvasóklub, bábcsoport, nyelvi társalgók – várja látogatóit.

A Kalocsa Televízió műsorai a város és a térség aktuális eseményeiről, híreiről tájékoztatják a lakosságot.

Kalocsa a Szellemi Kulturális Örökség része. Míg egy kistájnak akár tucatnyi hungarikuma lehet, addig szellemi örökséggel csak eggyel dicsekedhet. 2009. októberében a Szellemi Kulturális Örökség Magyar Nemzeti Bizottsága felvette Kalocsát „A szellemi kulturális örökség nemzeti jegyzékére”. Elő hagyományok Kalocsa kulturális terében: hímzés, viselet, pingálás, tánc című jelölést nyerte el. Ez annak köszönhető, hogy Kalocsa képes volt megőrizni népművészeti hagyományait és a mai napig generációról generációra örökíteni azt.

„A „szellemi kulturális örökség”: olyan szokás, ábrázolás, kifejezési forma, tudás, készség – valamint az ezekkel összefüggő eszköz, tárgy, műalkotás és kulturális színhely –, amelyet közösségek, csoportok, esetenként egyének kulturális örökségük részeként elismernek. Ez a nemzedékről nemzedékre hagyományozódó szellemi kulturális örökség, – amelyet a közösségek, csoportok a környezetükre, a természettel való kapcsolatukra és a történelmükre adott válaszként állandóan újrateremtnek – az identitás és a folytonosság érzését nyújtja számukra, ily módon segítve elő a kulturális sokszínűség és emberi kreativitás tiszteletét.”

A szellemi kulturális örökség nemzeti jegyzékére felvett és ünnepélyesen kihirdetett elemek:

- 1.) A Népművészet Mestere díj kitüntetettjeinek tudása és tevékenysége
- 2.) Busójárás Mohácson – maszkos farsangvégi télűző szokás
- 3.) A kunsági birkapörkölt karcagi hagyománya
- 4.) Élő hagyományok Kalocsa kulturális terében: hímzés, viselet, pingálás, tánc**
- 5.) Mezőtúri fazekasság
- 6.) A magyar solymászat
- 7.) A halasi csipkevarrás élő hagyománya
- 8.) Matyó örökség – a hímzés, viselet, folklór továbbélése
- 9.) Pünkösdi templomdíszítés Mendén
- 10.) Tikverőzés Mohán. Maszkos, alakoskodó, farsangi szokás.
- 11.) Emmausz Bólyban. Húsvéthétfői népszokás
- 12.) A molnárkalács borsodnádasi hagyománya
- 13.) Sárköz népművészete: szövés, hímzés, gyöngyfűzés, viselet
- 14.) Kassai-féle lovasíjász módszer

Azáltal, hogy a kalocsai népi kultúra különböző területei megjelennek a fesztiválon, az idősebb generációk mellett a fiatalabbakban is megerősödik a kalocsai „mi-tudat”, melynek alapvető megnyilvánulása a hímzés, a viselet, a pingálás és a tánc. A Kalocsai Paprika Napok programjai teret adnak az élő hagyományok bemutatásának, megőrzésének, éltetésének. Célja, hogy megszerettesse a fiatalokkal városukat, ösztönözze őket arra, hogy itt éljék le életüket. A közös élmények hatására szorosabb kötődés alakul ki bennük az emberekhez, tárgyakhoz, múltjukhoz, ami segíti őket abban, hogy jobb emberré váljanak.

Valamennyi városi rendezvényt látogathatják és látogatják is az idősek. Jelentős számban vesznek rész a városi nagy rendezvényeken, sport rendezvényeken. Egyesületeik mozgalmas kulturális életet élnek, közös utazásokat, kirándulásokat szerveznek. Vallásgyakorlás is az idősek körében gyakoribb.

c) idősek informatikai jártassága;

Az idősek informatikai jártasságának mértéke alacsony, idegenkedve fogadják a számítógép, az internet használatát, sok esetben a mobil telefon használatával is gondjaik vannak. Idősebb korosztálynak szervezett ilyen jellegű tanfolyamokkal segíteni lehetne, a sok esetben depresszióhoz vezető elmagányosodásukon, ezzel egyidejűleg pedig szellemi képességük szinten tartását, családi, baráti kapcsolataik megerősítését is jelenthetné.

d) a generációk közötti programok.

Kalocsa városában több olyan program, illetve programsorozat bír hagyománnyal, mely igyekszik megteremteni a generációk közötti kapcsolatot.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősek elsősorban egyesületek formájában működnek illetve vesznek részt, a számukra érdeklődésre tartó programokon.

Kalocsán működő, nyilvántartásunkban lévő nyugdíjas klubok:

- Kalocsai Nyugdíjasok Egyesülete,
- Honvéd és Rendvédelmi Szervek Bajtársi Egyesülete,
- Légvédelmi Katonák Hagyományörzők Köre,
- Bajtársi Egyesületek Országos Szövetsége Dél-alföldi Régió,
- 24. Harckocsi Ezred Baráti Kör Egyesület Kalocsa,
- Keresztény Nyugdíjasok Egyesülete,
- Nyugdíjas Köztisztviselők Klubja,
- Egészségügyi Nyugdíjasok Klubja
- Szülők a Segítséggel Élőkért Közhasznú Egyesület.

A klubok tevékenysége a nyugdíjas népesség kisebb, ám jelentős hányadát érinti. A klubtagok zöme 60 éven felüli, elsősorban az egészségi állapotuk határozza meg részvételüket a közösségi életben. A klubtagok általában kötődnek valamely háttérintézményhez, ami vagy az egykori munkahely, vagy valamely más, működésüknek helyet adó intézmény. A nyugdíjas klub tevékenységétől függ a tagok összetartó ereje.

A nyugdíjas klubok tagjai a viszonylag jó egészségi állapotú, az aktív, elfoglaltságra, közösségre vágyó nyugdíjasok közül kerülnek ki. A klubok elsődleges célja, hogy a nyugdíjasok közösségi életét, hivatalos ügyintézésüket segítse, tájékoztassa tagjait az őket érintő jogszabályi változásokról.

Éves program alapján működnek, havonta egy-két alkalommal tartják üléseiket. Rendezvényeket, ünnepséget (húsvéti, karácsonyi), bálakat, születésnapi megemlékezéseket szerveznek tagjaiknak. Figyelemmel kísérik egymás egészségi állapotát, kórházba került tagjaikat rendszeresen látogatják, betegség esetén otthonaikban is segítik egymást.

A civil szervezetek az idősgondozás vonatkozásában a családi-, kisközösségi szint pótlásában játszanak jelentős szerepet, hiszen gyakran az egyedül élő, gondozást csak esetenként igénylő társaiknak nyújtanak segítséget. Közösségi rendezvényeik és szabadidős tevékenységeik lehetőséget nyújtanak tagjaik részére, hogy ne maradjanak magukra, és nyugdíjas éveiket kortársaikkal együtt, aktívan töltsék el.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
idősek elmagányosodásának megelőzése, közéleti aktivitásuk segítése	nappali ellátást nyújtó intézmények fejlesztése, szociális és érdekvédelmi szervezetek figyelem felkeltése
hozzátartozók távolsága	idősek informatikai jártasságának fejlesztése, szociális- és segítő szervezetek segítség nyújtása
romló egészségi állapot	jelzőrendszeres segítségnyújtás igénybevétele, egészségtudatos magatartás felkeltése, közgyógyellátás és gyógyszer támogatás
szociális problémák	szociális ellátórendszer támogatása, szociális gondoskodás finanszírozása
egészségi állapot romlásával, életkor emelkedésével jelentkező magas gyógyszerköltségek	közgyógyellátási igazolvány, települési gyógyszer-támogatás a rászorulóknak részére
idősek érdektelensége	idősek részére kedvezményes belépők, rendezvények iránti érdeklődésük felkeltése, közéleti aktivitásuk szorgalmazása
idősek áldozattá válása	idősek tájékoztatása, érdekvédelmi egyesületek, jelzőrendszer hatékony működtetése, egymás iránti közönyösség oldása

Az egyedülálló idők kárára elkövetett bűncselekmények előfordulnak városunkban is. Az elkövetők magányos, idős embereket néznek ki maguknak, akiknek pénzét különböző módszerekkel csalják ki. Az idők jó szándékát, segítőkészségét használják ki. E módszerekkel az elkövetők több személytől, több alkalommal csálnak ki, nagyobb pénzösszegeket is.

A Kalocsai Rendőrkapitányság bűnmegelőzési szakembere videofilmel illusztrált előadásában szólt arról, hogyan tehetjük biztonságosabbá lakásunkat, hogyan használjuk meglévő rendszereinket, sok gyakori hibára is föl hívta a figyelmet, és kiemelte az egymásra, különösen az idős, elesett embertársainkra történő odafigyelés szükségességét, a nyugdíjasok egyesületeinek, az egyházak képviselőinek, a szociális ellátórendszer munkatársainak, a szomszédság összefogásának, egymás értékei szemmel tartásának fontosságát is.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel, csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. A fogyatékos emberek hátrányainak enyhítése, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében a jogalkotó alkotott törvényt. A Fot. 2. § (1)–(5) bekezdése alapján az állam köteles gondoskodni a fogyatékos személyeket megillető jogok érvényesítéséről, a fogyatékos személyek hátrányait kompenzáló intézményrendszer működtetéséről a nemzetgazdaság mindenkorai lehetőségeivel összhangban. „Az ésszerű alkalmazkodás a fogyatékkal élő személyek igényeihez történő alkalmazkodást jelenti. Magában foglalja különösen meglévő létesítmények átalakítását, és olyan új épületek létrehozását, melyeket fogyatékkal élők is használhatnak, valamint olyan munkahelyi szerkezetátalakítás, részmunkaidős vagy módosított munkarendek, áthelyezés egy üres állásba, berendezések vagy eszközök beszerzését és módosítását, valamint vizsgák, képzési anyagok vagy szakpolitikák megfelelő kiigazítását vagy módosítását, illetve minősített olvasók vagy tolmácsok biztosítását és egyéb hasonló alkalmazkodást a fogyatékkal élők igényeihez. Az AB szerint az „ésszerű alkalmazkodás” az elengedhetetlen és megfelelő módosításokat és változtatásokat jelenti, amelyek nem jelentenek aránytalan és indokolatlan terhet, és adott esetben szükségesek, hogy biztosítsák a fogyatékossgal élő személy alapvető emberi jogainak és szabadságainak a mindenkit megillető, egyenlő mértékű élvezetét és gyakorlását, pl. az egyetemes tervezés által. Az „egyetemes tervezésen” a termékek, a környezet, a programok és szolgáltatások oly módon történő tervezését értjük, hogy azok minden ember számára a lehető legnagyobb mértékben hozzáférhetőek legyenek: adaptálás vagy speciális tervezés szükségessége nélkül. Az egyetemes tervezés nem zárhatja ki a „fogyatékossgal élő személyek csoportjai számára szükséges támogató-segítő eszközök és technológiák indokolt esetben történő használatát.”

A „Semmit róluk nélkülünk” James Charlton 1998-ban megjelent könyvének címe, melyet az MNTFS 2030 így fogalmaz meg: „a közösségi részvétel és támogatás elve az egyenlő jogok alapján: a bizalomra, aktív részvételre, partneri együttműködésre építve a programok tervezésébe, végrehajtásába és ellenőrzésébe be kell vonni a célcsoportok így a roma közösség, a helyi önszerveződések és a közigazgatás képviselőit.” Az alapelv így vonatkozik a fogyatékkal élő szervezetekre személyekre is.²⁷

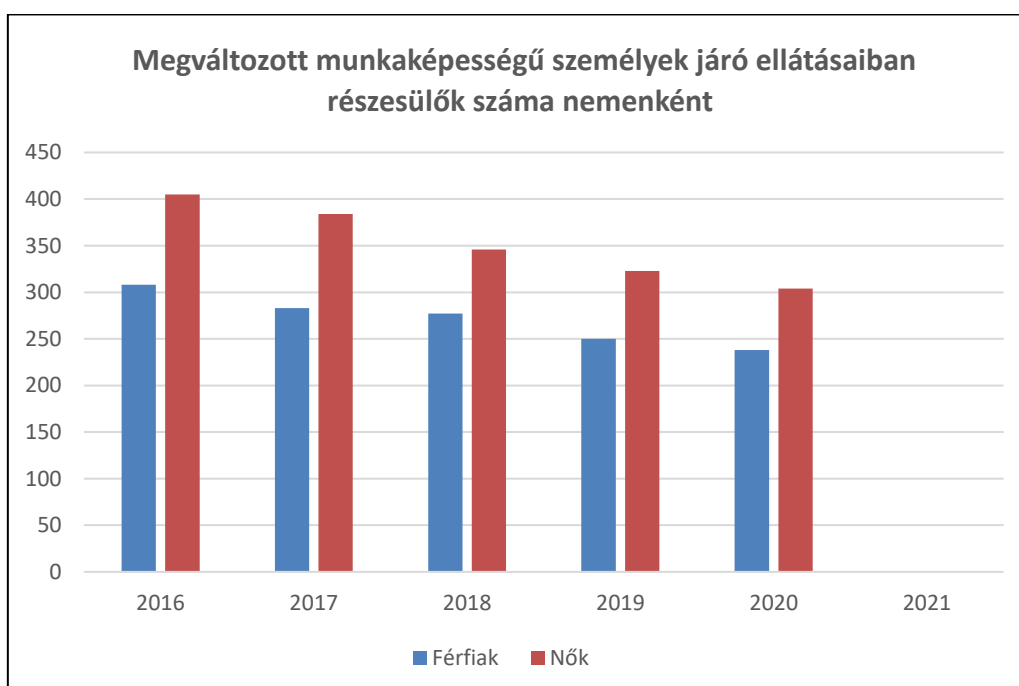
7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Kalocsa városban valamennyi fogyatékossgai csoportnak (értelmi, hallás, látás, mozgás) van egyesülete, melyek tevékenységének fő célja sorstársaik érdekérvényesítése. A segítő szervezeteknek, a médiának vezető szerepet kell vállalnia a fogyatékos emberek elfogadtatásában, a félelmek, tévképzetek eloszlatásában. Régebben külön választották, a bármilyen testi vagy mentális zavarral, hátránnyal rendelkező gyerekeket, felnőtteket. Aztán ez a negatív, kirekesztő szemlélet változni kezdett, de a kategorizálás során pl. nem a gyermekek szükségleteihez keresték még a pedagógiai megoldást, hanem egy meglévő iskolarendszerbe sorolták a gyerekeket. A hátrányos helyzetű, akadályozott gyerekeket, fiatalokat manapság már inkább bevonják, és segítik a beilleszkedésüket a többségi társadalomba. De ennek sikere leginkább a pozitív társadalmi hozzáálláson múlik, vagyis az országban mindenkin. Az óvodák, iskolák, a közintézmények, foglalkoztatók is sokat tehetnek az ügyért, ha nyitottak az integrációs programokra.

²⁷ MNTFS 203. p. 23.

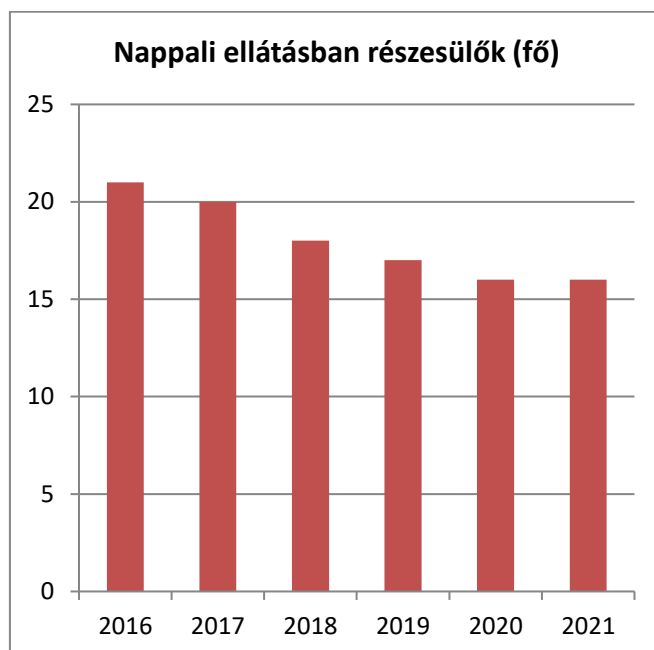
7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	308	405	713
2017	283	384	667
2018	277	346	623
2019	250	323	573
2020	238	304	542
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	21
2017	20
2018	18
2019	17
2020	16
2021	16

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A jelen lévő munkanélküliség megnehezíti a fogyatékos emberek foglalkoztatását. Fontos irányelv lenne, hogy a munkahelyeket a fogyatékos emberek igényeinek megfelelően alakítsák ki (pl. épületek és munkaeszközök átalakításával, munka- és munkaidő másképpen történő szervezésével). A munkáltatók csak elvétve foglalkoztatnak egy-egy, leginkább mozgássérült embert.

A városban szociális foglalkoztató egyáltalán nem működik, védett munkahely, pedig csak elenyésző számban foglalkoztat megváltozott munkaképességű embereket. Kimondottan fogyatékos emberek részére szervezett védett munkahely nincs Kalocsán.

A non profit szervezetek nem profitorientáltak. Elvileg a közjó szolgálata az elsődleges céljuk, nem a profit szerzés, az európai uniós pályázatok legnagyobb számba nonprofit szervezetekre vannak kiírva. Az elmúlt időszakokban, nagy összegeket pumpáltak a szektorba, azzal a céllal, hogy kimenetet biztosítsanak a nyílt munkaerőpiacra.

Ez azt jelenti, hogy a nonprofit szektor képzései után, a fogyatékkal élő munkavállalók könnyebben tudnak elhelyezkedni. A valóság sajnos nem ezt tükrözi, a legtöbb képzés a nonprofit szervezetek működésének bújtatott támogatását és nem a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatását segítette.

Kalocsa város munkáltatóinál foglalkoztatott fogyatékos/megváltozott munkaképességű személyekről nyilvántartással nem rendelkezünk.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek foglalkoztatásáról kimondja, hogy fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. A munkáltató a fogyatékos személy munkához jutásának elősegítése érdekében - a felvételi eljárás során - köteles biztosítani az egyenlő eséllyel hozzáférhető környezetet.

A munkáltatót a (3) bekezdésben foglalt kötelezettség abban az esetben terheli, amennyiben

- a megüresedett álláshelyet nyilvánosan meghirdette,
- az álláshelyre a fogyatékos személy oly módon jelentkezett, hogy jelezte a meghallgatáshoz szükséges speciális igényeit, és
- azok biztosítása a munkáltató számára nem jelent aránytalanul nagy terhet. Aránytalanul nagy tehernek minősül az, ha a kötelezettség teljesítése a munkáltató működését ellehetetleníti.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell.

A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató akkreditált munkáltatókat és a fejlesztő foglalkoztatást végző foglalkoztatókat a központi költségvetés - jogszabályban meghatározottak szerint - támogatásban részesíti.

A tapasztalat az, hogy a munkáltatók, ha van is munkaerőigényük, nem szeretnek fogyatékos embert alkalmazni. Felvételnél nem az elveszett, hanem a megmaradt képességeket kellene figyelembe venni. Szemléletformálással, a szegregáció helyett, az integrálásra kellene koncentrálni.

A fogyatékos emberek önálló életvitelének és méltóságuk megőrzésének kulcsa a foglalkoztatásuk. Foglalkoztatásukért társadalmi és helyi szinten még sokat kell tenni.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Az önkormányzat önként vállalt feladatként, a Malom u. 5. szám alatt középsúlyos- és súlyos értelmi fogyatékosok számára szakosított szociális otthont működtetett. Az épület felújítására, a lakószobák zsúfoltságának megszüntetésére, a közösségi helyiségek jogszabályi előírásoknak való megfelelésének biztosítására, valamint határozatlan idejű működési engedély megszerzése érdekében, az önkormányzat döntött a TIOP-3.4.1/A-11/1 kódszámú, „Bentlakásos intézmények kiváltása” tárgyú pályázaton történő részvételtől. A tervek, új helyen, zöldmezős beruházásként, korszerűen kialakított lakóotthonok megépítésével a 60 férőhelyes szakosított intézmény kiváltására irányultak. A beruházás megvalósult, az új építésű intézményegységek átadásra kerültek.

A fogyatékossgal élő emberek szakmai segítséggel, a nagy létszámú, gyakran zsúfolt bentlakásos intézményből - mint amilyen a Malom utcai is volt – kisebb, az önálló életre alkalmas lakóközösségekbe költözhetnek át. A kiköltözők számára az intézmények által eddig nyújtott komplex szolgáltatás szétvált a lakhatási és az önálló életvitelt segítő szolgáltatásokra. A programnak köszönhetően a fogyatékossgal élő emberek számára Kalocsán is lehetőség nyílt a társadalomban való közvetlen részvételre, így környezetük megismerheti őket.

A napi kapcsolat és együttélés pedig segíti az elfogadást és az előítéletek lebontását, így a fogyatékkal élők méltóbb, emberibb és önállóbb életet élhetnek. Kalocsa Város Önkormányzata sokat tett azért, hogy a fogyatékos otthonban lakó személyek életkörülményein, esélyegyenlőségén, társadalmi beilleszkedésén javítson.

Az egészségügyi rehabilitáció keretében, a Szent Kereszt Kórházban a légzőszervi, pszichiátriai, belgyógyászati, kardiológiai rehabilitáció biztosított. A Kalocsai Gyógyfürdő és Uszoda a mozgásszervi megbetegedések rehabilitációjában nyújt segítséget.

Oktatási, nevelési és szociális fejlesztő és rehabilitációs ellátást nyújt még a Nebuló EGYMI valamint a Szociális Központ a nappali és bentlakásos intézményein keresztül. A szociális rehabilitáció magasabb foka valósul meg az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthonában és a létesített lakóotthonokban.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A **Táblázat** a Kalocsa városban igénybe vehető szociális alapszolgáltatásokat, nappali ellátás lehetőségét mutatja, a nyújtott szociális ellátást biztosító fenntartó szerint.

	Állami/önkormányzati					Egyházi				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
falugondnoki vagy tanyagondnoki szolgáltatás	van	van	van	van	van	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
étkeztetés	van	van	van	van	van	van	van	van	van	van
házi segítségnyújtás	van	van	van	van	van	van	van	van	van	van
jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
családsegítés	van	van	van	van	van	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
közösségi ellátás szenvedélybetegek részére	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
közösségi ellátás pszichiátriai betegek részére	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	van
támogató szolgáltatás	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
nappali ellátás	van	van	van	van	van	van	van	van	van	van

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Fogyatékkal élő személyek pénzbeli ellátásai: a rokkantsági járadék, rokkantsági nyugdíj, fogyatékosági támogatás, mozgáskorlátozott személyek gépjármű adó kedvezménye, személygépkocsi szerzési támogatás, ápolási díj, közgyógyellátás, utazási kedvezmény.

A megváltozott munkaképességű személyek a társadalombiztosítás keretein belül nyugdíjszerű ellátásban, az egészségkárosodott személyek pedig a járási hivataltól részesülhetnek egészségkárosodási járadékban.

A **fogyatékosági támogatás** a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy – a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapothoz eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult.

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult, aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott, aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül, akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül.

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult az a hozzátartozó, aki az önmaga ellátására képtelen, állandó és tartós felügyeletre, gondozásra szoruló súlyos fogyatékos (életkorra tekintet nélkül) vagy 18. életévét be nem töltött tartós beteg személy gondozását, ápolását végzi.

A szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány állítható ki.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítás által támogatott egyes gyógyszerekre és gyógyászati segédeszközökre, protetikai és fogszabályozó eszközökre, ideértve ez utóbbiak javításának költségeit is, valamint a járóbeteg szakellátás keretében gyógyfürdőben nyújtott fizioterápiás kezelésre.

Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kalocsai Járási Hivatala Hatósági, Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya nem rendelkezik arról információval, hogy az időskorúak járadéka, az aktív kórúak ellátása, az ápolási díj, az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság és a közgyógyellátásra való jogosultság tekintetében az ellátásokra jogosultak fogyatékos személynek minősülnek-e vagy sem.

Az idősotthoni ellátásban részesülők között nagyon sok a mozgássérült, a halmozottan sérült ember, szív-és érrendszeri betegségben szenvedő, ennek oka, hogy az idősok általában idős korban, megrendült egészségi állapotban (jellemzően a pszichiátriai, illetve a krónikus osztályról kikerülve) kérik felvételüket. A demenciás idősok részére 16 férőhely került kialakításra, melynek kihasználtsága folyamatosan 100%-os. A demens férőhelyek számát a jövőben javítani kellene, melyhez jelenleg az elhelyezési feltételek nem adóttak.

A szociális alapellátás keretében, nappali ellátásként értelmi fogyatékosok napközi otthonát működtet, 100 %-os kihasználtsággal, ahogy lehetőség van 18. év alatti gyermekek napközbeni elhelyezésére is.

A fogyatékkal élők nappali ellátása olyan szociális szolgáltatás, amely elsősorban a saját otthonukban élő fogyatékos személyek számára nyújt napközbeni segítséget, közösséget, ebédet, valamint képességfejlesztő foglalkozásokat.

A Szociális törvény szerint a fogyatékkal élők nappali intézménye „a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.”

Az intézményi szolgáltatás célja:

- családjával élő fogyatékos személyek nappali ellátása,
- esélyegyenlőségük biztosítása, érvényesítése, önértékelésük elősegítése,
- kirekesztődés megakadályozása, a társadalmi integráció elősegítése,
- önálló életvitelre részben képes személyek minél magasabb szintű ellátása,
- meglévő képességeik szinten tartása,
- közösségi kapcsolataik fejlesztése, ezáltal életminőségük javítása
- a családok tehermentesítése,
- igény szerinti étkezés biztosítása,
- torna biztosítása,
- szabadidős-, és kulturális foglalkozás,
- képességfejlesztő és szinten tartó foglalkozások.

A fenti célok megvalósításához a személyi és tárgyi feltételek biztosítottak.

Az ÉNO az önellátásra részben képes, vagy önellátásra nem képes és felügyeletre szoruló halmozottan fogyatékos, illetve autista személy részére is biztosít szolgáltatást.

Az ellátottak sérültsége az értelmi akadályozottság mellett a fogyatékosági ágak teljes spektrumát lefedik (hallás-, látás-, mozgás-, értelmi és egyéb sérültek).

Az ellátást igénybe vevők részére sajtótermékeket, könyveket, kártya- és társasjátékokat, tömegkommunikációs eszközöket biztosítanak. Az egészségügyi ellátás, felvilágosító előadás, illetve tanácsadás formájában, valamint a mentális gondozás keretén belül valósul meg. Cél az olyan ellátás kialakítása, ahol az otthonában élő fogyatékkal élő is megtalálja azokat a társas kapcsolatokat, melyek elősegítik a biztonságérzetét, oldják magányosságát, elősegítik szabadidejük hasznos eltöltését. Segítik az életminőségének szinten tartását, társas kapcsolataik fejlesztését, izoláltságuk megelőzését illetőleg megszüntetését.

Az intézmény komplex szolgáltatásnyújtással segíti az ellátottakat. A fogyatékos személyek hozzátartozóinak széleskörű tájékoztatást adnak a pénzügyi, illetve természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásokról is. A nappali intézmény szakmai munkáját az intézmény az ellátottak be és hazaszállításával segíti.

A foglalkoztatás keretén belül megrendezésre kerülnek – heti rendszerességgel – az évszakokhoz kapcsolódó programok. Rendszeres kézműves és rekreációs foglalkozásokat szervezünk (ezek között kreatív foglalkozás, ünnepekre való felkészülés, társasjátékok, újság és könyvolvasás, internet használat szerepelnek), melyeket intézménylátogatásokkal is kiegészítettek.

Szakmai feladataik közé tartozik az egészségügyi ellátásokhoz való hozzájutás megszervezése, az egészségnevelés, mentális gondozás megvalósítása (gyógytorna, meridián torna, EFI szűrés, tanácsadás). Végeznek életvezetési tanácsadást, és segítséget nyújtanak a hivatalos ügyek intézésében, valamint a közszolgáltatásokhoz való hozzáférésben.

A fogyatékosok napközi otthona napközben tehermentesíti a szülőket, valamint hasznos elfoglaltságot, fejlesztést, foglalkoztatást jelent az ellátottaknak, elősegítve társadalmi beilleszkedésüket, javítva esélyegyenlőségüket.

„Társadalmi érzékenyítés egymásra épülő akcióprogramokkal”

A Kalocsai Nebuló EGYMI akkreditált jó gyakorlata keretében minden évben szervez a fogyatékoság iránti érzékenyítést és szemléletformáló célzó programokat az életkori sajátosságok figyelembevételével. Ilyenek például az autizmus napjához kapcsolódó Sétálni-KÉK és Nyitni-KÉK programok, a Rendkívüli kihívások napja, Sárkánymentő Játékok, a Fogyatékkal Élők Napja alkalmából kiírt szépirodalmi alkotópályázat és ünnepélyes eredményhirdetés. A programok sajátossága, hogy a lakosság és a városban működő különböző intézmények tanulóit, közintézmények munkatársait megszólítják, kezdeményezésük évről évre jelentős tömeget ér el.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az elmúlt években jelentősen nőtt az akadálymentesítés aránya, azonban a táblázat adatait elemezve látható, hogy a közszolgáltatások akadálymentesítése még mindig csak részben megoldott. Az uniós támogatással felújított épületeknél feltétel volt a komplex akadálymentesítés, a régebbi épületekben viszont, ez nem, vagy csak részben biztosított, az épület adottságaiból adódóan néhol nem is megoldható.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A közintézmények akadálymentesítése csak részben megoldott. Az uniós támogatással felújított épületeknél feltétel volt a komplex akadálymentesítés, a régebbi épületekben viszont ez nem, vagy csak részben biztosított

b) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A társasházi lakóépületek akadálymentesítettsége nem megoldott.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A munkahelyek akadálymentesítettsége részben megoldott.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Részben megoldott.

e) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona, az értelmi fogyatékkal élő személyek nappali ellátását biztosítja, melynek keretében biztosított az ellátottak étkeztetése, gondozása, közösségi foglalkoztatása, szabadidejük hasznos eltöltése, készségek és képességek elsajátítása.

A napközi otthon, jelentős szerepet tölt be azokban a családokban, ahol a fogyatékkal élő gyermekekkel, fiatal felnőttekkel élnek együtt a szülők. Az intézmény sokat tesz azért, hogy a sérült emberek integrációját elősegítse az épek társadalmába, küzdjön az elfogadásukért, a fogyatékosokkal szembeni előítélet csökkentéséért, mely különösen az értelmi fogyatékosok esetében nyilvánul meg.

f) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Hátrányt kompenzáló ellátásnak tekinthető a fogyatékos személyek számára, önként vállalt feladatként működtetett Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona és az Értelmi Fogyatékosok Szakosított Otthona, valamint a lakóotthonra benyújtott és megnyert pályázat.

A Kék Madár Alapítvány anyagi támogatással is segíti a fogyatékos gyermekeket és szüleiket.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Rendkívüli települési támogatásként pénzügyi segítséget biztosít az önkormányzat.

7.4. Fogyatékossággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Az ENSZ 1992-ben nyilvánította december 3-át a Fogyatékos Emberek Világnapjává, hogy ezzel hívja fel a figyelmet a fogyatékos emberek problémáira. A cél, hogy a sérült emberek ne maradjanak egyedül nehézségeikkel, ne sziegetelődjenek el, a társadalom egyenrangú polgárai lehessenek.

Kalocsán minden évben szerveznek programot ezen a napon.

7.5 A fogyatékossággal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékossággal élő embereket a magyar társadalomban is az egyik leghátrányosabb helyzetű csoportnak tekinthetjük. Az érintettek kedvezőtlen egészségi állapota mellett társadalmi körülményeikben is számos nehézséggel küzdenek.

Kalocsa Város Önkormányzata törekszik a fogyatékkal élők támogatására. Nem jellemző a kirekesztés. A számukra rendezett programokat, eseményeket támogatják.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
közüntézmények megközelítése	közüntézmények akadálymentesítése
fogyatékkaal élő gyermekek, fiatalok felügyelete	nappali ellátást nyújtó intézmények kihasználtságának növelése, szükség esetén férőhelyszám fejlesztés
a súlyos-halmazottan fogyatékos gyermekek iskolába juttatása nem megoldott	utaztatás megszervezése, pályázat benyújtása speciális szállítójármű beszerzésére és üzemeltetésére
fogyatékkaal élők ellátása fokozott terhet jelent a családoknak	családok tehermentesítése, életvezetési tanácsok, gyakorlatok, családok támogatása
fogyatékkaal élő gyermekek szülei koruknál fogva, maguk is segítségre szorulnak, gyermekeikről szeretnék gondoskodni	új típusú intézményekben, lakóotthonokban történő elhelyezés, szakosított otthonok fejlesztése
megváltozott munkaképességgel, fogyatékkaal élő személyek alacsony foglalkoztatása	megváltozott munkaképességu és fogyatékos személyek foglalkoztatási lehetőségének keresése (védett munkahelyek, támogatott foglalkoztatás)

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
fizikai, mentális egészségi állapot romlása	szűrőprogramok, sportesemények szervezése, játszóterek, fitneszparkok kiépítése, fejlesztése, korszerűsítése
munkába való elhelyezkedés nehézsége	képzési programok szervezése, munkahelyteremtés

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

- Dunamenti Mozgáskorlátozottak és Egészségi Károsultak Egyesülete,
- Mozgáskorlátozottak Egyesülete Kalocsa és Vidéke,
- Esélyt a Teljes Életre Közhasznú Egyesület,
- Vakok és Gyengénlátók Bács-Kiskun megyei Egyesülete Kalocsai Szervezete,
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete,
- Nyugdíjasok Érdekvédelmi Szervezetei.

A célcsoportok képviselői véleményezhették az Esélyegyenlőségi Tervet, a megvalósításában partnerséget vállalhatnak.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Nemzetiségi Önkormányzatok:

- Horvát Nemzetiségi Önkormányzat,
- Német Nemzetiségi Önkormányzat,
- Cigány Nemzetiségi Önkormányzat,

Kalocsa Város Önkormányzata a nemzetiségi önkormányzatokkal együttműködési megállapodást (122/2002.(V.23.) önkormányzati határozat) kötött. Az Esélyegyenlőségi Terv valamennyi nemzetiségi önkormányzattal egyeztetésre került, annak megvalósításában partnerséget vállaltak.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Az Esélyegyenlőségi Terv Kalocsa város közigazgatási területére határozott meg feladatokat, az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítására. Önkormányzatok közötti, térségi megállapodásra nem került sor.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Cigány Nemzetiségi Önkormányzat feladatának tekinti, valamennyi célcsoport vonatkozásában az esélyegyenlőség biztosítását, a roma népcsoport elfogadtatását, integrálását a társadalomba.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A civil szervezetek tagjaik számára igyekeznek megteremteni az esélyegyenlőség feltételeit, elsődleges feladatuk a tagok érdekérvényesítése.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A helyi esélyegyenlőségi városi feladatok ellátásában a for-profit szereplők közvetlenül nem vesznek részt, azonban munkaterületükön az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítását szem előtt tartják.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

- esélyegyenlőségi mentor,
- Bajai Tankerületi Központ,
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kalocsai Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya,
- Szociális Központ, Családsegítő – és Gyermekjóléti Szolgálat,
- Kalocsa Város Óvodája és Bölcsődéje,
- Cigány Nemzetiségi Önkormányzat,
- Kalocsai Rendőrkapitányság,

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program felkerül a város honlapjára, széles nyilvánosságot biztosítva ezzel. A HEP Fórum képviselői további tájékoztatást tudnak biztosítani saját szervezetikben.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

10. A HEP IT részletei

1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ul style="list-style-type: none"> -munkanélküliség - leszakadó társadalmi csoportok - mélyszegénységben élők számának emelkedése - kedvezőtlen megbetegedési mutatók a népbetegségek számában - kedvezőtlen lakhatási körülmények - intézmények magas rezsiköltsége, állagromlása 	<ul style="list-style-type: none"> -munkahelyteremtés, beruházások ösztönzése helyi vállalkozások támogatása, mezőgazdasági ágazat fellendítése, közfoglalkoztatás folytatása szükséges - felzárkóztató, képzést nyújtó programok, munkahelyteremtés, közmunkaprogram - egészségneveléssel, az egészségügyi szűrővizsgálatok igénybevételeinek szorgalmazása - szociális jellegű önkormányzati lakások állagmegóvása, panellakások pályázati támogatással történő felújításának segítése - intézmények energetikai fejlesztése
Gyermekek	<ul style="list-style-type: none"> -szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek számának emelkedése - szociális zavarok, devianciák, válságok - lemorzsolódási mutatók magas száma - élvezeti szerek fogyasztásának emelkedése - gyermekek elszigetelődése, elmagányosodása - nyári szabadidős tevékenység hiánya - elhelyezkedési nehézségek - külterületen élők szolgáltatásokhoz való hozzájutása 	<ul style="list-style-type: none"> -tankönyvtámogatás, -gyermekétkeztetés, ösztöndíj pályázat, tehetséggondozó programokról való tájékoztatás - család szerepének valamint a, gyermekvédelmi szolgáltatásoknak az erősítése - túlkoros tanulók számának csökkentése a köznevelési intézmények összefogásával, magántanulók számának csökkentése, iskolai hiányzások visszaszorítása - egészségügyi felvilágosítás, tudatformálás, KEF, szociális segítő hálózat bővítése - ifjúsági, közösségi, sport aktivitás erősítése - munkaerő-piaci képzés, új oktatási formák bevezetése - tanyagondnoki szolgálat fejlesztése, tömegközlekedési járatok
Idősek	<ul style="list-style-type: none"> - idősek elmagányosodásának megelőzése, közéleti aktivitásuk segítése - hozzátartozók távolsága - romló egészségi állapot - szociális problémák 	<ul style="list-style-type: none"> - nappali ellátást nyújtó intézmények fejlesztése, szociális és érdekvédelmi szervezetek figyelem felkeltése - idősek informatikai jártasságának fejlesztése, szociális- és segítő szervezetek segítség nyújtása

	<ul style="list-style-type: none"> - egészségi állapot romlásával, életkor emelkedésével jelentkező magas gyógyszerköltségek - idősök érdektelensége - idősök áldozattá válása 	<ul style="list-style-type: none"> - jelzőrendszeres segítségnyújtás igénybevétele, egészségtudatos magatartás felkeltése, közgyógyellátás és gyógyszer támogatás - szociális ellátórendszer támogatása, szociális gondoskodás finanszírozása - közgyógyellátási igazolvány, települési gyógyszer-támogatás a rászorulóknak részére - idősök részére kedvezményes belépők, rendezvények iránti érdeklődésük felkeltése, közeleti aktivitásuk szorgalmazása - idősök tájékoztatása, érdekvédelmi egyesületek, jelzőrendszer hatékony működtetése, egymás iránti közönységi oldása
Nők	<ul style="list-style-type: none"> - nők leterheltsége - gyermek vállalás csökkenése - bölcsődei elhelyezést kérők számának emelkedése - nők számának csökkenése a helyi közéletben - családon belüli erőszak emelkedése 	<ul style="list-style-type: none"> - gyermekes családok segítése, gyermekfelügyelet - rugalmas munkaidő, rész munkaidő, távmunka - bölcsődei fejlesztés, férőhelyszám emelése - tudatformálás, hivatalos és segítő szervezetek hatékonyabb fellépése
Fogyatékkal élők	<ul style="list-style-type: none"> - közintézmények megközelítése - fogyatékkal élő gyermekek, fiatalok felügyelete - a súlyos-halmozottan fogyatékos gyermekek iskolába juttatása nem megoldott - fogyatékkal élők ellátása fokozott terhet jelent a családoknak - fogyatékkal élő gyermekek szülei koruknál fogva, maguk is segítségre szorúlnak, gyermekeikről szeretnének gondoskodni - megváltozott munkaképességgel, fogyatékkal élő személyek alacsony foglalkoztatása 	<ul style="list-style-type: none"> - közintézmények akadálymentesítése - nappali ellátást nyújtó intézmények kihasználtságának növelése, szükség esetén férőhelyszám fejlesztés - utaztatás megszervezése, pályázat benyújtása speciális szállítójármű beszerzésére és üzemeltetésére - családok tehermentesítése, életvezetési tanácsok, gyakorlatok, családok támogatása - új típusú intézményekben, lakóotthonokban történő elhelyezés, szakosított otthonok fejlesztése - megváltozott munkaképességű és fogyatékos személyek foglalkoztatási lehetőségének keresése (védett munkahelyek, támogatott foglalkoztatás)
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	fizikai, mentális egészségi állapot romlása	szűrőprogramok, sportesemények szervezése, játszóterek, fitneszparkok kiépítése, fejlesztése, korszerűsítése
	munkába való elhelyezkedés nehézsége	képzési programok szervezése, munkahelyteremtés

2. Jövőképünk

- Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák nincsenek hátrányosan megkülönböztetve. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők száma csökkenjen, az önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a munkahelyteremtés megvalósításának segítését, hogy a családok a munkából szerzett jövedelemből tarthassák el magukat és családjukat.
- Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák társadalmi integrációja konfliktusmentes, javul a kapcsolatrendszer a cigányság és a többségi társadalom között, az arra alkalmas roma fiatalok, elsajátítva a szociális segítői munka alapjait segítik a roma származású embereket, a roma gyermekek óvodai és iskolai beilleszkedését.
- Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek esélyegyenlőségének megteremtését, hogy a gyermek- és oktatási intézményeinkben minden gyermek, minden tanuló azonos elbírálásban részesüljön, a hátrányos helyzetűek kapjanak többletsegítséget, hogy életük során egyenlő eséllyel illeszkedhessenek a társadalomba.
- Folyamatosan odafigyelünk az idősekre, hogy a város megbecsült tagjai maradjanak, igénybe vehessék a város kulturális és egyéb közösségi tevékenységeit, valamint megteremtve annak lehetőségét, hogy a számukra szükséges egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz hozzájussanak. Szervezeti és egyesületi tevékenységüket segítjük.
- Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetében az egyenlő bánásmód érvényesítését, esélyegyenlőségük megteremtését, a családok segítését, a nemen alapuló esélyek előmozdítását.
- Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élőkre, helyi közösségekbe történő integrálódásuk elősegítésére, a települési környezet és a közintézmények akadálymentesítésére, életvitelük megkönnyítésére, a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférésükre.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés és megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Képzések, tanfolyamok, workshopok, tudásmegosztó fórumok	Kalocsa Város területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező önkormányzatok, önkormányzati gazdasági társaságok, civil szervezetek, egyházak; vállalkozások költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek; európai területi együttműködési csoportosulás számára. Képzések, tanfolyamok, workshopok, tudásmegosztó fórumok, rekreációs, kulturális, sport vagy gazdaságfejlesztési célú támogatása érdekében.	Közösségfejlesztés, társadalmi együttműködés és a szegénység, valamint hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem. A társadalom által elérhető képzések, tanfolyamok, workshopok, tudásmegosztó fórumok támogatásával megteremtse a korosztályok és közösségek aktívabb együttműködésének elérhetőségét, a hagyományok átörökítését, továbbá még élhetőbbé váljon Kalocsa városa a település lakosság megtartó erejének javítása érdekében.	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	---	Közösségépítő programok, képzések rendezése a család témakörében, tudásmegosztó események, szakmai tapasztalatcsere programok, képzések, tréningek rendezése a vállalkozások számára az egyén, a munkahelyi közösség építése érdekében	Polgármester	2025. 12. 31. (szerda)	Szolgáltatást igénybevevők száma.		Saját erőből és pályázati forrásból fenntartható.	---

2	Értékeink mentén	Kalocsa város értékeinek megőrzése, jövőbe történő örökítése, ötven éve a jelen kihívásaival, a mai emberének igényeivel. Őseink hagyományait, értékeit továbbörökítsük gyermekeink, unokáink számára, hogy mindennapi életük során is megtapasztalják azt, amit mások csak a történelem-könyvekből ismerhetnek.	A stratégia megvalósítása eredményeként nő a szabadtéri és fedett közösségi terek nagysága, javul a közösségi terek minősége, elérhetősége, felszereltsége, az ott nyújtott szolgáltatások, programok, rendezvények választéka. Eredményként jelentős kihasználtság-növekedést, látogatottság-emelkedést várunk a közösségi élet további erősödése, élénkülése kíséretében. A stratégia a közösségi és civil, kulturális irányok mellett gazdasági célokat is felkarol, mellyel a város egészét megszólító fejlesztési elképzelés valósulhat meg, összefogva a társadalom legkülönbözőbb szegmenseit egy tudatos, hosszú távú, széleskörű együttműködés keretében.	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Gazdasági Program	---	• szabadtéri és fedett rekreációs-, kulturális-, és sportcélú közösségi terek létrehozása, minőségi fejlesztése • Helyi közösségi kezdeményezések, programok, rendezvények, versenyek, vetélkedők, fesztiválok támogatása rekreációs, kulturális, sport vagy gazdaságfejlesztési céllal • Képzések, tanfolyamok, workshopok, tudásmegosztó fórumok támogatása rekreációs, kulturális, sport vagy gazdaságfejlesztési céllal	Polgármester, KIK Nonprofit Kft.	2025. 12. 31. (szerda)	közösségi terek kihasználtsága, programok látogatottsága	Pályázati és önkormányzati forrásból fenntartható.	---	
3	Kerékpár utak felújítása	Kalocsa város közigazgatási területén épült kerékpárutak felújítása	Kerékpárforgalom növekedésével csökken a közutak forgalma, de ezen felül cél az egészségmegőrzés, környezetszennyezés csökkentése.	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Gazdasági Program	---	• Kalocsa-Meszesi Duna-partot összekötő, mintegy 4km hosszú kerékpárút • a városon áthaladó 51. számú főúttal párhuzamos, 3,5 km hosszú kerékpárút, déli szomszéd településig további 2 km hosszú kerékpárút	Polgármester, Városüzemeltetési és Fejlesztési Osztály vezetője	2025. 12. 31. (szerda)	Kerékpár út hálózati hossza, minősége	Saját erő, pályázati források	Saját erőből, pályázati forrásokból fenntartható.	---
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Munkahely-teremtés, közmunka	Munkahely-teremtés, közmunka támogatása.	munkanélküliek számának csökkentése, foglalkoztatási mutatók javítása	GP, SZSZK, Új Roma ITS	infrastruktúra fejlesztése, munkahelyek-,	Polgármester, képviselő-testület,	2025. 12. 31. (szerda)	foglalkoztatottak számának	Pályázati referens, oktatási	Pályázati, ill. önkormány	---	

						közfoglalkoztatás számának növelése	foglalkoztatási szervek, Cigány Nemzetiségi Önkormányzat		emelkedése, munkanélküli ellátások iránti igény száma	helység, oktatási berendezések, oktatók ill. pályázatok megfelelő pénzügyi eszközök.	zati forrásból fenntartható	
2	Lakhatási problémák enyhítése	Kedvezőtlen lakhatási körülmények.	Lakhatási körülmények javítása, lakásfenntartás költségeinek előteremtésének segítése.	GP, SZSZK, ITS	MNTFS	Kedvező társadalmi folyamatok elősegítése, munkahely teremtés, közmunka programok indítása, hatékony szociális ellátórendszer kialakítása.	Polgármesteri. Képviselő- testület, Cigány Nemzetiségi Önkormányzat	2025. 12. 31. (szerda)	Pályázat száma, pályázatokban résztevők száma, szociális intézkedések száma.	Unió/s/ hazai pályázati támogatás , önkormányzati saját erő, pályázatoknak megfelelő humán erő forrás.	pályázati, ill. önkormányzati forrásból fenntartható.	---
3	Sportlétesítmények korszerűsítése	Sportlétesítmények műszaki állapota nem kielégítő	Mozgás- és egészség kultúra javítása.	GP, Haynald Városfejlesztési Terv, ITS	---	Sportlétesítmények rekonstrukciója, infrastruktúrájának javítása.	Polgármester, képviselő- testület.	2025. 12. 31. (szerda)	sikeres pályázattal, felújított, korszerűsített létesítmények száma.	Unió/s/ hazai pályázati támogatás , önkormányzati saját erő, humán erő forrás	Pályázati forrásból, ill. önkormányzati forrásból fenntartható.	---
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek helyzetének javítása	Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek száma emelkedik.	HH, HHH gyermekek, tanulók csökkentése	GP, SZSZK	MNTFS, "Legyen jobb gyermekek nek" Nemzeti Stratégia	Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok, egészségügyi és szociális támogatása.	Polgármester (önkormányzatot érintő feladatokról)	2025. 12. 31. (szerda)	Fejlesztő pedagógusok, foglalkozási órák száma, gyermekek	Pályázati források, önkormányzati saját erő, fejlesztő pedagógusok	Pályázati és önkormányzati forrásokból tarthatók fenn.	---

									édelmi kedvezményben, gyermekek elhelyezését, ösztöndíj támogatásban részesített gyermekek száma.	sok, szociális munkások, önkormányzati humán erőforrás.		
2	Családok szerepének, gyermekvédelmi szolgáltatásoknak az erősítése	Szocializációs zavarok, devianciák, családi krízisek gyakoriságának emelkedő tendenciája.	Szocializációs zavarok, devianciák, családi válsághelyzetek megelőzése.	SZSZK	"Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia	szocializációs zavarok, devianciák, családi válsághelyzetek megelőzése, Család szerepének, valamint a gyermekvédelmi szolgáltatásoknak az erősítése.	Polgármester	2025. 12. 31. (szerda)	Hátrányos helyzetű és gyermekek, fiatalok száma, családi krízisek száma. Bűnügyi mutatók.	Szociális és gyermekvédelmi oktatási programok száma, oktatók száma, oktatási helység, családlátogatások száma, szociális és gyermekvédelmi szakemberek, pályázatok száma.	Önkormányzati, és pályázati forrásból fenntartható.	---
3	Szerhasználat fogyasztási tendenciájának csökkentése	Szerhasználat folyamatosan emelkedik.	Egészségügyi felvilágosítás, tudatformálás, KEF	SZSZK, KEF	---	Tudatformálás, egészségügyi felvilágosítás, segítő szervezetek bevonása. Káros szenvedélyek következményeinek tudatosítása,	Polgármester	2025. 12. 31. (szerda)	Önkormányzati, oktatási-nevelési intézkedések, alkalmazások száma,	Pályázatoknak megfelelően, ill. KEF pályázatok	Pályázati, ill. önkormányzati forrásból fenntartható.	---

						fogyasztók számának visszaszorítása.			résztvevő k, és oktatók- nevelők száma.	megfelelő en.		
4	Ifjúsági, közösségi, sport aktivitás erősítése	Az ifjúság egészségi állapota romlik.	Egészséges fiatalok nevelése	Kalocsa Város Sport Terve, Haynald Városfejlesztési Terv	MNTFS, "Legyen jobb a Gyerekeknek k" Nemzeti Stratégia	Egészségügyi felvilágosítás, tudatformálás, közösségi élet lehetőségeinek megteremtése	Polgármester ,Képviselő- testület, Tankerület Vezetője, sportegyesül etek vezetői, oktatási intézmények vezetői	2025. 12. 31. (szerda)	Fizikailag és mentálisa n egészsége s fiatalok száma, sport- és közösségi rendezvények részvevők száma.	Pályázati és önkormány zati támogatás nak megfelelő pénzügyi és humán erő forrás.	Pályázati és önkormány zati forrásból fenntarthat ó.	---
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Rugalmas munkaidő, rész munkaidő nők számára	Családi élet és munkavállalás összeegyeztetése szükséges.	Családi élet és munkavállalás összeegyeztetése.	GP, SZSZK.	"A nők szerepének erősítése a családban és a társadalom ban"	Rugalmas munkaidő, kedvezmények biztosítása.	Polgármester , munkáltatók, intézményve zetők	2025. 12. 31. (szerda)	Elsősorban n 4 óraban foglalkozt atottak száma, valamint kvalitatív mutatók, jó közérzet, munkahel yi probléma mentes konfliktus -szegény munkavé gzés.	Elsősorban n munkasze rvezési kérdések, nem kíván különöseb b pénzügyi ráfordítást . Más munkaadók részére tájékoztat ás, gyakorlati oktatók bevonása val.	Önkormány zati forrásból fenntarthat ó.	---
2	Családon belüli erőszak visszaszorítása	Családon belüli erőszak száma emelkedik.	Tudatformálás, hivatalos és segítő szervezetek hatékonyabb fellépése.	SZSZK	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőség	tudatformálás, segítő szervezetek, jelző rendszerek, hatóságok	Polgármester , érintettek, rendvédelmi és hatósági	2025. 12. 31. (szerda)	Erőszakos cselekmé nyek száma,	Pályázati ak, önkormány zati	Pályázati és önkormány zati	---

					ét Elősegítő Nemzeti Stratégia	hatékonyságának növelése.	szervek, Gyámhivatal, CSS- és GYJSZ, jelző rendszer		oktatási alkalmak száma, beavatók száma.	intézkedéseknek megfelelő szociális és egyéb szervezetei tagjainak béré, intézmények működési költségei.	forrásból fenntartható.	
3	Nők helyi közéletben való részvétele	A nők közéleti szerepvállalásának erősítése.	A nők közéleti aktivitásának növelése.	GP.	"A nők szerepének erősítése családban és a társadalomban"	Tudatformálás, nők közéleti szerepének erősítése.	Polgármester, nők, civil egyesületek vezetői, média	2025. 12. 31. (szerda)	A nők számának emelkedése a közéletben. Oktatási alkalmak, oktatók, oktatáson résztvevők száma.	Oktatási helység, oktatók. a közéletben. Oktatási alkalmak, oktatók, oktatáson résztvevők száma.	Önkormányzati forrásból fenntartható.	---

IV. Az idősek esélyegyenlősége

1	Idősek informatikai jártasságának fejlesztése	Idősek informatikai jártasságának hiánya jelentős.	Idősek informatikai jártasságának fejlesztése	SZSZK	INS	informatikai képzések, tájékoztatók tartása.	Polgármester, idősekkel foglalkozó civil szervezetek vezetői, Könyvtár vezetője	2025. 12. 31. (szerda)	Informaticai képzésen résztvevők száma, oktatók száma. oktatási helyszínek, alkalmak száma.	Számítógép, terem, számítógépek, internet, szervezési és oktatási humán erőforrás.	Önkormányzati és egyéb forrásból fenntartható.	---
2	Idősek áldozattá válásának megakadályozása	Idősek áldozattá válása jelentős.	Idősek áldozattá válásának megakadályozása.	SZSZK.	INS	Tudatformálás, figyelemfelhívás, egymásra figyelés elősegítése.	Polgármester, Szociális Központ vezetője,	2025. 12. 31. (szerda)	Idősek terhére elkövetett bűncselekmények	Központi költségvetési támogatás	Pályázati önkormányzati ill. egyéb	---

							Civil szervezetek vezetői, Rendőrség		mények számának csökkenése. Rendezvények száma, oktatók, és rendezvényeken résztvevők száma.	, önkormányzati költségvetésben fedezet biztosítása, oktatók oktatási helysége.	forrásokból fenntartható.	
3	Idősek részére kedvezményes belépők biztosítása	Idősek elszigetelődésének gátlása.	Kedvezményes belépők, közösségi rendezvények szervezése.	SZSZK.	INS	Kedvezményes belépők, közösségi rendezvények szervezése.	Polgármester, intézményvezetők	2025. 12. 31. (szerda)	Rendezvényeken résztvevők számának emelkedése.	Kedvezményes belépők támogatásának összege, közösségi rendezvények szervezésének költsége, szervezők előadók, pályázatban foglaltak, vagy önkormányzati intézkedések szerinti erőforrása i.	Pályázati, önkormányzati, intézményi költségvetés.	---
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Tömegközlekedéssel nem szállítható fogyatékkal élő	A súlyos-halmozottan fogyatékos gyermekek iskolába juttatása nem megoldott.	Súlyos-halmozottan fogyatékos gyermekek bejutása az oktatási intézménybe.	SZSZK.	---	Pályázat benyújtása speciális szállítójármű	Polgármester, SZASZK vezetője	2025. 12. 31. (szerda)	Intézményben ellátott SHS	Pályázatnak megfelelő en, ill.	Pályázati támogatás, önkormányzati önerő.	---

	gyermek szállítása					beszerzésére és üzemeltetésére.			tanulók számának növekedése, otthoni ellátás csökkenése.	gépkocsi, gépkocsivezető, szociális gondozó.		
2	Közüntézmények akadály-mentesítése	Közüntézmények megközelítése lehetővé váljön, mind a fogyatékkal élők, mind a babakocsitolók számára.	Akadály-mentesített intézmények számának emelése.	GP, Haynald Városfejlesztési T	OFP	Akadálymentesítés.	Polgármester, Képviselő-testület, VÜFO, intézményvezetők	2025. 12. 31. (szerda)	Akadálymentesített épületek száma.	pályázati-önkormányzati forrásnak megfelelő erőforrások biztosítása.	Pályázati-önkormányzati forrásból tartható fenn.	---
3	ÉNO működésének biztosítása	ÉNO Kihasznátsági mutatóinak javítása.	100 %-os kihasználtság elérése.	SZSZK	OFP	nyílt napok, ellátási forma tudatosítása, működési költségek biztosítása.	Polgármester, intézményvezető	2025. 12. 31. (szerda)	Betöltött férőhelyek száma.	Normatív- és önkormányzati támogatás, humán erőforrás.	Önkormányzati forrásból fenntartható.	---
4	Fogyatékkal élő családok segítése	Jelentős a családok leterheltsége, elszigetelődése.	Nőjön a érintettek társadalmi integrációja.	SZSZK	OFP	Előadások, rendezvények, érdekképviselő, életvezetési tanácsok biztosítása.	Polgármester, intézményvezető, civil egyesületek vezetői, média	2025. 12. 31. (szerda)	Társadalmi integrációba bevontak száma, annak költségei.	Pályázati, ill. önkormányzati intézkedésben foglaltak szerint.	Pályázatból ill. önkormányzati forrásból fenntartható.	---
5	Értelmi fogyatékos személyek foglalkoztatása, új típusú lakóotthonok számának növelése	A településen ez az ellátási forma hiányzik.	Új típusú lakóotthonok számának növelése	GP, SZSZK.	OFP	Beruházás megvalósítása, ellátási forma működtetése.	Polgármester, projektvezető, Esélyt a Teljes Életre Egyesület vezetője, érintettek	2025. 12. 31. (szerda)	Projektvezető, Esélyt a Teljes Életre Egyesület vezetője, érintettek	Elhelyezésben részesültek száma, működési engedély	Pályázati támogatásból, normatív támogatásból tartható fenn.	---

6	Megváltozott munkaképességű, fogyatékkal élő személyek foglalkoztatása	A fogyatékkal élőket a munkalehetőség hiánya, mentális állapot romlása, megélhetési gondok fokozottan súlytják.	Védett munkahelyek, foglalkoztatási lehetőségek növelése.	GP, SZSZK	OFP	Szociális foglalkoztatás feltételeinek biztosítása.	Polgármester, Szociális Központ vezetője, Civil szervezetek vezetői, munkáltatók	2025. 12. 31. (szerda)	fogyatékkal élőak foglalkoztatottak száma.	Pályázati forrásból megfelelően.	Pályázati forrásból fenntartható.	---
7	Vakok és gyengén látók közlekedését segítő rendszer kiépítése	Kalocsa város nagy forgalmú útjain, a gyalogátkelőhelyeken elhelyezett közlekedési lámpák hangadó berendezéssel történő felszerelése, mely a látássérültek számára megkönnyíti az átkelést. Egy távirányító segítségével bejelentkezik a rendszerbe, melyre a jelzőlámpa zöld jelzésnél sípoló hangot ad ki, így biztonságosabbá téve az átkelést. A távirányítók már több nagyobb városban működő lámpához is használhatók.	A célcsoport közlekedésének segítése, ezzel esélyegyenlőségük, életminőségük javítása.	Gazdasági Program, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	OFP	A város több csomópontján a hangjelző rendszer kiépítése, távirányítók beszerzése.	Polgármester, Városüzemeltetési és Fejlesztési Osztály vezetője	2025. 12. 31. (szerda)	A fogyatékos személyek száma, Egyesület beszámolója.	Pályázati lehetőség, önkormányzati saját forrás.	Saját erőből és pályázati forrásból fenntartható.	---

11. Megvalósítás

11.1 A megvalósítás előkészítése

Az Önkormányzat az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot támogassák.

Az Önkormányzat azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Az Önkormányzat a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

11.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. A célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül. A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására. A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,

- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

11.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

11.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

11.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

11.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, például évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

12. Elfogadás módja és dátuma

I. A Kalocsa Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Kalocsa Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot megvitatta és ..... számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

--

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum

Aláírás